

UNIVERSITY OF PÉCS
Faculty of Health Sciences

• Visegrad Fund

New Dimensions in *Health Sciences* *Conference*

ABSTRACTS

19–20. September, 2024.

Pécs, Hungary

**NEW DIMENSIONS IN HEALTH SCIENCES WITH
SPECIAL FOCUS ON HEALTH CARE DEVELOPMENT**

**ÚJ DIMENZIÓK AZ EGÉSZSÉGTUDOMÁNYBAN
KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ EGÉSZSÉGÜGY
FEJLŐDÉSÉRE**

**ABSZTRAKT KÖTET
ABSTRACTS**

PÉCS, HUNGARY, 2024

University of Pécs Faculty of Health Sciences Institute of Emergency Care,
Pedagogy of Health and Nursing Sciences
Pécs Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Sürgősségi,
Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet

honlap / webpage: <https://www.etk.pte.hu/v4healthcongress>

STRUCTURE OF THE CONFERENCE PROGRAMME – A KONFERENCIA PROGRAM SZERKEZETE

19th September 2024 (Thursday) – 2024. szeptember 19. (csütörtök)

8.30-10.00	Registration – Regisztráció		
10.00-10.30	Opening of the conference – Konferencia megnyitó (Bonipert terem)		
10.30-12.00	Plenary session – Plenáris ülés (Bonipert terem)		
12.00-13.30	Lunch – Ebéd		
13.30-15.00	Section – Szekció A/1 (Bonipert terem)	Section – Szekció B/1 (Haász Mihály terem)	
15.00-15.15	Break – Szünet		
15.15-16.45	Section – Szekció A/2 (Bonipert terem)	Section – Szekció B/2 (Haász Mihály terem)	Section C – Szekció C (Belon terem)
17.15-18.15	Section – Szekció A/3 (Bonipert terem)	Section – Szekció B/3 (Haász Mihály terem)	
19.00-20.00	Kulturális program - Bonipert terem		
20.00-22.00	Reception – Fogadás Magtár Rendezvényház 7621 Pécs, Dóm tér 2.		

20th September 2024 (Friday) – 2024. szeptember 20. (péntek)

9.00-12.00	Section – Szekció A/4 (Belon terem)
10.00-11.00	OSCE workshop I. (Haász Mihály terem)
11.00-12.00	OSCE workshop II. (Haász Mihály terem)
12.00-13.30	Lunch – Ebéd
13.30-14.30	OSCE workshop III. (Haász Mihály terem)
13.30-15.00	Speeding Kft Workshop (Haász Mihály terem)
13.30-14.45	Poster Section – Poszter Szekció

19th September 2024 (Thursday) – 2024. szeptember 19. (csütörtök)
Place of the venue – Helyszín: Magtár Rendezvényház 7621 Pécs, Dóm tér 2.

Time – Időpont	Event – Esemény
8.30 – 10.00	Registration – Regisztráció
10.00 – 10.30	Opening Ceremony of the Conference – A konferencia megnyitója (Bonipert terem) <i>Welcome greetings – köszöntések</i> <i>Judit Bidló Deputy State Secretary of Health Ministry of Inner, Budapest – Egészségügy Szakmai Irányításáért Felelős Helyettes Államtitkár Belügyminisztérium, Budapest</i> <i>Dr. Attila Péterffy, Mayor of the city Pécs - Polgármester, Pécs</i> <i>Prof. dr. Attila Miseta, Rector of the University of Pécs - Pécsi Tudományegyetem Rektor, Pécs</i>
Plenary Session – Plenáris ülés (simultaneous translation) Bonipert terem	
10.30 – 10:45	Judit Bidló <i>Hungarian health care reforms toward Advanced Practice Nursing (APN) system</i> <i>Magyar egészségügyi reformok a Kiterjesztett hatáskörű ápoló (APN) rendszer vonatkozásában</i>
10.45 – 11.00	Prof. dr. József Betlehem <i>Current state of Advanced Practice Nursing (APN) in Hungary</i> <i>A Kiterjesztett hatáskörű ápolás helyzete Magyarországon</i>
11.00 – 11.15	Dr. Malgorzata Nagórska <i>Advanced Practice Nursing (APN) in Poland – opportunities and challenges</i> <i>A kiterjesztett hatáskörű ápolás Lengyelországban- lehetőségek és kihívások</i>
11.15 – 11.30	Dr. Gábor Csató <i>Employment opportunities for paramedics and advanced practice nurses (APNs) in a unified domestic primary care service</i> <i>A mentőtisztek és kiterjesztett hatáskörű ápolók (APN) hazai egységes alapellátási ügyeletben való alkalmazási lehetőségei</i>
11.30 – 11.45	Discussion – Vita
11.45 – 13.30	Lunch Break - Ebédszünet

Section A/1– Szekció A/1 (simultaneous translation)
Bonipert terem

Az egészségügyi szimuláció kihívásai az ápoló és mentőtiszt képzésben
Challenges of health care simulation in the nursing and paramedic education

Chair – Üléselnök: Prof. dr. Zsófia Verzár, Pécs – Dr. Malgorzata Nagórska, Rzeszow

Time – Időpont	Event – Esemény
13.30 – 13.45	Dr. Gábor Fritúz <i>The importance of non-technical skill in health care simulation</i> <i>A nem-technikai készségek jelentősége az egészségügyi szimulációs oktatásban</i>
13.45 – 14.00	Dr. habil. Bálint Bánfai, Prof. dr. József Betlehem, Dr. Attila Pandur, Dr. Henrietta Bánfai-Csonka <i>Human Patient Simulation Center at the Faculty of Health Sciences in Pécs – our experiences and challenges</i> <i>Az Egészségtudományi Humán Páciens Szimulációs Központ a PTE Egészségtudományi Karán – tapasztalatok és kihívások</i>
14.00 – 14.15	Dr. Logan Kuchařová Věra, Dr. Frantisek Dolak <i>Health care simulation in Czechia</i> <i>Az egészségügyi szimuláció Csehországban</i>
14.15 – 14.30	Dr. Beáta Gress Halász, Prof. Dr. Lucia Dimunová, Dr. Jaroslav Majerník <i>Health care simulation in Slovakia</i> <i>Az egészségügyi szimuláció Szlovákiában</i>
14.30 – 14.45	Prof. Dr. Pawel Więch, Dr. Sałacińska Izabela, Dr. Rękas Magdalena, Dr. Rzym Julia, Prof. Dr. Bazaliński Dariusz <i>Effectiveness of selected invasive methods of airways management among polish system nurses under simulated conditions</i> <i>Különböző légútbiztosítási módszerek hatékonysága szimulált környezetben lennyel ápolók körében</i>
14.45 – 15.00	Discussion – Vita
15.00 – 15.15	Coffee Break - Kávészünet

Section B/1 – Szekció B/1 (English language section – angol nyelvű szekció) Haász Mihály terem

New dimensions is Nursing Science – Új dimenziók az ápolástudományban

Chair – Üléselnök: Dr. habil. Adrienn Siket Ujváriné, Nyíregyháza –
 Dr. Jozefína Mesárošová, Nitra

Time – Időpont	Event – Esemény
13.30 – 13.40	Zdzisława Chmiel, Aneta Lesiak, Agnieszka Hubert-Lutecka, Małgorzata Juda <i>Perception of medical simulation and its determinants</i> <i>Az egészségügyi szimuláció megélése és annak meghatározó tényezői</i>
13.40 – 13.50	Rehana Sindho Kabooro <i>Assessing the relationship between nurse professional competence and patient satisfaction in the Czech Republic</i> <i>Az ápolói kompetenciák és a betegek elégedettsége közötti kapcsolat értékelése a Cseh Köztársaságban</i>
13.50 – 14.00	Dr. Andrea Solgajová, Dominika Kohanová <i>Principles of teaching patient safety in nursing education</i> <i>A betegbiztonság oktatásának alapjai az ápolóképzésben</i>
14.00 – 14.10	Dr. Dana Zrubcová, Dominika Kohanová, Dr. Andrea Solgajová, Dr. Ľuboslava Pavelová <i>Perceptions of patient safety culture among nursing students</i> <i>A betegbiztonsági kultúra megítélése az ápoló hallgatók körében</i>
14.10 – 14.20	Dominika Kohanová, Dr. Andrea Solgajová, Daniela Bartoníčková <i>The relationship between rationed nursing care and teamwork levels in acute care setting: Results from a cross-sectional study</i> <i>A racionális ápolás és a csapatmunka szintje közötti kapcsolat akut ellátási környezetben: egy keresztmetszeti vizsgálat eredményei</i>
14.20 – 14.30	Dr. Hana Hajduchová <i>Safety management in psychiatric ward</i> <i>Biztonságkezelés a pszichiátriai osztályon</i>
14.30 - 14.40	Alena Machová, Iva Brabcová, Sabina Líbalová <i>Infectious disease prevention in a selected child population - pilot data</i> <i>Fertőző betegségek megelőzése egy kiválasztott gyermekpopulációban - kísérleti adatok</i>
14.40 - 15.00	Discussion – Vita
15.00 - 15.15	Coffee Break - Kávészünet

Section A/2 – Szekció A/2 (simultaneous translation)
Bonipert terem

***The competences of Advanced Practice Nurses –
A kiterjesztett hatáskörű ápolók kompetenciái***

Chair – Üléselnök: Mária Deli, Budapest – Dr. Anikó Maroska, Budapest

Time – Időpont	Event – Esemény
15.15 – 15.30	Ujváriné Dr. habil Adrienn Siket, Dr. habil Annamária Pakai, Dr. Miklós Zrínyi, Anita Nagy, Láncziné Erika Balogh, Prof. Dr. József Betlehem <i>Improving the preventive activities of primary care nurses based on international and national good practice, the role of the Advance Practice Nurse in diabetes prevention</i> <i>Az alapellátásban dolgozó ápolók preventációs tevékenységének javítása nemzetközi jó gyakorlatok alapján, a kiterjesztett hatáskörű ápoló szerepe a diabetes prevencióban.</i>
15.30 – 15.45	Dr. habil Annamária Pakai, Ujváriné Dr. habil Adrienn Siket, Dr. Miklós Zrínyi, Prof. Dr. József Betlehem <i>Improving the care of nurses in primary care</i> <i>Az alapellátásban dolgozó ápolók gondozási tevékenységének javítása nemzetközi jó gyakorlatok alapján</i>
15.45 – 16.00	Dr. Henrietta Galvács <i>The status of Advanced Practice Nurses in Hungary</i> <i>A kiterjesztett hatáskörű ápolók magyarországi helyzete</i>
16.00 – 16.10	Miklós Sugár, Dr. habil. L. Bence Raposa <i>Characteristics and Prevalence of the Eating Disorders Among the Elderly and the Role of the APN</i> <i>A táplálkozási zavarok jellemzői és prevalenciája az idősek körében és az APN szerepe az ellátásban</i>
16.10 – 16.20	Ildikó Madarász, Prof. Dr. József Betlehem <i>Effects of the integration of extended-care nurses in the new emergency, primary care on-call system</i> <i>Kiterjesztett hatáskörű ápolók integrálásának hatásai az új sürgősségi, alapellátási ügyeleti rendszerben</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
16.20 – 16.30	Livia Tóth, Dr. habil Orsolya Máté, Éva Horváth, Dr. Klára Simon, Dr. Dorina Simon-Pusztai <i>Examination of the role of Advanced Practice Nurses in diabetic retinopathy screening by telemedicine</i> <i>Kiterjesztett hatáskörű ápolók szerepe a diabeteses retinopathia szűrésében, különös tekintettel a telemedicinára</i>
16.30 - 16.45	Discussion – Vita
16.45 – 17.00	Coffee Break - Kávészünet

Section B/2 – Szekció B/2
(Hungarian language section – magyar nyelvű szekció)
Haász Mihály terem

Systems saving lives – Életmentő rendszerek

Chair – Üléselnök: Dr. habil. Bálint Bánfai, Pécs – Dr. Kinga Szentendrey, Székelyudvarhely

Time – Időpont	Event – Esemény
15.15 – 15.30	Prof. Dr. Bernd Böttiger <i>Cardiac Arrest Centers</i> <i>Keringésmegállás központok</i>
15.30 – 15.45	Dávid Kovács, Ádám Kormos <i>Hero training campaign – branding experiences of Hungarian Red Cross in lay first aid programs</i> <i>Hősképző kampány – a Magyar Vöröskereszt társadalmi-elsősegélynyújtó programjainak márka-építési tapasztalatai</i>
15.45 – 16.00	Ferenc Nagy <i>Szív City – a life saving mobile application</i> <i>Szív City – az életmentő mobilapplikáció</i>
16.00 – 16.15	Dr. Henrietta Bánfai-Csonka, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. habil Krisztina Deutsch, Martina Derzsi-Horváth, János Musch, Dr. habil Bálint Bánfai <i>The relationship, possibilities and challenges of digital health literacy and e-health</i> <i>Digitális egészségértés és e-egészségügy kapcsolata, lehetőségei és kihívásai</i>
16.15 – 16.30	Dr. habil Krisztina Deutsch, János Musch, Prof. Dr. József Betlehem, Ujváriné Dr. habil Adrienn Siket <i>Methodological development of health training: presentation of a pilot programme</i> <i>Egészségügyi képzések módszertani fejlesztése: egy pilot program bemutatása</i>
16.30 – 16.45	Discussion – Vita
16.45 – 17.00	Coffee Break - Kávészünet

Section C- Szekció C (Hungarian language section – magyar nyelvű szekció) Belon terem

Possibilities and challenges of internationalization in higher education *A nemzetköziesedés lehetőségei és kihívásai a felsőoktatásban*

Chair – Üléselnök: Dr. habil. Orsolya Máté, Pécs – Dr. Attila Sárváry, Nyíregyháza

Time – Időpont	Event – Esemény
15.00 – 15.10	Prof. Dr. István Tarrósy <i>The internationalisation of higher education in the global digital era: challenges and opportunities</i> <i>A felsőoktatás nemzetköziesedése a globális digitális érában: kihívások és lehetőségek</i>
15.10 – 15.20	Dr. Zsófia Duga, Dr. András Fittler, Dr. Ashraf Amir Reza <i>The opportunities and challenges of internationalization in health sciences educational programmes</i> <i>A nemzetköziesedés lehetőségei és kihívásai az egészségtudományi oktatási programokban</i>
15.20 – 15.35	Dr. habil. Orsolya Máté <i>The internationalisation of higher education: the first 10 years in the internationalisation process of the Faculty of Health Sciences of UP</i> <i>Nemzetköziesítés a felsőoktatásban: PTE ETK nemzetköziesítési folyamatának első 10 éve</i>
15.35 – 15.50	Tamás Nádain <i>Internationalisation in Higher Education in Hungary: Focus on Foundation Programs and Preparatory Courses at the University of Pécs</i> <i>Nemzetköziesítés a magyar felsőoktatásban: programok és előkészítő kurzusok indítása a Pécsi Tudományegyetemen</i>
15.50 – 16.05	Dr. Klára Simon <i>The challenges of internationalisation: case study</i> <i>A nemzetköziesítés kihívásai: eseteleírás</i>
16.05 – 16.15	Discussion – Vita
16.15 – 16.30	Coffee Break - Kávészünet

Section C- Szekció C (English language section – angol nyelvű szekció) Belon terem

Clinical focuses of the practice *Klinikai fókuszok a gyakorlatban*

Chair – Üléselnök: Dr. Beáta Gress Halász, Kassa - Dr. Zoltán Balogh, Budapest

Time – Időpont	Event – Esemény
16.30 - 16.40	Iva Šafaříková, Alan Bulava, Pavel Osmančík, Dan Wichterle, Aleš Mokráček, Petr Budera, Petr Kačer, Linda Vetešková, Petr Němec, Tomáš Skála, Petr Šantavý, Jan Chovančík, Piotr Branny, Vitalii Rizov, Miroslav Kolesár, Marian Rybář <i>Quality of life of patients with structural heart disease undergoing concomitant CryoMaze procedures for persistent atrial fibrillation – randomised comparison of a hybrid approach and CryoMaze alone</i> <i>Strukturális szívbetegségben szenvedő betegek életminősége, akik egyidejű CryoMaze eljáráson esnek át tartós pitvarfibrilláció miatt – a hibrid megközelítés és a CryoMaze önmagában történő véletlenszerű összehasonlítása</i>
16.40 - 16. 50	Milena Mágrová, Alena Machová <i>Ensuring the safety and prevention of sudden unexpected collapse of the newborn in the maternity rooms of selected hospitals in the south region</i> <i>Az újszülöttek biztonságának és váratlan összeomlásának megelőzése a déli régió kiválasztott kórházainak szülészetein</i>
16.50 - 17.00	Vera Stasková, Lenka Sedová, Lucie Havierníková, Andrea Hudácková <i>The view of the lay public on risk factors for the development of heart and blood vessel diseases</i> <i>A laikusok véleménye a szív- és érbetegségek kialakulásának kockázati tényezőiről</i>
17.00 - 17.10	Dr. Vera Logan, Prof. Dr. Sue Jordan, Prof. Dr. David Hughes, Dr. Adam Turner <i>Enhancing Health and Wellbeing in Older Adults with Polypharmacy: The ADRe Profile</i> <i>Idősebb felnőttek egészségének és jólétének javítása poligyógyszeréssel: Az ADRe profil</i>
17.10 - 17.20	Lenka Sedová, Sylva Bártlová, Lucie Havierníková, Vera Stasková, Vera Logan, Andrea Hudácková <i>The role of the nurse in education for prevention of stable coronary artery disease from the point of view of the general public</i> <i>Az ápoló szerepe a stabil koszorúér-betegség megelőzésére irányuló oktatásban a lakosság szemszögéből</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
17.20 - 17.30	Dr. Ivana Chloubová <i>Use of virtual educational materials in primary care physicians' offices</i> <i>Virtuális oktatási anyagok használata az alapellátó orvosok rendelőiben</i>
17.30 - 17.40	Andrea Hudáčková, František Dolák, Markéta Bendová, David Musil, Simona Novotná, Ján Pertlíček, Věra Stasková, Lenka Šedová <i>Multidisciplinary cooperation in prehabilitation concept with focus on knee and hip arthroplasty</i> <i>Multidiszciplináris együttműködés a prehabilitációs koncepcióban, a térd- és csípőízületi plasztikára összpontosítva</i>
17.40 - 17.50	Patrícia Bečková, Prof. Dr. Zuzana Slezáková <i>Determinants of Medication Errors in Nursing Practise</i> <i>Az ápolási gyakorlatban előforduló gyógyszertervesztések meghatározói</i>
17.50 - 18.00	Discussion – Vita

Section A/3 – Szekció A/3 (simultaneous translation)
Bonipert terem

Paramedic's competencies in some European countries
Mentőtiszti kompetenciák néhány európai országban

Chair – Üléselnök: Dr. Csaba Varga, Budapest – Prof. dr. Pawel Wiech, Rzeszow

Time – Időpont	Event – Esemény
17.00 – 17.10	Dr Attila Pandur, Gábor Priskin, Dániel Pető, Dr. Gábor Füredi, Bence Bogár, Prof. Dr. József Betlehem <i>The main features of paramedic education in Hungary</i> <i>A mentőtisztképzés jellegzetességei Magyarországon</i>
17.10 – 17.25	Jukka Kettunen <i>Competencies in University-Level Paramedic Training for Prehospital Care in Finland</i> <i>Finnországi prehospitalis ellátás-egyetemi szintű paramedic képzés kompetenciái</i>
17.25 – 17.40	Thomas Lynge Andersen <i>Prehospital Care in Denmark</i> <i>Prehospitalis ellátás és felépítése Dániában</i>
17.40 – 17.55	Pawel Gawlowski <i>Prehospital Care in Poland</i> <i>Prehospitalis ellátás Lengyelországban</i>
17.55 – 18.10	Dudich Thomas <i>Prehospital Systems of the V4 Countries: Competencies in Czech and Slovak Prehospital Care</i> <i>V4 országok prehospitalis rendszerei-a cseh és szlovák prehospitalis ellátás kompetenciái</i>
18.10 – 18.20	Discussion – Vita

Section B/3 – Szekció B/3 (English language section – angol nyelvű szekció) Haász Mihály terem

The role of nurses in prevention and in clinical care *Az ápolók szerepe a megelőzésében és a klinikai ellátásban*

Chair – Üléselnök: Dr. Dorina Simon-Pusztai, Pécs – Dr. Andrea Solgajová, Nitra

Time – Időpont	Event – Esemény
17.00 – 17.10	Sylva Bártlová, Lenka Šedová <i>Opinions of the Czech Public on Nurses' Educational Activities in Stable Coronary Artery Disease</i> <i>A cseh lakosság véleménye az ápolók betegoktatási tevékenységéről stabil koszorúér-betegségben szenvedők körében</i>
17.10 – 17.20	Prof. dr. Valérie Tóthová <i>Holistic nursing in the context of nursing development and nursing education</i> <i>Holisztikus ápolás az ápolásfejlesztés és az ápolóképzés összefüggésében</i>
17.20 – 17.30	Dr. Ľuboslava Pavelová, Dr. Jozefína Mesárošová, Erika Krištofová, Alica Slamková <i>Caregiver role strain in nursing practice</i> <i>A gondozói szerepfeszültség az ápolási gyakorlatban</i>
17.30 – 17.40	Machová Alena, Mágrová Milena, Belešová Romana, Filausová Drahomíra <i>Nursing care of physiological newborn child at the departments of neonatology in the hospitals in South Bohemian region</i> <i>Az érett újszülöttek ápolása a dél-csehországi régió kórházainak neonatológiai osztályain</i>
17.40 – 17.50	Belešová Romana, Filausová Drahomíra, Machová Alena, Mágrová Milena <i>Women care in maternity hospitals in South Bohemia</i> <i>Női ellátás a dél-csehországi szülészeti kórházakban</i>
17.50 – 18.00	Brázdilová Dana, Trajtel'ová Nela, Koprdivá Ľubica <i>Prevalence of NCMP in Nitra district and possibilities of its prevention</i> <i>Az NCMP előfordulása a megelőzés lehetőségei Nyitra régiójában</i>
18.00 – 18.10	Miroslava Líšková, Ľubica Poledníková, Alica Slamková <i>Age-related frailty in nursing diagnostics</i> <i>Az életkorral összefüggő gyengeség az ápolási diagnosztikában</i>
18.10 – 18.20	Discussion – Vita
19.00	Kulturális program - Bonipert terem
20.00	Reception – Fogadás Magtár Rendezvényház 7621 Pécs, Dóm tér 2.

Section A/4 – Szekció A/4
(Hungarian language section – magyar nyelvű szekció)
Bonipert terem

The special aspects of nursing I
Az ápolás speciális aspektusai I

Chair – Üléselnök: Dr. habil. Annamária Pakai, Pécs

Time – Időpont	Event – Esemény
9.00 – 9.15	Prof. Dr. Gerhard Müller, Marten Schmied, Jan Daniel Kellerer, Elisabeth Holzer, Dr. Klára Simon, Livia Tóth, Dr. habil. Orsolya Máté <i>The Austrian Self-Assessment of Nursing Informatics Competencies Scale: Translation, cultural adaption and validation</i> <i>Az ápolási informatikai kompetenciák osztrák önértékelési skálája: Fordítás, kulturális adaptáció és validálás</i>
9.15 – 9.30	Árpád Antal, Dr. habil. István Ágoston <i>From the development of patients' rights to the comparison of informed patients consent in the Romanian, Hungarian and European legal systems</i> <i>A betegjogok kialakulásától a román, magyar és európai jogrendszerben lévő tájékoztatott betegek beleegyezésének összehasonlításáig</i>
9.30 – 9.45	Edit Péter <i>Ora et sana! Where death provokes you daily</i> <i>Ora et sana! Ahol a halál naponta provokál</i>
9.45 – 9.55	Livia Tóth, Dr. Klára Simon, Éva Horváth, Dr. habil Orsolya Máté <i>Translation, adaption, and validation of the Self-Assessment of Nursing Informatics Competencies Scale in Hungary</i> <i>Az ápolói informatikai kompetenciák önértékelése skála (SANICS) fordítása, adaptációja és validációja Magyarországi viszonylatban</i>
9.55 – 10.05	Viktória Törő, Sándor Istvánné Radó, Szelesné Dr. Andrea Árokszállási, Dr. Zsigmond Kósa, Dr. Attila Sárváry <i>Access to primary care and changes in the quality of life of type 2 diabetes patients during the COVID-19 pandemic in Hungary</i> <i>Az alapellátáshoz való hozzáférés és a 2-es típusú cukorbetegség életminőségének változása a COVID-19 világjárvány idején Magyarországon</i>
10.05 - 10.15	Sándor Istvánné Radó, Dr. Imre Rurik, Dr. Attila Sárváry, Gergő József Szöllősi, Viktória Törő, Dr. Mónika Judit Molnár, Dr. Róbert Ferenc Széll, Bashar Shehab <i>Association between screen time and sociodemographic factors, physical activity, and BMI among children in 6 European countries: Feel4Diabetes study</i> <i>A képernyő előtt eltöltött idő összefüggése a szociodemográfiai tényezőkkel, a fizikai aktivitással és a BMI-vel a gyerekek körében 6 európai országban</i>

New dimensions in health sciences with special focus on health care development
Új dimenziók az ápolástudományban különös tekintettel az egészségügy fejlődésére
19-20 September 2024 – 2024. szeptember 19-20. Pécs, Hungary

Time – Időpont	Event – Esemény
10.15 – 10.25	Discussion – Vita
10.25 – 10.40	Coffee Break – Kávészünet

Section A/4 – Szekció A/4
(Hungarian language section – magyar nyelvű szekció)
Bonipert terem

The special aspects of nursing II
Az ápolás speciális aspektusai II

Chair – Üléselnök: Dr. Henrietta Bánfai-Csonka, Pécs – László Szabó, Szombathely

Time – Időpont	Event – Esemény
10.40 – 10.50	Gyöngyi Major, Gebriné Dr. Krisztina Éles, Dr. Ildikó Rákóczi <i>Association of workplace psychosocial factors with musculoskeletal symptom clusters among midwives</i> <i>A munkahelyi pszichoszociális tényezők kapcsolata a mozgásszervi betegségek tünetegyüttesével a szülésznők körében</i>
10.50 - 11.00	Lóránd Papp, Dr. Miklós Zrínyi, Ujváriné Dr. habil Adrienn Siket <i>Burnout and its Interface with Patient Safety in Emergency Medical Services</i> <i>Kiégés és a betegbiztonság kapcsolata a mentőmunkában</i>
11.00 – 11.10	Krisztina Mondovits, Prof. dr. István Szokodi, Prof. dr. József Betlehem <i>The role of health literacy in the success of a nurse-led patient education programme in patients with myocardial infarction</i> <i>Az egészségértés szerepe az ápoló által irányított betegoktatási program sikerességében szívizom infarktuson átesett betegek körében</i>
11.10 – 11.20	Verébné Zita Székely, Ujváriné Dr. habil Siket Adrienn <i>Possibilities of the future use of telecare services to support the work of advanced practise nurses in forms of care close to the population</i> <i>A telecare szolgáltatások jövőbeni alkalmazásának le-hetőségei a kiterjesztett há-táskörű ápolók munkájának segítésére a lakossághoz közeli ellátási formákban</i>
11.20 - 11.35	Discussion – Vita
12.00 – 13.30	Lunch Break - Ebédszünet

Workshops – Munkacsoportok Haász Mihály terem

***Pre-registration is required for OSCE workshop (see the details on the website)! –
Az OSCE workshopon való részvételhez előzetes jelentkezés szükséges
(részletek a honlapon)!***

Maximum number of participants 10 persons/group – A résztvevők maximális száma 10 fő/csoport

Location - Helyszín: Magtár Rendezvényközpont

Time – Időpont	Event – Esemény
10.00 – 11.00	OSCE workshop I. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
11.00 – 12.00	OSCE workshop II. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
13.30 – 14.30	OSCE workshop III. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
13.30 – 14.30	Speeding Kft által tartott workshop (3D Organon, Maestro Embody)

Official description of the workshop (by the Medcam Simulation System):

The workshop will be separated on three parts:

- Prebriefing
- OSCE exam in practice
- Debriefing

Participants in each workshop will be divided into 3 groups, each group will take the OSCE exam in practice using different assessment and exam observation tools.

During the workshop, we will discuss about:

- Conducting the OSCE exam – how it should be planned
- Pros and cons: digital vs. paper assessment cards. Practical use, facilitation and difficulties
- Differences between the use of old-fashioned and latest technologies in OSCE exams
- OSCE exam from student's and teacher's view

Poster Section – Poszter Szekció

Az egészségügy aktuális kihívásai

3 minutes oral presentation and 2 minutes Q&A – 3 perc szóbeli bemutatás és 2 perc kérdés-válasz

Chair – Üléselnök: Dr. Attila Pandur, Pécs – Dr. Luboslava Pavelova, Nitra

Time – Időpont	Event – Esemény
13.30 – 13.35	Patrycja Trojnar, Izabela Salacińska, Prof. Dr. Paweł Więch <i>Perception and Effectiveness of High Fidelity Simulation in the Process of Educating Students of Medical Faculties in the Podkarpackie Voivodeship - Preliminary Reports</i> <i>A magas valósághűségű szimuláció észlelése és hatékonysága a kárpátaljai vajdaságban tanuló orvostanhallgatók körében - előzetes eredmények</i>
13.35 – 13.40	Aneta Grzegorzewska, Piotr Kasprzyk, Prof. Dr. Paweł Więch <i>The phenomenon of occupational burnout among emergency medical services (EMS) personnel</i> <i>A foglalkozási kiégés jelensége mentődolgozók körében</i>
13.40 – 13.45	Łukasz Dudziński, Tomasz Kubiak <i>Health risks of health care workers in Poland</i> <i>Az egészségügyi dolgozók egészség kockázatai Lengyelországban</i>
13.45 – 13.50	Dr. Kinga Szentendrey, Prof. Dr. József Betlehem <i>Health understanding in the emergency department of a small town hospital</i> <i>Egészségértés egy kisvárosi kórház sürgősségi részlegén</i>
13.50 – 13.55	Bettina Trixler, Dr. Tigyiné Dr. habil. Henriette Pusztafalvi <i>What are the difficulties in accessing emergency care for people with autism spectrum disorders?</i> <i>Milyen nehézségek tapasztalhatók a sürgősségi ellátás igénybevétele során autizmus spektrum zavarokban?</i>
13.55 – 14.00	Aneta Lesiak, Zdzisława Chmiel, Agnieszka Hubert-Lutecka, Sławomir Porada <i>The Severity of Depression in Geriatric Patients After Thoracic Surgery</i> <i>A depresszió súlyossága geriatriai betegeknél mellkasi műtét után</i>
14.00 – 14.05	Áron Csaba Jakab, Prof. Dr. Imre Boncz <i>The distribution of public and private healthcare services by county in Romania from the perspective of economic performance</i> <i>Az állami- és magán egészségügyi szolgáltatások megyénkénti eloszlása Romániában a gazdasági teljesítmények szemszögéből</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
14.05 – 14.10	Viktória Bencsik, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Krisztina Kozmann, Dr. habil. Annamária Pakai <i>The role of APNs in the treatment of dementia patients</i> <i>Az APN szerepe a demencia ellátásában és kezelésében</i>
14.10 – 14.15	Hermina Cseh, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Mónika Ferenczy, Dr. habil. Annamária Pakai <i>The role of Advanced Practice Nurses in the care of COPD patients</i> <i>A kiterjesztett hatáskörű ápolók szerepe a COPD-ben szenvedő betegek ellátásában</i>
14.15 – 14.20	Dzsenifer Horváth, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Krisztina Kozmann, Dr. habil. Annamária Pakai <i>Sleep quality of patients with diabetes in the context of depression</i> <i>A cukorbetegségben érintett páciensek alvásminőségének vizsgálata a depresszió kérdéskörében</i>
14.20 – 14.25	Bettina Deme, Dr. habil. Annamária Pakai, Prof. Dr. József Betlehem, Ildikó Madarász, Krisztina Kozmann <i>The examination of the risk of osteoporosis and related knowledge among woman in changing age in the community care practice</i> <i>A változó korú nők osteoporosis rizikója és az ezzel kapcsolatos ismereteik felmérése a közösségi ellátásban</i>
14.25 – 14.30	Csilla Orbán, Mónika Ferenczy, Prof. Dr. József Betlehem, Patrik Bogdán, Dr. habil. Annamária Pakai <i>Investigating the career choices, motivations and further education of graduating students in health vocational schools</i> <i>Az egészségügyi szakképző iskolában tanuló végzős diákok pályaválasztásának, motivációinak és továbbtanulásának vizsgálata</i>
14.30 – 14.35	Ágota Barabás, Dr. Attila Nagy, Dr. Péter Takács, Viktória Pázmány, Dr. György Jóna, Dr. Emil Toldy-Schedel, Ágnes Sántha, Molnárné Anita Katalin Grestyák, Dr. Ágnes Németh, Jávorné Dr. Renáta Erdei <i>Health behaviour of adolescents in the Visegrad countries and health behaviour of young people with disabilities in Hungary</i> <i>A serdülőkorú fiatalok egészségmagatartása a Visegrádi országokban és a magyarországi fogyatékos fiatalok egészségmagatartása</i>
14.35 – 14.40	Dominika Kohanová, Dr. Andrea Solgajová, Dana Zrubcová <i>Patient safety competencies as reported by undergraduate nursing students: A pilot study</i> <i>Az alapképzésben részt vevő ápolóhallgatók által közölt betegbiztonsági kompetenciák: kísérleti tanulmány</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
14.40 – 14.45	Dr. Erika Kristofová, Dr. Ľuboslava Pavelová, Dr. Dana Zrubcová <i>Students' readiness for the helping professions</i> <i>A hallgatók felkészültsége a segítő szakmákra</i>

The organisers reserve the right to make changes in the programme!
A programváltoztatás jogát a szervezők fenntartják!

ABSTRACTS

Plenary Session – Plenáris ülés (simultaneous translation) Bonipert terem

Judit Bidló

Magyarország Kormánya, Belügyminisztérium, Budapest

**HUNGARIAN HEALTH CARE REFORMS TOWARD
ADVANCED PRACTICE NURSING (APN) SYSTEM
MAGYAR EGÉSZSÉGÜGYI REFORMOK A KITERJESZTETT
HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓ (APN) RENDSZER VONATKOZÁSÁBAN**

A magyar egészségügyi ellátórendszer működése jelentős mértékben nyugszik a jól felkészült és elhivatott egészségügyi szakdolgozók mindennapi munkáján. A magyar egészségügyi kormányzat felismerte annak a jelentőségét, hogy magas színvonalú ellátás, csak magasan kvalifikált, megfelelő tudással és empátiával rendelkező szakdolgozóktól várható el. A kormányzat az elmúlt években számos intézkedést tett annak érdekében, hogy a szakdolgozók helyzete stabil lehessen.

A fokozatos, többlépcsős bérfelzárkóztatás mellett támogatta az olyan új ellátási megoldások bevezetését, amik már más országokban is bizonyítottak. Így többek között a kiterjesztett hatáskörű ápolói rendszer bevezetése mellett állt ki Magyarországon is az egészségpolitika, ami egyrészt növelni képes a betegellátáshoz való hatékony hozzájárulást, egyszerűsítheti a betegutakat, növelheti az ápolás presztízsét. Ehhez a kormányzat külön jogszabályban megalkotta a képzés-szabályozási kereteket és most a tényleges kompetenciák kidolgozásában elkötelezett. Az előadás bemutatja ennek egy aktuális részleteit.

József Betlehem

University of Pécs Faculty of Health Sciences Institute of Emergency Care, Pedagogy of Health and Nursing Science Pécs

**CURRENT STATE OF ADVANCED PRACTICE
NURSING (APN) IN HUNGARY
A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÁS
HELYZETE MAGYARORSZÁGON**

The aim of the presentation is to present the current situation of the advanced practice nursing education in Hungary in terms of its use in healthcare.

Method: document and database analysis relevant to the topic was carried out by reviewing authoritative OKFŐ sources and relevant legislation. Descriptive procedures were used to apply statistical data.

Results: In our country, the development of the nursing education program with extended competences started in 2016 at four universities with a clinical background in medicine and health sciences: Budapest, Debrecen-Nyíregyháza, Pécs, Szeged. In the program designed according to international principles, six specializations were developed and launched: anesthesiology nurse, geriatric nurse, intensive care nurse, community nurse, perioperative nurse, emergency nurse. Over the past years, 368 people obtained degrees between 2019-2024, of which 335 APNs are currently working in the domestic health sector. The majority of them perform medical activities in the field of emergency and primary care.

It should be noted that an additional 221 nurses have university-level nursing qualifications, of which 167 people have operational records. Currently, the legislation only partially regulates the activities of nurses with advanced practice in the domestic health sector, and the application of real competences is still pending in many areas.

Conclusion: The role of advanced practice nurses in the domestic health care system awaits further settlement. Although the training side and the scholarship system are clear and defined by law, the regulation of the work is difficult to see in action. An opportunity to

increase the number of university nursing workers is provided by the retraining of colleagues who obtained diplomas in the old type of university training for the new type of competencies.

Malgorzata Nagórska

Medical College of Rzeszow University, Rzeszow

ADVANCED PRACTICE NURSING (APN) IN POLAND – OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÁS LENGYELORSZÁGBAN- LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK

Introduction. Advanced Practice Nursing (APN) has evolved significantly over the past century, shaped by healthcare needs, legislative changes, and advancements in nursing education. The term APN is used as a designation nurse who practice at the highest level.

Content. The idea of APN was created in the 1960s in the USA, and two decades later it was adopted in Europe, initially in the UK and later in other European countries.

APN represents a higher level of nursing practice characterized by advanced clinical skills, specialized knowledge, and expanded responsibilities. APNs typically hold a master's degree and are prepared to provide comprehensive healthcare services, including diagnosis, treatment, and management of acute and chronic illnesses. They work in a variety of settings such as hospitals, primary care, and specialized clinics, contributing significantly to patient care and the healthcare system. In Poland, APN is defined as a nurse with master's degree in nursing, and specialization in a particular area of nursing, and professional experience. The ICN shows two mostly identified APN roles are Clinical Nurse Specialist (CNS) and A Nurse Practitioner (NP).

Despite differences between countries in defining APNs, which result from different education systems, especially at postgraduate level, the international enthusiasm for APN roles is increasing. This is due to the possibility of better use of nursing staff in the face of physician staff shortages and the changing expectations of an aging society in Europe regarding health care.

In Poland, in formal and legal terms, the position of the APN has not yet been approved but work and discussions on legislative solutions are ongoing. In practice, we have well-educated nurses who meet the accepted definition of APN. This is possible thanks to dynamic transformations of the profession, increasing professional autonomy through expanding professional competences such as writing prescriptions, referring patients for basic laboratory tests, nursing advice.

Conclusion. The introduction of APN into the Polish healthcare system is revealed in the event of medical shortages and new medical epidemiological or demographic devices. In Poland, there is a need to apply the principles of sanctioning APNs and show their importance and role in the health care system.

Gábor Csató

Országos Mentőszolgálat

EMPLOYMENT OPPORTUNITIES FOR PARAMEDICS AND ADVANCED PRACTICE NURSES (APNS) IN A UNIFIED DOMESTIC PRIMARY CARE SERVICE

A MENTŐTISZTEK ÉS KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK (APN) HAZAI EGYSÉGES ALAPELLÁTÁSI ÜGYELETBEN VALÓ ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI

Bevezetés:

Az egészségügyi ellátórendszer hatékonyságának növelése érdekében szükséges új megoldások keresése a humánerőforrás kihívásaira. A mentőtisztek és kiterjesztett hatáskörű ápolók (APN) szerepe egyre inkább előtérbe kerül, különösen az alapellátásban, ahol gyors és szakszerű ellátásra van szükség. Az előadás célja ezen szakemberek alapellátási ügyeletben történő alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata.

Minta és módszer:

Az elemzés során a nemzetközi példákat és hazai adaptációs lehetőségeket vizsgáltuk, különös tekintettel a mentőtisztek és APN-ek kompetenciáira, valamint a szükséges jogszabályi és szervezeti feltételekre. A kutatás során kvalitatív módszerekkel, interjúk és szakirodalmi áttekintések alapján gyűjtöttük az adatokat.

Eredmények:

A mentőtisztek és APN-ek integrációja az alapellátási ügyeletekbe számos előnyt jelenthet, beleértve a gyorsabb betegellátást, a háziorvosok tehermentesítését és a betegek elégedettségének növelését. A nemzetközi példák alapján a hazai rendszerben is megvalósítható ezen szakemberek hatékony bevonása, azonban szükség van jogszabályi és szervezeti változtatásokra.

Következtetések:

A mentőtisztek és kiterjesztett hatáskörű ápolók alkalmazása az egységes alapellátási ügyeletben komoly előrelépést jelenthet a hazai egészségügyi rendszer számára. A jogszabályi környezet és a szervezeti struktúrák megfelelő módosítása esetén ezen szakemberek

jelentősen hozzájárulhatnak az ellátás hatékonyságának és a betegek elégedettségének növeléséhez.

Kulcsszavak:

Mentőtisztek, kiterjesztett hatáskörű ápolók, alapellátási ügyelet, egészségügyi rendszer, betegellátás

ABSTRACTS

Section A/1– Szekció A/1 (simultaneous translation) Bonipert terem

Gábor Fritúz

Országos Mentőszolgálat

**THE IMPORTANCE OF NON-TECHNICAL SKILL IN HEALTH CARE
SIMULATION**

**A NEM-TECHNIKAI KÉSZSÉGEK JELENTŐSÉGE AZ EGÉSZSÉGÜGYI
SZIMULÁCIÓS OKTATÁSBAN**

-

Bálint Bánfai¹, József Betlehem¹, Attila Pandur¹, Henrietta Bánfai-Csonka¹

¹University of Pécs Faculty of Health Sciences Institute of Emergency Care, Pedagogy of Health and Nursing Science Pécs

**HUMAN PATIENT SIMULATION CENTER AT THE FACULTY OF HEALTH
SCIENCES IN PÉCS – OUR EXPERIENCES AND CHALLENGES
AZ EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI HUMÁN PÁCIENS SZIMULÁCIÓS KÖZPONT A
PTE EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KARÁN – TAPASZTALATOK ÉS KIHÍVÁSOK**

Simulation is a significant and useful method in health care education. It can be a bridge between theory and skill training and the real clinical setting. At the University of Pécs Faculty of Health Sciences, we prepared a simulation center for different healthcare students with special regard to midwife, nursing and paramedic students.

Our simulation center is prepared mainly for emergency cases and nursing situations. We have skill and simulation rooms. At the latter point, we have an ambulance vehicle simulator outside the building (it is equipped in the same way as real ambulance vehicles in Hungary), a construction simulation room (for special rescue situations), an operation and perioperative room, a home-care room and an ICU department with different profile rooms. In addition, we have a feedback room for briefing and debriefing.

The simulation center has an audiovisual system called Learning Space (CAE). This system allows us to make realistic scenarios when the trainer and the other students are not present during the scenario (only the professional team).

As patients, we are using low-, medium- and/or high-fidelity manikins. For improving non-technical skills (e.g. communication with the patient) we are working with actors who are able to play the role of the victim. The appropriate human resources are crucial in the operation of a simulation center so continuous training is necessary.

Vera Logan¹, Sue Jordan², David Hughes², Adam Turner²

¹Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of South Bohemia in České Budějovice

²Swansea University, Wales

HEALTH CARE SIMULATION IN CZECHIA AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZIMULÁCIÓ CSEHORSZÁGBAN

Adverse drug reactions (ADRs), especially in the context of polypharmacy, remain a persistent, unresolved problem for patients and healthcare professionals. Interventions that identify medicine-related harms early and support their resolution can improve care quality and prevent future problems.

The main objective of this study was to assess the effectiveness of the ADRe Profile in UK general practices, through investigation of clinical gains, assessed as impact on the number and nature of problems identified and addressed, and changes in prescribed medicines.

A randomised controlled trial was conducted in 6 practices in Southwest Wales. The trial aimed to enrol 10 service users from each practice aged 65 or older, taking 5 or more regular medicines. A process evaluation provided insights into how the intervention worked.

The intervention arm received ADRe, and the control arm received usual care. An exact sign test confirmed that ADRe identified more problems than were recorded in medical notes (median 11.50, 25th-75th percentiles 7-21.25 versus median 1.00, 25th-75th percentiles 0.25-2.00, $z = 5/1$, $P < 0.001$). ADRe arm participants were significantly more likely to have two or more problems addressed than control arm participants (OR 6.33, 95% CI 1.97-20.38). Twenty of 28 intervention arm participants experienced at least one substantive clinical gain, for example, resolved pain, fatigue or sleep problems, and all had some expected gains.

This study found that ADRe identifies, and offers decision support, in addressing real-time problems. It is person-centred and welcomed by service users. ADRe

complements medicine reviews and could be used to support medicines optimisation in general practices in the longer term.

Beáta Gress Halász¹, Lucia Dimunová¹, Jaroslav Majerník²

¹Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Medicine, Department of Nursing, Košice

²Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Faculty of Medicine, Department of Medical Informatics and Simulation Medicine

HEALTH CARE SIMULATION IN SLOVAKIA AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZIMULÁCIÓ SZLOVÁKIÁBAN

Background: There are currently seven (and other individual workplaces) simulation centers in Slovakia. In 2021, the Faculty of Medicine of UPJŠ in Košice, Slovakia opened the largest and most modern Centre of Simulation and Virtual Medicine (CSVM) in Slovakia for the needs of undergraduate and postgraduate education. Our students in medical and healthcare disciplines (including general medicine, dental medicine, nursing, physiotherapy and public health) learn not only in the usual way, but also through simulation and virtual and augmented reality.

Methods: Following the inclusion of simulation, we conducted a quantitative explorative study to assess 80 students' attitudes towards the simulation within their practical training in the CSVM, using the SET M tool.

Results: The overall score was 80% with the highest rated domains of debriefing (85%) and pre-briefing (84%). The lowest score of 75% was found in confidence. Significant moderate to strong correlations were found between all domains (pre-briefing, learning, confidence, debriefing) with $p = 0,000$ to $0,005$. Significant differences in attitudes were found between general medicine, nursing, and public health students ($p = 0,000$ to $0,006$ in the overall score, specifically in learning and confidence), with students of general medicine scoring the highest, and public health students the lowest. The observed differences may be conditioned by the content and focus of individual disciplines in the first three semesters. We conclude that students perceive simulation as beneficial to their learning. Debriefing, and pre-briefing continue to be an important process in any simulation.

Conclusion: Simulation offers adequate opportunities for students of health care sciences to practice clinical

skills in a risk-free environment. It also presents a challenge to educators whose work in creating and delivering simulations requires creativity, continuous progress in preparation to meet learning needs in the context of current educational opportunities. Guidance and support from educational institutions in the application of simulations is a prerequisite for the success of students in preparing for their future profession. Incorporating simulation into the curriculum is a necessary step in its introduction given the fact that it is a viable training tool.

This work was supported by the grant KEGA 003UPJŠ-4/2023 and Visegrad Grant project no. 22230004.

Paweł Więch^{1,2}, Salacińska Izabela¹, Rękas Magdalena¹, Rzym Julia¹, Bazaliński Dariusz¹

¹College of Medical Sciences of the University of Rzeszów

²State University of Applied Sciences in Przemyśl

EFFECTIVENESS OF SELECTED INVASIVE METHODS OF AIRWAYS MANAGEMENT AMONG POLISH SYSTEM NURSES UNDER SIMULATED CONDITIONS

KÜLÖNBÖZŐ LÉGÚTBIZTOSÍTÁSI MÓDSZEREK HATÉKONYSÁGA SZIMULÁLT KÖRNYEZETBEN LENGYEL ÁPOLÓK KÖRÉBEN

Introduction: Endotracheal intubation (ETI) is a critical procedure for nurses during sudden cardiac arrest (SCA), essential for effective rescue operations and confidence in stressful situations. This pilot study assesses the effectiveness of ETI and alternative airway management methods among nurses under simulated conditions.

Aim: To evaluate the effectiveness of ETI and alternative airway management techniques among nursing staff in simulated environments.

Material and Methods: A prospective observational pilot study was conducted with 51 nurses, either undergoing specialization training or already specialized. Each nurse performed ETI on a phantom model using the IntuBrite laryngoscope and managed airways with a laryngeal mask (LMA) and a laryngeal tube (LT-D) on a BT-CSIE trainer. One-minute ventilation using a bag valve mask was also carried out. Data were recorded using a dedicated tablet and analyzed with Statistica PL 12.0, Microsoft Office Excel 2016, and IBMSPSS Statistics 20. Key parameters included intubation time, pressure on the incisors, head tilt, and ventilation quality.

Results: Specialized nurses performed ETI twice as fast (30.4 s) as those in training (68.8 s) or without specialization (67.5 s). Nurses with over 10 years of experience achieved the shortest ETI times (37.0 s). The mean pressure on the incisors during ETI was 10.9 N, and ventilation volumes averaged 543 cm³, aligning with ERC guidelines. For alternative airway management, no significant differences were observed between

LMA and LT-D. LMA demonstrated higher efficiency in the first trial and better tidal volume (LMA 547.84 ml vs. LT-D 522.63 ml), but exerted more pressure on the incisors (LMA 6.82 N vs. LT-D 4.12 N).

Conclusions: Specialization and work experience significantly improved ETI efficiency. Both LMA and LT-D were effective, with no significant differences in outcomes, and variables such as age, seniority, and education level did not significantly affect the results.

Key words: nurse, endotracheal intubation, simulation, airway patency, quality of care

ABSTRACTS

Section B/1 – Szekció B/1 (English language section – angol nyelvű szekció) Haász Mihály terem

Zdzisława Chmiel¹, Aneta Lesiak¹, Agnieszka Hubert-Lutecka¹, Małgorzata Juda²

¹University of Rzeszów, Medical Sciences Faculty, Institute of Health Sciences, Rzeszów

²District Specialist Hospital in Stalowa Wola

PERCEPTION OF MEDICAL SIMULATION AND ITS DETERMINANTS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZIMULÁCIÓ MEGÉLÉSE ÉS ANNAK MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐI

Introduction: Medical simulation is currently one of the modern tools used for educating medical personnel. The correct use of the medical simulation method depends on many factors, just like the stage of implementation of a specific scenario.

Objective: The aim of the study was to analyze the perception of medical simulation among nursing students at the University of Rzeszów.

Materials and Methods: The study included 100 nursing students from University of Rzeszów who were participating in classes at the Clinical Simulation Center (CSC). The research was conducted using a diagnostic survey method, utilizing the Medical Simulation Evaluation Questionnaire (SDS) consisting of two parts, supplemented with basic sociodemographic data. Calculations were made using the Mann-Whitney U test, Spearman's rank correlation coefficient, and Cronbach's alpha coefficient, assuming a statistical significance level for $p < 0.05$.

Results: The respondents most often understood the purpose and objectives of the simulation well and believed it allowed them to prioritize the assessment of nursing care. However, they were least satisfied with the information provided, the support from the instructor, and encouragement to explore all possibilities of the simulation. The overall assessment of simulation perception and its conditions averaged 77.09 ± 12.27 points/100 points in part I and 84.96 ± 10.6 points/100 points in part II, with very high reliability ($\alpha = 0.94$; $\alpha = 0.93$). The simulation scenario was rated at a high level in parts I and II (61 – 61.0%; 88 – 88.0%), with the most crucial aspect in part I being the thorough conduct of the prebriefing. In part I, higher scores were

associated with male respondents and older respondents ($p = 0.006$); ($p = 0.045$).

Conclusions: Classes conducted at the CSC help students in assessing, identifying, and prioritizing various health problems and clinical situations of patients, which reflect daily practice. The level of support from the instructor translates into the quality of tasks performed during medical simulations.

Keywords: medical simulation, medical simulation scenario, perception.

Rehana Sindho Kabooro

University of South Bohemia in České Budějovice

**ASSESSING THE RELATIONSHIP BETWEEN NURSE PROFESSIONAL
COMTENECE AND PATIENT SATISFACTION IN THE CZECH REPUBLIC
AZ ÁPOLÓI KOMPETENCIÁK ÉS A BETEGEK ELÉGEDETTSÉGE KÖZÖTTI
KAPCSOLAT ÉRTÉKELÉSE A CSEH KÖZTÁRSASÁGBAN**

Introduction: Advancing the role of nursing in health-care is crucial for transforming the healthcare system.

Keywords: nurse professional competence, psychometric testing, Patient satisfaction.

Aim: Comparing nursing professional competencies aims to promote professional growth. By reassessing nursing skills and competencies using the Patient Satisfaction (PSNCQQ) scale, transparency in nurse competencies will improve.

Methods: A questionnaire was given to 250 nurses from various categories and departments. Data analysis included confirmatory factor analysis, known-group validity, and internal consistency tests. The short version of the Nurse Professional Competence (NPC) scale with 35 items was used in three hospitals. For the Czech version of PSNCQQ, a cross-sectional method was used with 130 adult patients who had been hospitalized for more than 48 hours.

Results: Known-group validity showed significant differences across all factors and the overall NPC scale. Confirmatory factor analysis confirmed the model's acceptance. Internal consistency analysis showed Cronbach's alpha values above 0.70 for all factors and the total scale. The psychometric properties of the PSNCQQ scale were correlated with the NPC scale results.

Conclusion: Evaluating nursing competencies helps standardize and improve nursing education in the Czech Republic. The Czech version of the short-form NPC scale shows good construct validity and strong internal consistency. The PSNCQQ scale is a valid and reliable tool for assessing patient satisfaction, highlighting its importance in this effort.

Andrea Solgajová, Dominika Kohanová

Department of Nursing Faculty of Social Sciences and Health Care Constantine the Philosopher University, Nitra

PRINCIPLES OF TEACHING PATIENT SAFETY IN NURSING EDUCATION A BETEGBIZTONSÁG OKTATÁSÁNAK ALAPJAI AZ ÁPOLÓKÉPZÉSBEN

Introduction: The provision of safe and quality care is one of the most serious and, nowadays, very current global healthcare problems. Nurse educators' perspective on the provision of safe nursing care is crucial.

Aim: The study aimed to explore the opinions of nurse educators about teaching patient safety in academic and clinical settings.

Material and methods: Thirteen nurse educators from two nursing faculties in Slovakia participated in the study. Data were collected through online surveys and analysed using content analysis.

Results: Within the framework of the content analysis, three key themes were identified: Interpretation of safe provision of nursing care; Teaching patient safety – characteristics and requirements; and Reflections on the course of teaching patient safety.

Discussion: The need for qualified training of nurse educators in the field of patient safety was emphasized. It is also important to teach the patient safety content comprehensively within several subjects in nurse education. Differences in patient safety education between academic and clinical settings were identified, and strategies for strengthening patient safety education are proposed.

Conclusion: Integrating patient safety content into nursing curricula and its practice in academic and clinical settings are critical for improving student preparedness for safe patient care.

Keywords: patient safety, e-learning modules, nurse education

Acknowledgements

This work was supported by the Cultural and Educational Grant Agency of the Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic [the project of the KEGA project No. 040UK-4/2023 Safe Provision of Nursing Care].

Dana Zrubcová, Dominika Kohanová, Andrea Solgajová, Ľuboslava Pavelová

Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, Constantine the Philosopher University in Nitra

PERCEPTIONS OF PATIENT SAFETY CULTURE AMONG NURSING STUDENTS A BETEGBIZTONSÁGI KULTÚRA MEGÍTÉLÉSE AZ ÁPOLÓ HALLGATÓK KÖRÉBEN

Introduction: The basic aspect of providing quality health care is patient safety. To achieve adequate patient safety in healthcare facilities, both adequate education and clinical training for healthcare professionals are necessary already during their studies.

Aim: The aim of the present study is to find out how nursing students perceive patient safety culture and which factors may influence their perceptions.

Methods: A descriptive cross-sectional study design was used. The Slovak version of the Hospital Survey on Patient Safety Culture for Nursing Students and a questionnaire with demographic variables and educational programme details were used for data collection. The sample consisted of 242 respondents – undergraduate nursing students. The data were analysed using descriptive and inferential statistics.

Results: The nursing students rated patient safety relatively positively, even though none of the dimensions of patient safety culture was rated above the necessary level of 75 %. Statistically significant correlations and relationships were found out between the rating of patient safety culture and selected sociodemographic variables. The main factors influencing perceptions of patient safety culture were students' age and year of study. Multiple regression analysis identified a significant relationship between the dimension of "Overall perceptions of patient safety" and the number of events reported during clinical training of nursing students. Another significant relationship was found out between the dimension of "Management support for patient safety" and the number of events reported by students themselves during their clinical training.

Conclusion: As nursing students can influence patient safety during their clinical training, the findings on how they perceive patient safety culture are very important. Regular assessments of factors that influence the dimensions of safety culture from students' perspective may help identify weaknesses in patient safety culture. It is essential that students know and implement interventions related to patient safety during their clinical training.

Keywords: education, training, patient safety reports, nursing student

This work was supported by the project of the KEGA project No. 040UK-4/2023 Safe Provision of Nursing Care

Dominika Kohanová¹, Dr. Andrea Solgajová¹, Daniela Bartoníčková²

¹Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, Constantine the Philosopher University in Nitra

²Department of Nursing, Faculty of Health Sciences, Palacký University in Olomouc

**THE RELATIONSHIP BETWEEN RATIONED NURSING CARE AND
TEAMWORK LEVELS IN ACUTE CARE SETTING:
RESULTS FROM A CROSS- SECTIONAL STUDY**
**A RACIONÁLIS ÁPOLÁS ÉS A CSAPATMUNKA SZINTJE KÖZÖTTI
KAPCSOLAT AKUT ELLÁTÁSI KÖRNYEZETBEN:
EGY KERESZTMETSZETI VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI**

Introduction: Smooth collaboration between health-care professionals, particularly within nursing teams, plays a crucial role in ensuring the holistic well-being of patients. Central to this dynamic is the question of whether the quality of teamwork significantly influences the occurrence of rationed nursing care – a phenomenon that raises concerns about the potential gaps in the delivery of patient care.

Aim: This study aimed to explore the association of rationed nursing care and the level of teamwork from the perspective of nurses working in an acute care setting in Slovakia.

Methods: The descriptive cross-sectional study was conducted between November 2022 and February 2023. Data collection was carried out using a set of questionnaires that involved the Basel Extent of Rationing of Nursing Care – Revised (BERNCA-R) and the Nursing Teamwork Survey (NTS) to explore the level of teamwork. The sample consisted of 206 nurses from three district hospitals from Slovakia.

Results: The mean score of the BERNCA-R was 2.11 (SD = 0.65) and for NTS, it was 3.64 (SD = 0.35). A statistically significant association was found between rationed nursing care and the level of teamwork, more specifically, the overall score of the NTS and its subscales. Multiple regression analysis did not reveal teamwork and its subscales to be statistically significant predictors of the estimates of rationed nursing care in our study.

Conclusion: Significant correlations were observed between teamwork and rationed nursing care, indicating that as teamwork improves, perceptions of rationed care decrease. The multiple regression analysis did not produce significant results in predicting rationed nursing care based on teamwork. This suggests that, while there is a clear association between teamwork and rationed care, other factors not captured in this analysis may also influence perceptions of rationed nursing care among nurses.

Keywords: acute care, hospitals, nurses, rationed nursing care, teamwork

Hana Hajduchová

South Bohemian University, České Budějovice

SAFETY MANAGMENT IN PSYCHIATRIC WARD BIZTONSÁGKEZELÉS A PSZICHIÁTRIAI OSZTÁLYON

The paper focuses on the issue of a safe environment in acute psychiatric wards. It aims to present the newly introduced interventions that have been adopted in a particular ward following an incident of assault on staff with a firearm. Cases of severe such assault are relatively rare in the country, and this was the first case of such an assault in the hospital in question.

Regular practical training and realistic simulation training in de-escalation techniques, self-defence and the use of restraint by complete teams of healthcare workers at a given workplace should contribute to greater confidence in dealing with complicated and acute situations in the care of the mentally ill, the creation of a safe environment and the prevention and management of conflict at the workplace.

For the simulation courses to run well, it is advisable that the situation demonstrated is consistent with reality and in line with what the trainees are exposed to in their workplaces.

De-escalation as a technique for managing acute psychiatric conditions is nowadays the first choice over traditional methods of restraint - pharmacological or mechanical restraint in bed.

Machová Alena, Mágrová Milena, Belešová Romana

Filausová Drahomíra Institute of Nursing, Midwifery and Urgent Care, Faculty of Health and Social Science,
University of South Bohemia in České Budějovice

**INFECTIOUS DISEASE PREVENTION IN A SELECTED
CHILD POPULATION - PILOT DATA**
**FERTŐZŐ BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSE EGY KIVÁLASZTOTT
GYERMEKPOPULÁCIÓBAN - KÍSÉRLETI ADATOK**

Introduction: During the first hours and days after the birth, mother and child need a patient and perceptive guide, namely the neonatology department nursing staff. Their task is to educate the mother in the field of breastfeeding, hygiene, emptying, in care of the umbilical stump and safe manipulation with a newborn child so that she could learn how to take care of her newborn child independently.

Aim: The main aim of this project is to monitor care of woman and child during the pregnancy period, labour and puerperium from the perspective of women giving birth in hospitals in South Bohemian region.

Partial aim: to monitor the mothers' satisfaction with newborn care provided by the nursing staff.

Methodology: A quantitative research was realised via the method of questioning, using the technique of an unstandardised questionnaire. The research file consisted in total of 361 women that were maximum 9 month after birth and were giving labour. The data were processed in SPSS and SASD programmes.

Results: Out of the total number of 361 women 90.3% visited a pregnancy counselling, only about one third antenatal classes. 43.3% of women were informed about the possibility to attend the antenatal course in their gynaecologist's office, one third of women were lacking information on childcare in the pregnancy counselling.

After the labour during the hospitalization in the rooming-in system, $\frac{3}{4}$ of women could freely decide about the course of care of their child. Almost 100% of wom-

en were informed about all examinations and procedures that were performed on their children and 67.0% could be present at these procedures. 90.9% of mothers were satisfied with the newborn childcare provided by the nursing staff. Almost 100% of mothers reported that the information provided to them by the nursing staff at the moment of release from the hospital into home environment was understandable and 89.4% of mothers felt prepared to take care of their child.

Conclusion: Newborn childcare can be very demanding for a mother, especially a primigravida. The results show that mothers were primarily satisfied with the newborn childcare and that the education from the nursing staff was complex.

Acknowledgements: The publication will be created with the institutional support for the long-term conceptual development of research organization of the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia within the Internal Multidisciplinary Research Project No. MPŽD2021-001, title: Multidisciplinary care for women and children during pregnancy, childbirth and the puerperium.

ABSTRACTS

Section A/2 – Szekció A/2 (simultaneous translation) Bonipert terem

Ujváriné Adrienn Siket¹, Annamária Pakai², Miklós Zrínyi³, Anita Nagy⁴, Láncziné Erika Balogh⁵,
József Betlehem³

¹DE ETK Egészségtudományi Intézet, Nyíregyháza

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

⁴DE Klinikai Központ, Debrecen

⁵Dombi Sámuel Kistérségi Egészségközpont és Egészségfejlesztési Iroda, Tokaj

IMPROVING THE PREVENTIVE ACTIVITIES OF PRIMARY CARE NURSES BASED ON INTERNATIONAL AND NATIONAL GOOD PRACTICE, THE ROLE OF THE ADVANCE PRACTICE NURSE IN DIABETES PREVENTION

AZ ALAPELLÁTÁSBAN DOLGOZÓ ÁPOLÓK PREVENCIÓS TEVÉKENYSÉGÉNEK JAVÍTÁSA NEMZETKÖZI ÉS HAZAI JÓ GYAKORLATOK ALAPJÁN, A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓ SZEREPE A DIABETES PREVENCIÓBAN

Bevezetés: Az előadást célja bemutatni az ápolók, kiemelten a kiterjesztett hatáskörű ápolók jelenlegi és jövőbeli szerepét a preventív szolgáltatásokban nemzetközi jó gyakorlatok alapján. Az APRN-ek a nemzetközi trendek szerint képesek a prevenciók rendelkezésben aktív szerepet vállalni. Az alapellátásban dolgozó kiterjesztett hatáskörrel rendelkező ápolók prevenciók tevékenysége kulcsfontosságú a hazai egészségügyi szolgáltatások hatékonyságának és a lakosság egészségének javítása érdekében.

Minta és módszer: Irodalomkutatás, kvantitatív összehasonlító vizsgálat, szcenárió elemzés. A kutatás első fázisában a Tokaji Dombi Sámuel Kistérségi Egészségközpont és Egészségfejlesztési Iroda 165 páciensének vizsgálata. A kutatás második fázisában a felnőtt diabetológiai szakrendelésen megjelent 338 fő páciens vizsgálata, illetve demográfiai és antropometriai elemzés.

Eredmények: Az első fázisban az edukált csoport 55 % -nak csökkent a testsúlya. A második fázisban a vizsgált páciensek 50%-a cardiovascularis társbetegséggel rendelkezett, míg 41% esetében anyagcsere betegség volt kimutatható. Diabetológus szakvizsgálattal a hazai háziorvosok közül mindössze 107 fő rendelkezik, ezért láthatóan szükséges a speciálisan képzett ápolók bevonása a preventív szolgáltatásokba.

Következtetések:

Az egészségügyi ellátórendszer struktúraváltásának megvalósításához az alapellátás preventív és definitív ellátási feltételeinek erősítésére van szükség. Ezen belül a képzett ápolói munkaerő kapacitás fejlesztése kiemelt feladat. A preventív és gondozási feladatok döntő többsége ápolói kompetenciával ellátható megfelelő ellátásszervezéssel, eszközök biztosításával -a feladatok tervezésére és irányítására felkészített- háziorvos szakmai irányítása mellett. A kiterjesztett hatáskörű ápolók akkor tudnak ehhez a leghatékonyabban hozzájárulni, ha az eddiginél több és markánsabb szerepet kapnak, multidiszciplináris team munkában dolgozhatnak.

Kulcsszavak (max: 5 szó): kiterjesztett hatáskörű ápolók, preventív és gondozási feladatok, definitív ellátás

Annamária Pakai^{1,3}, Ujváriné Adrienn Siket², Miklós Zrínyi³ József Betlehem³

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

²DE ETK Egészségtudományi Intézet, Nyíregyháza

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

IMPROVING THE CARE OF NURSES IN PRIMARY CARE

AZ ALAPELLÁTÁSBAN DOLGOZÓ ÁPOLÓK GONDOZÁSI TEVÉKENYSÉGÉNEK JAVÍTÁSA NEMZETKÖZI JÓ GYAKORLATOK ALAPJÁN

Bevezetés: 2023-ban Magyarországon megjelent a 83/2022. (XII. 30.) BM rendelet a háziorvosok és fogorvosok indikátor alapú teljesítményértékeléséről. Az új teljesítményindikátor összefoglalja és méri a praxisban végzett egészségügyi szolgáltatások minőségét és annak hatékonyságát. Segíti az értékelést, de a praxisok összehasonlítását is. Az indikátorok közé tartoznak például a prevenciós intézkedések, szűrővizsgálatok elvégzése, influenza elleni védőoltás beadása, valamint a diabetes mellitusban- és hypertóniában szenvedő betegek gondozása is. Az új rendszer egyik célja a betegellátás minőségének fokozása és az egészségügyi szolgáltatások hatékonyabbá tétele. Előadás célja bemutatni a kiterjesztett hatáskörű ápolók jelenlegi és jövőbeli szerepét a preventív szolgáltatásokban és a gondozási feladatok ellátásában nemzetközi jó gyakorlatok alapján.

Eredmények: Magyarországon a diabetes mellitusban- és a primer és szövődménymentes hipertóniában szenvedő beteg gondozása háziorvosok tevékenységi körébe tartozik. Nemzetközi viszonylatban azonban jól képzett APRN-ek látják ezen feladatköröket. A kiterjesztett hatáskörű ápolók kompetenciájába tartozik a fizikális betegvizsgálat, eszközös betegvizsgálat, diagnosztikai jellegű beutalások, diagnózis felállítása, kezelési terv összeállítása, gyógyszerrendelés, krónikus betegségek gondozása. Eredményeink rámutatnak arra, hogy az APRN-ek képesek a háziorvosi hatásköri listában megfogalmazott prevenciós rendelés főbb indikátorcsoportjainál is aktív szerepet vállalni.

Következtetés: Az alapellátásban dolgozó kiterjesztett hatáskörrel rendelkező ápolók prevenciós tevékenységének teljesítményértékelése kulcsfontosságú az egészségügyi szolgáltatások hatékonyságának és a lakosság egészségének javítása céljából. Továbbá alapvető a szakdolgozói létszám emelése és a finanszírozás feltételeinek megteremtése.

Kulcsszavak: alapellátás, kiterjesztett hatáskörű ápoló, prevenció, teljesítményértékelés, kompetencia

Galvács Henrietta

Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar Ápolástan Tanszék, Budapest

**THE STATUS OF ADVANCED PRACTICE
NURSES IN HUNGARY
A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK
MAGYARORSZÁGI HELYZETE**

Bevezetés: A kiterjesztett hatáskörű ápolók képzése, 2017-ben indult el hazánkban hat specializációban. Jelenleg is a négy orvosegyetemhez kapcsolódóan, Pécsen, Budapesten, Szegeden, illetve Debrecenben zajlik a leendő szakemberek képzése. A legnépszerűbb szakirányok továbbra is a sürgősségi, illetve a közösségi ellátás területe. Az orvosszakma részéről kezdetben komoly ellenérvekkel találkozhattunk. Az elmúlt években azonban főként a két, már korábban említett területen számos előrelépés történt az egészségügyi rendszerbe történő integrálásukat tekintve.

Az előadásban a közösségi ápolókat érintő legfontosabb szakmai és egészségpolitikai változások és előrelépések kerülnek bemutatásra. Emellett pedig a saját praxisunkat érintően bemutatjuk betegeink utánkövetési adatait, mellyel alátámasztjuk a kiterjesztett hatáskörű ápolók kulcsfontosságú szerepét a krónikus betegségek gondozását illetően.

Kulcsszavak: kiterjesztett hatáskörű ápolók, Magyarország,

Miklós Sugár¹, L. Bence Raposa²

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

²PTE ETK Egészségtudományi Alapozó, Szülésznői és Védőnői Intézet, Pécs

CHARACTERISTICS AND PREVALENCE OF THE EATING DISORDERS AMONG THE ELDERLY AND THE ROLE OF THE APN A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK MAGYARORSZÁGI HELYZETE

Bevezetés: Nem lehet eléggé hangsúlyozni a jó tápláltsági állapot fontosságát az idősök körében. Célunk az idősök tekintetében leggyakrabban előforduló táplálkozási zavarok felmérése, összehasonlítása a fiatalabb korosztályokkal, a geriátriai szakápoló szerepének felmérése a nemzetközi gyakorlatban és ajánlások megfogalmazása a magyar gyakorlat számára.

Minta és módszer: Felmértük a témával kapcsolatosan elérhető nemzetközi szakirodalmat, amely a beválasztási kritériumunk alapján adatgyűjtés idején 10 évnél nem volt régebbi. A mintánkba csak olyan irodalmakat választottunk be, melyek eredeti közleményként jelentek meg. Az adatgyűjtéshez a Researchgate, Google Scholar, CDC és a Sciencedirect adatbázisokat használtuk, majd n=6 tanulmány adatait rendszereztük és értékeltük.

Eredmények: Az idősök körében leggyakrabban előforduló táplálkozási zavarok eltérnek a fiatalabbak jellemzőitől. A bulimia nervosa ritkább, míg a falási zavar és az egyéb meghatározott táplálkozási vagy étkezési zavarok (OSFED) gyakoribbak. A táplálkozási zavarok mögött igen gyakran szomatikus háttér is előfordul az idősök tekintetében.

Következtetések: A geriátriai kiterjesztett hatáskörű ápoló szerepe kulcsfontosságúvá válik az idősök táplálkozási zavarainak diagnosztikájában és terápiájában, különösen a szociális ellátás területén. További tanulmányokra van szükség a megvalósítás lehetőségeinek felméréséhez.

Kulcsszavak (max: 5 szó): geriátriai kiterjesztett hatáskörű ápoló; gerontológia; anorexia; bulimia; táplálkozás

Ildikó Madarász, József Betlehem

PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

EFFECTS OF THE INTEGRATION OF EXTENDED-CARE NURSES IN THE NEW EMERGENCY, PRIMARY CARE ON-CALL SYSTEM

KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK INTEGRÁLÁSÁNAK HATÁSAI AZ ÚJ SÜRGŐSSÉGI, ALAPELLÁTÁSI ÜGYELETI RENDSZERBEN

Bevezetés: Számos szakirodalmi példa mutat rá, hogy a megfelelően képzett BSc/MSc végzettséggel és kibővített kompetenciakörrel rendelkező ápolók alkalmazása mellett csökken az orvoshiány, a várakozási idő, az ellátás költsége, a halálozás, a pályaelhagyás és a külföldi munkavállalás mértéke az ápolók körében, javul a betegek elégedettsége. 2017. szeptemberében hat specializációval indult el a hazai Kiterjesztett Hatáskörű APN (Advance Practice Nurse) ápoló képzés. 2023. február 1-jén kezdődött meg hazánkban az új, egységes alapellátási ügyelet bevezetése, melynek aktív, hiánypótló szereplői az APN-ek, akik számos ügyeleti tevékenységet önállóan, bizonyos kompetenciákat orvosi szupervízió mellett gyakorolnak. A rendszerben jelenleg 6763 fő vesz részt, közülük 1125 fő ápoló, 81 fő APN.

Minta és módszer: Szakirodalmi összefoglaló vizsgálatunk célja, hogy átfogó képet adjunk a Magyarországon lezajlott ügyeleti rendszer átalakításáról, helyzetéről és nemzetközi kitekintésünkkel összehasonlítást végezzünk a külföldi gyakorlatban bevált modellekkel. A kereséshez a hivatalosan kiadott, lektorált folyóiratokban megjelent 10 éven belüli közleményeket használjuk a Scopus, Web of Science, PubMed adatbázisok segítségével.

Eredmények: Eredményeink mentén javaslatot kívánunk tenni a hazai adaptációra vonatkozóan, a nemzetközileg bevált struktúrák alapján, ezzel alapot képezve egy most induló országos szintű keresztszeti felméréshez, mely a Kiterjesztett hatáskörű ápolók integrálását méri fel a hazai egészségügyi szervezetben, fókuszban a sürgősségi, alapellátási, ügyeleti rendszer. Következtetések: Az új ügyeleti rendszer bevezeté-

sével magasabb színvonalú, szakmailag egységes és korszerű betegellátás megvalósítása történik meg. Az APN-ek kompetencia körének gyakorlásával, anyagi és szakmai megbecsültségével, nagyobb terhet lehetne levenni az orvosi társadalom válláról.

Kulcsszavak: APN, Kiterjesztett hatáskörű ápoló, sürgősségi ellátás, alapellátás, ügyelet

Lívía Tóth¹, Orsolya Máté^{1,2}, Éva Horváth¹, Klára Simon², Dorina Simon-Pusztai¹

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

²PTE ETK Külügyi Iroda, Pécs

EXAMINATION OF THE ROLE OF ADVANCED PRACTICE NURSES IN DIABETIC RETINOPATHY SCREENING BY TELEMEDICINE

KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK SZEREPE A DIABETESES RETINOPATHIA SZŰRÉSÉBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TELEMEDICINÁRA

Bevezetés: A diabetes mellitus (DM) civilizációs betegség, ami a fejlett országokban a dolgozó korú lakosság körében a vakság kialakulásának vezető oka. Jelen szisztematikus áttekintés célja az volt, hogy a nemzetközi szakirodalom eredményei alapján összefoglalót készítsünk a kiterjesztett hatáskörű ápolók szerepéről a diabeteses retinopathia (DR) szűrésében, különös tekintettel a telemedicinára.

Minta és módszer: Az áttekintés során hat elektronikus adatbázisban végeztünk átfogó és széleskörű keresést 2005 és 2023 között. 28 tanulmányt választottunk ki, majd értékeltünk és dolgoztunk fel a review keretein belül

Eredmények: Az eredmények azt mutatták, hogy a DR diagnosztizálása során a klinikai orvosokhoz képest csaknem ugyanolyan eredményt értek el, ami megerősítette hatékonyságukat. Elmondhatjuk, hogy közreműködésük, az ellátás minőségét javítja, növelve a betegelégedettséget, szűrési lefedettséget, illetve költségcsökkenést is okoz. Ezen felül fontos, hogy az alapellátásban dolgozó APN-ek hatékony gondozást nyújthatnak a diabetesben szenvedő pácienseknek, hiszen a cukorbetegség gondozása komplex feladat, amely a DR szűrése miatt készült szemfenéki fotózás mellett, magába foglal több átfogó ellenőrzést, mint például fizikális, laboratóriumi, kezeléssel, illetve szövődményekkel kapcsolatos vizsgálatokat.

Következtetések: A DR telemedicinális szűrése, amelyben az alapellátásban dolgozó kiterjesztett hatáskörű ápolók is szerves részei lehetnek a folyamatnak,

jelentős előrelépést hozhatna Magyarországon a DR okozta vakság visszaszorításában.

Kulcsszavak: kiterjesztett hatáskörű ápoló, cukorbetegség, diabeteses retinopathia, telemedicina

ABSTRACTS

Section B/2 – Szekció B/2
(Hungarian language section – magyar nyelvű szekció)
Haász Mihály terem

Bernd W. Böttiger

University Hospital of Cologne, Department of Anesthesiology and Intensive Care Medicine, Cologne

CARDIAC ARREST CENTERS KERINGÉSMEGÁLLÁS KÖZPONTOK

Aim: The survival rate of patients with out-of-hospital cardiac arrest (OHCA) is generally very low. Although resuscitation guidelines have called for the treatment of OHCA patients in certified centers (Cardiac Arrest Centers (CAC)) for years and they are part of the Big Five strategies to improve survival after OHCA and part of the guidelines chapter systems saving lives, there was no uniform definition of the criteria for hospital certification.

Material and methods: In my presentation I will describe the German CAC certification establishment as a possible blueprint for other countries. The framework conditions and quality criteria for certification were developed in Germany in 2017, the first audits based on these criteria have been conducted since 2018 and the first hospitals were successfully certified in 2019.

Results: In 2022 the 100th hospital was certified in Germany, currently there are more than 120 certified hospitals in Germany and neighbouring german speaking countries. A recent German observational study demonstrated the effectiveness of the German CACs: the neurological outcome of patients with OHCA after the hospitals were certified was improved significantly. Conclusions: Germany can serve as a blue print for other European countries establishing similar certification processes to enhance patient outcomes.

Keywords: CPR, post-resuscitation care

Dávid Kovács, Ádám Kormos
Magyar Vöröskereszt, Budapest

HERO TRAINING CAMPAIGN – BRANDING EXPERIENCES OF HUNGARIAN RED CROSS IN LAY FIRST AID PROGRAMS

HŐSKÉPZŐ KAMPÁNY – A MAGYAR VÖRÖSKERESZT TÁRSADALMI-ELSŐSEGÉLYNYÚJTÓ PROGRAMJAINAK MÁRKA-ÉPÍTÉSI TAPASZTALATAI

Bevezetés: A Hősképző kampány indulása egy plakát-kampány volt 2017-ben. Érdekes megismerni a kampány eredeti céljait, elképzelt módszereit és a kezdeti eredményeket, indikátorokat. A kampány kiszélesítése 2018-ban kommunikációs szempontból is érdekes kihívásokat tartogatott, amelyet a mentőszolgálatral közösen oldottunk meg.

Módszerek: A kampány fejlődése a visszajelzések tükrében változott. A visszajelzések gyűjtése több formában valósult meg (adatgyűjtés, igényfelmérés, értekezletek, jó gyakorlat megosztása stb.).

Kommunikációs feladatok mellett (pl. sajtóközlemények kiadása) a felhasználók költségvetésként és egy-egy eszköz támogatása volt a legfontosabb.

- szakmai eszköztámogatás
- láthatósági és játék elemek
- tapasztalatcsere alkalmak szervezése

Forrást a Társadalmi Elsősegélynyújtás Alap rész biztosított.

A tevékenységek megvalósítása során a célcsoport és a módszertan tekintetében is meghatározó a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt. Progresszív pedagógiai és marketing módszerek, könnyen szervezhető közönség, önkéntes utánpótlásnevelés.

Eredmények: Az adatgyűjtés és a márka-építés haszna, hogy a láthatóvá vált egy láthatatlan munka, amit a hivatásos és önkéntes kollégák nagyjából 140 éve csinálnak. Bemutatjuk az éves elérési adatokat rövid értelmező magyarázattal.

Mi lesz indikátor és mi nem – a kampánytevékenység definiálása. Milyen statisztikát fabrikáljunk magunknak és másoknak?

További eredmények: Sajtómegjelenés a számok tükrében, Hősképző Szakmai Fórum, Népszerű és a „közönség” számára egyértelmű tevékenységi kör, belső motiváció a megvalósítók számára (versengés, egyéni és szervezeti büszkeség, identitásformálás).

A jövő kihívásai: A kampány ma is formálódik. Sajtóérdeklődés csökkenése mellett ellenhatásként a partneri/szakpolitikai kommunikálhatóság erősödése figyelhető meg. Új elem az éves adatgyűjtés (pl. a PIA projekt kapcsán), és az elért személyek minimális szociológiai jellemzőinek mérése (pl. életkor). Kérdés, hogy kutatási terep lehet-e a program (pl. hatékonyságmérés kapcsán).

További kihívás a forrásbővítés.

Következtetések: A márka-építés nem mindenható megoldás, de tudatos végrehajtása nem csak kommunikációs, hanem felhasználói és belső motivációs eredményekkel is járhat, ezért érdemes megfontolni.

Elsősorban nagyobb, vagy szerteágazó tevékenységet végző szervezetek számára lehet hasznos.

Előnye, hogy rugalmasan alkalmazható sokféle azonos célú, de megvalósításában jelentősen eltérő programhoz.

Hátránya, az adatgyűjtés sok munka, és még több lenne még több adat gyűjtése, pedig nagyon hasznos lenne. Nehezen vihető át „kötelező” szakmai tartalom, pl. új protokoll, vagy hibás szakmai/módszertani gyakorlat elhagyása.

Kulcsszavak: Márka-építés, Láthatóság, Mérhetőség, Felhasználói igények

Nagy Ferenc

Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Budapest

**SZÍV CITY –
A LIFE SAVING MOBILE APPLICATION
SZÍV CITY –
AZ ÉLETMENTŐ MOBILAPPLIKÁCIÓ**

A Szív City egy virtuális közösség, melynek önkéntes tagjai készek segíteni a közterületi keringésmegállás áldozatait. A Szív City applikáció letöltésével és a regisztrációval vállalják, hogy az Országos Mentőszolgálat riasztására a keringésmegállás helyszínére sietnek, és mielőtt a mentő megérkezik, megkezdik az újraélesztést. Az alkalmazás célja a segítségnyújtás támogatása keringésmegállás esetén, a helymeghatározást és a navigációt lehetővé tevő okostelefonok lehetőségeinek felhasználásával. Gyalogos segítségnyújtást támogat olyan településeken, ahol a nagy népsűrűség miatt nagy valószínűséggel tartózkodnak a közelben önkéntes segítők. A sikeres újraélesztést térkép alapú AED adatbázissal is támogatja az applikáció.

A 2017. október 16-i indulás óta összesen több, mint 55.000 fő regisztrált az applikációban. A Szív City közössége több, mint 2.000 AED-t tart nyilván az adatbázisban.

Az elmúlt közel 7 évben az Országos Mentőszolgálat összesen 5.627 riasztást küldött a Szív City központjába. A riasztások 7,3%-ában (410 riasztás) talált aktív segélynyújtót az applikáció. Jellemzően a nagyobb városokban fordultak elő olyan riasztások, ahol aktív segélynyújtó elérhető volt. A sikeres riasztások 80%-ában egy segélynyújtó reagált a hívásra. Három vagy több segélynyújtó az esetek 5%-ában válaszolt a riasztásra.

A vizsgált időszakban összesen 45 sikeres újraélesztésben működtek közre a Szív City önkéntesei.

Az applikáció fejlesztéséhez igyekszünk minden aktív segítőtől visszajelzést kérni mind a konkrét segély-

nyújtásról, mind az applikációval kapcsolatos tapasztalatokról.

Az applikáció fejlesztése mellett célunk, hogy minél több felhasználót nyerjünk meg a Szív City közösségének.

Kulcsszavak: keringésmegállás, AED, Szív City, újraélesztés, AED,

**Henrietta Bánfai-Csonka¹, József Betlehem¹, Krisztina Deutsch¹, Martina Derzsi-Horváth²,
János Musch¹, Bálint Bánfai¹**

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

²PTE KK Ápolásszakmai Igazgatóság Vármegyei Védőnői Szolgálat Osztály, Pécs

THE RELATIONSHIP, POSSIBILITIES AND CHALLENGES OF DIGITAL HEALTH LITERACY AND E-HEALTH

DIGITÁLIS EGÉSZSÉGÉRTÉS ÉS E-EGÉSZSÉGÜGY KAPCSOLATA, LEHETŐSÉGEI ÉS KIHÍVÁSAI

Az e-egészségügy gyorsan és nagyot fejlődött az elmúlt 5 évben, melyet a COVID-19 járványnak is köszönhetünk. Ennek köszönhetően elengedhetetlen volt a digitális egészségértés fogalmának előtérbe helyezése, mely magába foglalja az egészségértés fogalmát (az egészségüggyel és az egészségügyi ellátással kapcsolatos információk megszerzése, feldolgozása, megértése és ezek birtokában megfelelő döntéshozatal az egyén és a társadalom egészségével kapcsolatosan) kiegészítve a digitális térben való eligazodással és az ehhez szükséges digitális eszközök használatának ismeretével.

A digitális egészségügyi megközelítések, beleértve az elektronikus orvosi nyilvántartásokat, adatszolgáltatást, döntéstámogató rendszereket, viselhető megfigyelő eszközöket, e-egészségügyi és oktatási platformokat, nagy lehetőségeket rejtenek az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés javításában, az ellátás jobb integrációját és személyre szabását kínálva.

Mindezek hatékony működésének és felhasználásának érdekében ezen technológiáknak túl kell mutatnia az írás-olvasás valamint számolási készségek fejlesztésén. A technológiai megoldásoknak biztosítani kell az adatok szolgáltatók közötti integrálását, előtérbe kell helyeznie az elektronikus döntéstámogatást. A döntéshozóknak biztosítaniuk kell a megfelelő erőforrásokat annak érdekében, hogy a technológia működjön, a betegek és a szolgáltatók közötti jobb kommunikáció elősegítésével, valamint a monitorozást és a pozitív viselkedésformákat elősegítő digitális eszközökkel. Az egészségügyben megjelenő új technológiák még gyerekcipőben járnak és több kérdést is felvetnek. A

megoldandó feladatok közé tartozik: (1) az egészségügyi szolgáltatók felkészítése (fejlesztése) a digitális eszközökkel való munkavégzésre, (2) a digitális rendszer fejlesztése (minden régióban, településen megfelelő internetelérés) valamint (3) a páciensek digitális egészségértésének fejlesztése (eszközök megismertetése, betegtájékoztatók a lehetséges szolgáltatásokról stb.)

Krisztina Deutsch¹, János Musch¹, József Betlehem¹, Ujváriné Adrienn Siket²

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

²DE ETK Egészségtudományi Intézet, Nyíregyháza

**METHODOLOGICAL DEVELOPMENT OF HEALTH TRAINING:
PRESENTATION OF A PILOT PROGRAMME
EGÉSZSÉGÜGYI KÉPZÉSEK MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE:
EGY PILOT PROGRAM BEMUTATÁSA**

Az Egészségügyi és Szociális Kompetenciafejlesztési Kutatócsoport az RRF-2.1.2-21-2022-00018 számú „Gyakorlatorientált felsőfokú képzések infrastrukturális- és készségfejlesztése a PTE-n” című projekt keretében jött létre azzal a céllal, hogy az egészségtudományi hallgatók és egészségügyi szakdolgozók képzési és elhelyezkedési sikerességét támogassa a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelően. A kutatócsoport hosszú távú feladata, hogy vizsgálja és fejlessze a kompetenciamérést, az oktatói, hallgatói, szakdolgozói készségfejlesztést, a tudásbázis bővítést, támogassa az online tananyagok és gyakorlati módszertani protokollok kidolgozását, az ehhez kapcsolódó vizsgáztatói scénáriók és tesztbankok elkészítését.

A projekt keretében egy újszülött újraélesztés pilot kurzus került kidolgozásra, amely megtartásra került részben Campus kredites szabadon választható tárgyként, részben pedig a szülésznő tanterv kötelező tantárgyaként. Az oktatási programban jelentős szerepet kapott módszertani szempontból a szimulációs oktatás és a probléma alapú tanulás, a kompetenciamérésben pedig a Creighton Simulation Evaluation Instrument (C-SEI) eszköz adaptálásával végzett mérés és értékelés. Jelenleg zajlik a mérések eredményeinek összehasonlító elemzése a régi és új módszertannal végzett oktatás vonatkozásában.

Kulcsszavak: egészségügy, oktatás, pilot program, szimuláció, kompetenciamérés

ABSTRACTS

Section C - Szekció C (Hungarian language section – magyar nyelvű szekció) Belon terem

Tarrósy István

PTE BTK Politikatudományi és Nemzetközi Tanulmányok Tanszék, Pécs
PTE Nemzetközi Igazgatóság, Pécs

**THE INTERNATIONALISATION OF HIGHER EDUCATION IN THE GLOBAL
DIGITAL ERA: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES**

**A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESEDÉSE A GLOBÁLIS DIGITÁLIS
ÉRÁBAN: KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK**

Bevezetés: Poszt-pandémiás globalizált világunk egyik erősödő jellemvonása az Internet-alapú mediatisztált tér digitalizációja. E tendencia a felsőoktatási-kutatási szektort egyre határozottabban járja át, újfajta feladatokat adva az intézményeknek. A 21. század globális felsőoktatásának nemzetköziesedésére jelentős hatást gyakorolnak a különféle digitális megoldások. Az előadás röviden vázolja magát a folyamatot, majd a fenntartható nemzetköziesítés kérdéskörével foglalkozik.

Minta és módszer: Esettanulmányok segítségével kerülnek bemutatásra a nemzetköziesítési kihívások és lehetőségek. Esettanulmány 1: Pécsi Tudományegyetem; Esettanulmány 2: a European Digital UniverCity (EDUC) európai egyetemi szövetség; 3. a Compostela Group of Universities egyetemi hálózat.

Eredmények: Számos helyi, regionális és interkontinentális nemzetköziesítési megoldás, jógyakorlat (good practice) kerül áttekintésre.

Következtetések: A fenntartható felsőoktatási nemzetköziesedés folyamatában kitüntetett fontossággal bírnak a digitális fejlesztések és megoldások. Ma már nem képzelhető el sikeres intézményi nemzetköziesítési stratégia mindezek nélkül. Az intézményeknek hangsúlyt kell helyezniük a tradicionális és a digitális megközelítések megfelelő egyensúlyának megteremtésére.

Kulcsszavak: globális felsőoktatás, nemzetköziesítés, digitalizáció, poszt-pandémiás világ, jógyakorlatok

Zsófia Duga¹, András Fittler², Ashraf Amir Reza²

¹PTE ÁOK Marketing és Kommunikációs Osztály, Pécs

²PTE Gyógyszerésztudományi Kar, Pécs

THE OPPORTUNITIES AND CHALLENGES OF INTERNATIONALIZATION IN HEALTH SCIENCES EDUCATIONAL PROGRAMMES

A NEMZETKÖZIESEDÉS LEHETŐSÉGEI ÉS KIHÍVÁSAI AZ EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI OKTATÁSI PROGRAMOKBAN

Bevezetés: Hazánkba irányuló nemzetközi hallgatói mobilitás szerepe folyamatosan erősödik a hazai felsőoktatásban. A teljes idejű képzések - diploma-mobilitás- estében a külföldi hallgatók körében a legnépszerűbb az orvosképzés, mely hazánkban négy egyetemen: Debreceni Egyetem, Semmelweis Egyetem, Szegedi és a Pécsi Tudományegyetem képzési kínálatában található meg. Pécsett az angol nyelvű orvosképzés 1984-ben, az angol nyelvű fogorvos képzés 2005-ben az angol nyelvű gyógyszerészképzés 2009-ben indult el.

A hazai egyetemek számára a nemzetközi piacon való jelenlét, a nemzetközi hallgatók toborzása évről évre növekvő kihívást jelent- mely a hazai oktatási rendszer sajátosságaiból, a nemzetközi trendekből és az erősödő globális felsőoktatási versenyből eredeztethetőek. Ahhoz, hogy a hazai egyetemek versenyképesek tudjanak maradni a nemzetközi felsőoktatási piacon nélkülözhetetlen a hallgatók egyetemválasztási preferenciáinak, motivációinak az ismerete, mely a kari nemzetközi toborzási stratégia kialakításának alappillére.

Minta és módszer: Jelen előadás keretében bemutatjuk, hogy a nemzetközi programjainkon tanuló hallgatók milyen tényezők mérlegelése révén döntöttek a külföldön tanulás mellett, miért az adott célszámot, és az adott egyetemet választották tanulmányaik helyszínéül, honnan, milyen információforrásokat használva tájékozódtak a tanulási lehetőségekről, a felvételi eljárásról, milyen elvárásokkal érkeztek és melyek az elsődleges terveik a tanulmányaik végeztét követően. A pécsi orvoskaron a felvett hallgatók, és a toborzók körében az aktuális toborzási időszak lezárultát követően komplex felmérést végzünk- kvantitatív (online kérdőív) és kvalitatív (fókuszcsoporthoz megkérdezés,

mélyinterjú) módszerek kombinációját alkalmazva. Az idei évben első alkalommal exit kérdőívet is összeállítottunk, melyet a hozzánk jelentkező, felvett, de be nem iratkozott hallgatók körében alkalmaztunk

Eredmények: A hallgatók körében végzett felmérés eredményeként be tudjuk azonosítani az egyetemválasztást befolyásoló motivációkat, tényezőket, preferenciákat, a tájékozódás során használt médiákat és azok súlyát. A kérdőív eredményeiből az is látszik, hogy a felvett külföldi hallgatók, jelentősen eltérő kulturális közegből érkeznek, mely alapvetően meghatározza a személyes döntések, tanulási motivációk különbözőségét.

A toborzói oldalon történő felmérésből a szülői preferenciákra - mely figyelembevétele is kiemelkedően fontos, hiszen a nemzetközi tanulmányok során a felmerülő költségeket a legtöbb esetben a hallgató szülei, családja fedezi-, valamint a nemzetközi trendek vonatkozóan kapunk információkat.

Következtetések: A kapott eredmények egyértelműen rávilágítanak arra, hogy a hallgatótoborzási stratégia kialakítása során a nemzetközi trendek változásai mellett Karunknak figyelembe kell venni a külföldi hallgatók eltérő motivációit, az egyetemválasztás során, mert a világ különböző országából érkező hallgatók más és más okokból kifolyólag mennek külföldre tanulni, eltérő médiákból tájékozódnak, és a választást befolyásoló kör (szülők, pályaválasztási tanácsadók, barátok) befolyásolásának súlya is eltérő lehet

Kulcsszavak: nemzetközi hallgatók, magyar orvosképzés, diploma mobilitás, egyetemválasztási preferenciák, kulturális különbségek

Máté Orsolya

PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet
PTE ETK Külügyi Iroda

THE INTERNATIONALISATION OF HIGHER EDUCATION: THE FIRST 10 YEARS IN THE INTERNATIONALISATION PROCESS OF THE FACULTY OF HEALTH SCIENCES OF UP

**NEMZETKÖZIESÍTÉS A FELSŐOKTATÁSBAN:
PTE ETK NEMZETKÖZIESÍTÉSI FOLYAMATÁNAK ELSŐ 10 ÉVE**

Bevezetés: A felsőoktatás nemzetköziesedése egy folyamat, amely során egy adott intézmény oktatási, kutatási és szolgáltatási funkcióit nemzetközi, interkulturális dimenzióval ruházzák fel. A nemzetköziesedés azonban eszköz is; hozzájárul a felsőoktatás minőségbiztosításához, átszervezéséhez és fejlesztéséhez, a fejlődés fontos erőforrása, nemzetközi szabványoknak való megfelelés érdekében és elősegíti nyitottságot és fogékonyságot a globalizációra. Az előadás keretein belül bepillantást nyerünk a PTE ETK 10 éves nemzetköziesítés folyamatára.

Minta és módszer: Folyamatleírás a nemzetköziesítés fontos mérföldköinek bemutatásával.

1. előkészítő fázis a nemzetközi program indítására,
2. fázis: a nemzetközi program múltja és jelene.
3. fázis: a jövő lehetőségei és kihívásai

Eredmények: Az idegennyelvű program kvantitatív és kvalitatív eredményi kerülnek áttekintésre

Következtetések: A PTE ETK nemzetközi programjának elemző bemutatásával és a kimenetei eredmények feltárásával annak működőképessége és hatékonysága bizonyításra került, így a kar ezen 10 év során bebizonyította elkötelezettségét a nemzetköziesítés terén. A folyamat következő lépéseként az intézmény célul tűzte ki a kettős diploma megszerzésére irányuló képzési program létesítését.

Kulcsszavak: felsőoktatás, nemzetköziesítés, nemzetközi program, PTE ETK, kettős diploma

Tamás Nádai

University of Pécs Head of the English Programme, Pécs

INTERNATIONALISATION IN HIGHER EDUCATION IN HUNGARY: FOCUS ON FOUNDATION PROGRAMS AND PREPARATORY COURSES AT THE UNIVERSITY OF PÉCS

NEMZETKÖZIESÍTÉS A MAGYAR FELSŐOKTATÁSBAN: PROGRAMOK ÉS ELŐKÉSZÍTŐ KURZUSOK INDÍTÁSA A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEMEN

Since its establishment in 1987, the International Studies Center (ISC) at the University of Pécs (UP) has played a pivotal role in supporting foreign students' integration into the Hungarian higher education system. Initially catering to a small number of exchange students, ISC has witnessed significant growth, particularly over the last decade, in response to the broader internationalization efforts of UP. Today, ISC welcomes over 200 students annually from diverse regions, primarily from non-English-speaking backgrounds, who enrol in English preparatory courses designed to bridge the gap between their prior education and the rigorous demands of Hungarian degree programs.

One of the main challenges ISC faces is the wide variation in students' language proficiency and academic preparedness. Many students arrive with insufficient English skills and lack foundational knowledge in critical subjects. Additionally, the cultural diversity among the student body introduces complexities related to inconsistent educational traditions, communication styles, and learning approaches.

To address these challenges, ISC collaborates closely with several faculties of UP. This collaboration involves the co-development of curricula and study materials tailored to the needs of our students. Professors from these faculties (medical, engineering, humanities, and business) contribute to the delivery of introductory courses, ensuring that students receive instruction that is both linguistically accessible and academically rigorous. Our courses are meticulously aligned with the expectations of degree programs, helping students meet the same academic standards as their Hungarian counterparts.

The success of the ISC's programs is reflected in the achievements of its students. Numerous alumni have successfully completed their degree programmes and are now contributing to their fields globally as medical professionals, researchers, or engineers.

Looking forward, ISC aims to deepen its collaboration with all faculties at UP and further enhance its educational offerings by developing more customized study materials. These efforts are geared toward improving the preparatory experience for international students and ensuring their continued success in their academic and professional pursuits.

Klára Simon

PTE ETK Külügyi Iroda, Pécs

THE CHALLENGES OF INTERNATIONALISATION: CASE STUDY

A NEMZETKÖZIESÍTÉS KIHÍVÁSAI: ESETLEÍRÁS

Bevezetés: A globalizáció hatására egyre több egyetem nyitja meg kapuit a nemzetközi hallgatók előtt, azonban ezzel párhuzamosan új kihívások is megjelennek. Előadásunkban egy külföldi hallgató mentális krízisén keresztül vizsgáljuk a nemzetközi programok egyik jelentős problémáját: a hallgatók egészségügyi ellátásának hiányosságait. A nemzetközi hallgatók számára nem áll rendelkezésre olyan egységes és átfogó egészségbiztosítás, amely teljeskörűen fedezné mind szomatikus, mind mentális egészségügyi szükségleteiket. Ez a hiányosság súlyos következményekkel járhat.

Minta és módszer: Az esettanulmány középpontjában egy másodéves hallgató áll, esetén keresztül mutatjuk be a nemzetközi programunkban felfedett lényeges hiányosságokat.

Eredmények: Az eset bemutatásával rávilágítunk arra, hogy a megfelelő biztosítási lehetőségek hiánya nem csupán egyéni krízishelyzeteket idéz elő, hanem negatívan befolyásolja a tanulmányi teljesítményt és a hallgató közösséghez való alkalmazkodását, illetve biztonságérzetét is. Elemzésünk során kitérünk az egyetemi adminisztráció és a biztosítótársaságok felelősségére, valamint javaslatokat fogalmazunk meg a probléma orvoslására.

Következtetések: A hallgató esete alátámasztja, hogy szükség van egy átfogó és egységes egészségbiztosítási rendszer kidolgozására, amely kifejezetten a nemzetközi hallgatók igényeire szabott. Ezen túlmenően fontos a hallgatók mentális egészségügyi támogatásának erősítése, például pszichológiai tanácsadó szolgáltatások és stresszkezelési programok bevezetésével. Előadásunkkal ösztönözni kívánjuk az intézményeket arra, hogy proaktív lépéseket tegyenek a hallgatók

jólétének biztosítása érdekében. A nemzetköziesítés folyamatának sikeréhez elengedhetetlen, hogy az egyetemek olyan támogató környezetet teremtsenek, amelyben minden hallgató, függetlenül származásától, teljes mértékben ki tudja bontakoztatni képességeit.

Kulcsszavak: nemzetköziesítés, mentális egészség, egészségbiztosítás, nemzetközi hallgatók

ABSTRACTS

Section C- Szekció C **(English language section – angol nyelvű szekció)** **Belon terem**

Iva Šafaříková¹, Alan Bulava¹, Pavel Osmančík², Dan Wichterle³, Aleš Mokráček¹, Petr Budera³, Petr Kačer², Linda Vetešková⁴, Petr Němec⁴, Tomáš Skála⁵, Petr Šantavý⁵, Jan Chovančík⁶, Piotr Branny⁶, Vitalii Rizov⁷, Miroslav Kolesár⁷, Marian Rybář⁸

¹University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences; České Budějovice Hospital

²Charles University and University Hospital Královské Vinohrady, 3rd Faculty of Medicine, Prague

³Institute for Clinical and Experimental Medicine, Prague

⁴Centre of Cardiovascular Surgery and Transplantation, Brno

⁵Palacký University and University Hospital Olomouc, Faculty of Medicine and Dentistry, Olomouc

⁶Hospital Agel Třinec-Podlesí, Třinec

⁷Masaryk Hospital, Ústí nad Labem

⁸Czech Technical University in Prague, Faculty of Biomedical Engineering, Kladno

QUALITY OF LIFE OF PATIENTS WITH STRUCTURAL HEART DISEASE UNDERGOING CONCOMITANT CRYOMAZE PROCEDURES FOR PERSISTENT ATRIAL FIBRILLATION – RANDOMISED COMPARISON OF A HYBRID APPROACH AND CRYOMAZE ALONE

STRUKTURÁLIS SZÍVBETEGSÉGBEN SZENVEDŐ BETEGEK ÉLETMINŐSÉGE, AKIK EGYIDEJŰ CRYOMAZE ELJÁRÁSON ESNEK ÁT TARTÓS PITVARFIBRILLÁCIÓ MIATT – A HIBRID MEGKÖZELÍTÉS ÉS A CRYOMAZE ÖNMAGÁBAN TÖRTÉNŐ VÉLETLENSZERŰ ÖSSZEHAJONLÍTÁSA

Aims: We aimed to compare patients' quality of life (QoL) after two types of atrial fibrillation (AF) treatment: a hybrid ablation strategy and a surgical CryoMaze procedure alone.

Methods and results: Patients with non-paroxysmal AF undergoing coronary artery bypass grafting and/or valve repair/replacement with concomitant CryoMaze procedure were randomly assigned to undergo either radiofrequency catheter ablation after three months (Hybrid Group) or no further treatment (Surgery Group). QoL was compared using the Atrial Fibrillation Effect on Quality of Life (AFEQT) questionnaire. The AFEQT score was converted to the scale of 0 to 100 per cent points, i.e., a score of 0 corresponds to complete disability (or responding "extremely" limited, difficult, or bothersome to all questions answered), and a score of 100 corresponds to no disability (or responding "not at all" limited, difficult, or bothersome to all questions answered). In 106 Hybrid Group patients and 109 Surgery Group patients, both baseline and 12-month AFEQT data were available for final analysis. Patients' QoL did not differ between the Hy-

brid and Surgery Groups at baseline. At 12 months post-procedure, QoL improved significantly in both groups (from 61.9 ± 16.3 to 86.5 ± 13.4 and from 58.6 ± 14.9 to 81.5 ± 16.7 in the Hybrid Group and Surgery Group, respectively, $P < 0.001$). The 12-month AFEQT score was significantly higher in the Hybrid Group compared to the Surgery Group ($P = 0.017$). In an analysis based on AF recurrence, the QoL at 12 months was significantly higher in patients without AF recurrences compared to patients with AF recurrences (86.2 ± 14.0 vs 80.2 ± 16.8 , $P = 0.005$).

Conclusion: Compared to the CryoMaze procedure alone, the hybrid ablation strategy was associated with higher QoL 12 months post-procedure in patients with non-paroxysmal AF undergoing cardiac surgery for structural heart disease. Arrhythmia recurrence was the most significant denominator of the QoL after concomitant AF surgery.

Keywords: AFEQT; Atrial fibrillation; Catheter ablation; Hybrid ablation; Maze procedure; Quality of life

Milena Mágrová, Alena Machová

Faculty of Health and Social Sciences, University of South Bohemia in České Budějovice

ENSURING THE SAFETY AND PREVENTATION OF SUDDEN UNEXPECTED COLLAPSE OF THE NEWBORN IN THE MATERNITY ROOMS OF SELECTED HOSPITALS IN THE SOUTH REGION

AZ ÚJSZÜLÖTTEK BIZTONSÁGÁNAK ÉS VÁRATLAN ÖSSZEOMLÁSÁNAK MEGELŐZÉSE A DÉLI RÉGIÓ KIVÁLASZTOTT KÓRHÁZAINAK SZÜLÉSZETEIN

Introduction: Skin-to-skin contact (SSC) is an important intervention that contributes to the overall postnatal adaptation of neonates who are cardiopulmonarily stable. To prevent sudden unexpected collapse of the newborn (SUPC) in the delivery room, nursing staff play a key role in ensuring a safe environment for the newborn.

Aim: The main objective of the research was to map the nursing care of newborns in the delivery room by nursing staff immediately after birth with an emphasis on the safety and prevention of sudden unexpected collapse of the newborn SUPC (Sudden Unexpected Posnatal Collapse).

Methods and materials: A semi-structured interview with nursing staff caring for newborns in delivery rooms in selected hospitals in the South Bohemian Region was used for the qualitative research. At the same time, the staff was trained in the use of the RAPPT (Respiratory, Activity, Perfusion, Position and Tone) scoring system to assess the risk of SUPC and asked about the possibility of using it in practice in delivery rooms.

Results: Based on the data analysis, we identified the key areas: 1. Knowledge and practical skills of nursing staff in delivery rooms in the prevention of SUPC, 2. Implementation of assessment tools and monitoring in the prevention of SUPC, 3. Education and involvement of mothers after childbirth in the system of prevention of SUPC in the case of skin to skin contact in the de-

livery room, and 4. Possibilities of using the RAPPT scale in the care of newborns in the delivery room.

Conclusion: Currently, bonding is an integral part of postpartum care in all maternity hospitals. However, SSC is one of the significant risk factors for SUPC. The priority of nursing care for newborns in the delivery room is to ensure their safety. For this purpose, telemonitoring and clinical trials can be used in the form of the RAPPT scoring system to assess the risk of SUPC. Early education in the prenatal period allows the mother and her companion to be involved in the safe care of the newborn.

Keywords: safety, newborn, nursing care, SUPC, RAPPT, nursing staff

Acknowledgements: The publication will be created with the institutional support for the long-term conceptual development of research organization of the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia within the Internal Multidisciplinary Research Project No. MPŽD2021-001, title: Multidisciplinary care for women and children during pregnancy, childbirth and the puerperium.

Contact

Mgr. Milena Mágrová
U Výstaviště 26
370 01 České Budějovice
magrova@zsf.jcu.cz.

Vera Stasková, Lenka Sedová, Lucie Havierníková, Andrea Hudácková

Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of South Bohemia in České Budějovice

THE VIEW OF THE LAY PUBLIC ON RISK FACTORS FOR THE DEVELOPMENT OF HEART AND BLOOD VESSEL DISEASES

A LAIKUSOK VÉLEMÉNYE A SZÍV- ÉS ÉRBETEGSÉGEK KIALAKULÁSÁNAK KOCKÁZATI TÉNYEZŐIRŐL

Introduction: Non-controllable risk factors include positive family history, age, sex, environment and ethnicity. Influenceable risk factors reflect lifestyle, i.e. smoking, reduced physical activity, consumption of a diet high in fats, sugars, consumption of alcoholic beverages and drug use. Other influencing factors include associated diseases such as obesity, diabetes mellitus, high blood pressure and elevated blood cholesterol. Despite many advances in medicine, a healthy lifestyle remains the key to prevention, i.e. preventive interventions are primarily in the hands of lay people themselves.

Objective: To investigate the influence of selected demographic characteristics of citizens on knowledge of selected risk factors for cardiovascular disease.

Methods: The sample consisted of 1391 citizens. It was a quota sample, which corresponded in its structure to the composition of all citizens of the Czech Republic in terms of regions (regions), gender and age.

Results: The results showed a statistically significant association (<0.05) between gender and people's perception of coffee consumption as a risk factor that is likely to lead to cardiovascular disease. It is true that women are significantly more likely to believe that coffee consumption can lead to cardiovascular disease. Men are significantly more likely to believe that regular coffee consumption does not lead to cardiovascular disease. A statistically significant association (<0.05) was also identified between gender and the view of high cholesterol as a risk factor that is more likely to lead to cardiovascular disease. Men were significantly more likely to choose the answer „difficult to decide”.

A statistically significant association (<0.001) was identified between gender and vegetable consumption. It is true that women consume vegetables at a significantly higher rate (5-6 times per week, every day) than men (1-2 times per week). In the case of fish meat, fish products and stews, there was no statistically significant association with gender. A statistically significant association was found between gender and opinion on risk factors: high cholesterol and coffee consumption. Conclusion: The results of the study showed that a statistically significant association was found between gender and opinion on the following risk factors: high cholesterol, coffee consumption and vegetable consumption. A deeper analysis of the results further suggests that obesity is also considered as a risk factor by citizens. Thus, the results of the survey implicitly point to the possibilities of educational activities of nurses through primary care.

Keywords: lay public, risk factors, coronary heart disease, prevention

Vera Logan¹, Sue Jordan², David Hughes², Adam Turner²

¹Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of South Bohemia in České Budějovice

²Swansea University, Wales

THE VIEW OF THE LAY PUBLIC ON RISK FACTORS FOR THE DEVELOPMENT OF HEART AND BLOOD VESSEL DISEASES

A LAIKUSOK VÉLEMÉNYE A SZÍV- ÉS ÉRBETEGSÉGEK KIALAKULÁSÁNAK KOCKÁZATI TÉNYEZŐIRŐL

Adverse drug reactions (ADRs), especially in the context of polypharmacy, remain a persistent, unresolved problem for patients and healthcare professionals. Interventions that identify medicine-related harms early and support their resolution can improve care quality and prevent future problems.

The main objective of this study was to assess the effectiveness of the ADRe Profile in UK general practices, through investigation of clinical gains, assessed as impact on the number and nature of problems identified and addressed, and changes in prescribed medicines.

A randomised controlled trial was conducted in 6 practices in Southwest Wales. The trial aimed to enrol 10 service users from each practice aged 65 or older, taking 5 or more regular medicines. A process evaluation provided insights into how the intervention worked.

The intervention arm received ADRe, and the control arm received usual care. An exact sign test confirmed that ADRe identified more problems than were recorded in medical notes (median 11.50, 25th-75th percentiles 7-21.25 versus median 1.00, 25th-75th percentiles 0.25-2.00, $z = 5/1$, $P < 0.001$). ADRe arm participants were significantly more likely to have two or more problems addressed than control arm participants (OR 6.33, 95% CI 1.97-20.38). Twenty of 28 intervention arm participants experienced at least one substantive clinical gain, for example, resolved pain, fatigue or sleep problems, and all had some expected gains.

This study found that ADRe identifies, and offers decision support, in addressing real-time problems. It is person-centred and welcomed by service users. ADRe complements medicine reviews and could be used to support medicines optimisation in general practices in the longer term.

Lenka Sedová, Sylva Bártlová, Lucie Havierníková, Vera Stasková, Vera Logan, Andrea Hudácková
Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of
South Bohemia in České Budějovice

THE ROLE OF THE NURSE IN EDUCATION FOR PREVENTION OF STABLE CORONARY ARTERY DISEASE FROM THE POINT OF VIEW OF THE GENERAL PUBLIC

AZ ÁPOLÓ SZEREPE A STABIL KOSZORÚÉR-BETEGSÉG MEGELŐZÉSÉRE IRÁNYULÓ OKTATÁSBAN A LAKOSSÁG SZEMSZÖGÉBŐL

Introduction: It is a disease with a decreasing tendency in the population, but it remains among the leading causes of mortality and morbidity. In recent decades, key risk factors for these diseases have been identified and effective drugs have been developed at an affordable cost, yet it appears that healthy lifestyles remain the key preventive interventions. Nurses in outpatient clinics, hospitals have a unique opportunity to implement these interventions while comprehensively educating patients, thereby also helping to delay cardiovascular risk. Education is a comprehensive process of educating patients in the level of knowledge, skills and attitudes.

Objective: to describe the status of education in the prevention of CVD risk factors from the patient's perspective.

Methods: a non-standardized questionnaire on IHD prevention was used to collect data. The sample of citizens was a quota sample, its structure corresponded to the composition of all citizens of the Czech Republic in terms of regions (regions), gender and age. In total, the sample consisted of 1391 citizens.

Results: The results showed a statistically significant association between gender and physical activity education (< 0.01). Men were significantly more likely to report being educated about physical activity in the last 6 months. Furthermore, a statistically significant association was identified between gender and education about smoking (< 0.001). It is true that men are significantly more likely to report having been educated about smoking in the last 6 months, and women

are significantly more likely to report not having been educated about smoking. A statistically significant association was identified between gender and education about alcohol abuse (< 0.001). Males are significantly more likely to report having been educated about alcohol abuse in the past 6 months, females are significantly more likely to report not having been educated about alcohol abuse. In terms of age, the public perceived nurses to be most involved in education about nutrition (< 0.01), smoking cessation (< 0.05), and adverse drug reactions (< 0.05). The investigation also showed that the use of incentives in education about modifiable risk factors is not frequently used. 47.5% of the respondents stated that nurses use open questions in education, 37.3% of the respondents stated that nurses always and often use reflection in education, open questions are used in 38.7%, praise is used in 27.7%, advice is used in 53.8%, active listening in 43.5%, dialogue in 58.6%; printed word in 21.1%; website in 13.3%; telephone consultation in 19.1%; online consultation in 6.4%, skills training in 10.5%.

Conclusion: the results of this study show respondents rate the information transfer and education about influential risk factors as good. Our study revealed deficiencies in the use of motivational elements of education in low representation, thus it can be concluded that education in practice will be more informative.

Keywords: coronary heart disease, modifiable risk factors, awareness, nurse

Supported by the Ministry of Health of the Czech Republic, grant nr. NU23-09-00369.

Ivana Chloubová

Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences
University of South Bohemia in České Budějovice

USE OF VIRTUAL EDUCATIONAL MATERIALS IN PRIMARY CARE PHYSICIANS' OFFICES

VIRTUÁLIS OKTATÁSI ANYAGOK HASZNÁLATA AZ ALAPELLÁTÓ ORVOSOK RENDELŐIBEN

The paper relates to the project „The Role of the Nurse and Her Care in the Time of Pandemic,” where one of the project’s objectives was to create virtual educational material for patients in adult general practitioners’ outpatient clinics. The project team developed an online environment, an app, for patients to support the management of epidemic/pandemic, chronic, and civilization diseases. This environment/guidance contains information related to the issues mentioned above. At the same time, questionnaires were used, allowing for an indicative assessment of the patient’s condition and subsequent adaptation of the implemented nursing interventions (also in collaboration with the physician). The involved 4 General Practitioner’s practices for adults in the South Bohemia region. Physicians of these practices, especially nurses working in these practices and registered patients, were approached for cooperation. Thirty patients from each practice were represented. The selection here was deliberate; the criterion was registration in the given practice. A comparison was used to test the impact of this setting/practice.

the Czech Republic reg. No NU 21-09-00300. All rights under intellectual property regulations are reserved.

To support nurses’ knowledge of epidemic precautions, an online course has also been developed for nurses in high-exposure, low-exposure, and primary care settings to acquire and supplement knowledge related to epidemic/pandemic situations. The benefit of this course was verified by comparing the results of an entry and exit knowledge test. The course was attended by 20 nurses from the high-exposure risk unit, 20 from the low-exposure risk unit, and 20 nurses working in primary care. The selection of participants was deliberate, the selection criteria being the qualification and workplace of the participant.

Supported by a program of the Ministry of Health of

Andrea Hudáčková¹, František Dolák¹, Markéta Bendová¹, David Musil², Simona Novotná¹, Ján Pertlíček²,
Věra Stasková¹, Lenka Šedová¹

¹Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of South Bohemia in České Budějovice

²Hospital České Budějovice, a.s., Department of Orthopaedics

MULTIDISCIPLINARY COOPERATION IN PREHABILITATION CONCEPT WITH FOCUS ON KNEE AND HIP ARTHROPLASTY

MULTIDISZCIPLINÁRIS EGYÜTTMŰKÖDÉS A PREHABILITÁCIÓS KONCEPCIÓBAN, A TÉRD- ÉS CSÍPŐÍZÜLETI PLASZTIKÁRA ÖSSZPONTOSÍTVA

The topic of the paper is the presentation of an internal research project of the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia in České Budějovice entitled Multidisciplinary cooperation in prehabilitation concept with focus on knee and hip arthroplasty. This project focuses on the current topic of quality of life and prehabilitation of patients waiting for hip/knee arthroplasty. In terms of multidisciplinary, it brings together disciplines that have a clearly defined role in patient care. The project aims to provide answers to the quality of life issues in the context of pain management, nutrition and mobility, and also aims to clearly highlight the role of the multidisciplinary team (general nurse, nutritional therapist, physiotherapist) in the prehabilitation of patients awaiting hip/knee arthroplasty.

The aim of the research project is to evaluate the management of preoperative pain in people waiting for hip/knee arthroplasty, to assess their quality of life, the association between the occurrence of depression and preoperative pain and also to verify the effectiveness of preoperative multidisciplinary care with a focus on prehabilitation in these people. A quantitative-qualitative strategy will be used to meet the objectives. In the first stage of the project, a questionnaire survey is being conducted among persons waiting in the registry for knee and hip arthroplasty. On the basis of the partial results, an educational programme will be prepared with regard to multidisciplinary care in prehabilitation of these persons. The multidisciplinary team consists of an orthopaedic physician, a rehabilitation physician,

a physiotherapist, a nutritional therapist and general nurses.

Supported by Faculty of Health and Social Studies, University of South Bohemia, grant nr. MSP2024-01

Corresponding author:

PhDr. Andrea Hudáčková, Ph.D.

University of South Bohemia in České Budějovice,
Faculty of Health and Social Sciences, Department of
Nursing, Midwifery and Emergency Care, U Výstaviště
26, 37005 České Budějovice, Czech Republic
e-mail: hudaca@zsf.jcu.cz

Patrícia Bečková, Zuzana Slezáková
The Slovak Medical University in Bratislava

**DETERMINANTS OF MEDICATION ERRORS
IN NURSING PRACTISE**
**AZ ÁPOLÁSI GYAKORLATBAN ELŐFORDULÓ
GYÓGYSZERTÉVESZTÉSEK MEGHATÁROZÓI**

Within nursing, various types of mistakes and subsequent AEs are encountered. In the context of AEs in healthcare, MEs are the leading causes of distrust in healthcare systems and nurses themselves. The medication process may be affected by a multitude of factors, which can influence the occurrence of MEs. Nurses, being the largest group of healthcare professionals, are involved in every step of this process. Because of that, the primary aim of this systematic review was to search, analyse, and summarise determinants of medication errors occurring in nursing practise. Studies included in the systematic review were searched in the databases PubMed (MEDLINE), ScienceDirect, Scopus and Cochrane using keywords and Boolean operators. The including and excluding criteria for analysis were designed. After the selection, the systematic review consisted of 35 studies.

Keywords: determinants, risk factors, medication errors, medication mistakes, nursing practise

The systematic review identified 51 determinants of medication errors in nursing practise, which were categorised into 5 categories. From all identified determinants the shortage of nurses (9,20 %), workload (7,98 %), illegible physician prescriptions and the use of abbreviations (7,98 %), look-alike and sound-like medications (7,36 %) and interruptions (6,14 %) prevailed. Across studies, organizational and management determinants (34,36 %), personal determinants (33,13 %) and determinants of medications (13,50 %) are the prevailing and most common risk factors of MEs in nursing practice. The identified determinants serve as the foundation for developing guidelines and standard protocols aimed at preventing medication errors. These guidelines are valuable for risk managers within healthcare facilities and bedside nurses, contributing to the reduction of medication errors in nursing practice.

ABSTRACTS

Section A/3 – Szekció A/3 (simultaneous translation) Bonipert terem

Attila Pandur¹, Gábor Priskin¹, Dániel Pető¹, Gábor Füredi^{1,2}, Bence Bogár¹, József Betlehem¹

¹University of Pécs Faculty of Health Sciences Institute of Emergency Care, Pedagogy of Health and Nursing Science Pécs

²Kaposi Mor Teaching Hospital, Emergency department

THE MAIN FEATURES OF PARAMEDIC EDUCATION IN HUNGARY

A MENTŐTISZTKÉPZÉS JELLEGZETESSÉGEI MAGYARORSZÁGON

Paramedic education in Hungary is a critical component of the healthcare system, aimed at providing highly trained and professionally prepared personnel in the field of emergency care. The structure of education is multi-tiered, encompassing both theoretical and practical training. Theoretical education provides students with comprehensive knowledge in anatomy, physiology, pathology, and pharmacology, which are fundamental for managing emergency situations. Practical training involves various simulations, clinical rotations, and internships with ambulance services, offering real-world experience.

The training also emphasizes collaboration with different healthcare professionals, along with the development of communication and decision-making skills. In Hungary, paramedic education continuously adapts to European and international standards, ensuring a high level of professional preparedness and compliance with current global expectations. The educational program also includes ongoing professional development, allowing paramedics to stay updated with the latest advancements in medicine and emergency care. This presentation aims to outline the main features of paramedic education in Hungary and its role within the emergency care system.

Keywords: paramedic, non-doctoral competencies, emergency care, digitalisation

Jukka Kettunen

Metropolia University of Applied Sciences, Helsinki

COMPETENCIES IN UNIVERSITY-LEVEL PARAMEDIC TRAINING FOR PREHOSPITAL CARE IN FINLAND

FINNORSZÁGI PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁS-EGYETEMI SZINTŰ PARAMEDIC KÉPZÉS KOMPETENCIÁI

This abstract explores the comprehensive competencies required for university-level paramedic training within Finland's prehospital care system. The study delves into the curriculum structure, which includes extensive theoretical knowledge, practical skills, and clinical placements. It evaluates the integration of advanced medical procedures, emergency response techniques, and patient management strategies taught during the training. Furthermore, it examines the role of simulation-based learning in enhancing the readiness of paramedics. The findings highlight the high standards of Finnish paramedic education, emphasizing continuous professional development and interprofessional collaboration. This research aims to identify the strengths and gaps in the current training program and provide insights into improving prehospital care competencies.

In Finland, the prehospital care system is characterized by its rigorous training programs that are designed to equip paramedics with the necessary skills to handle a wide range of emergency situations. The university-level training programs include modules on advanced life support, trauma care, cardiac emergencies, and pediatric care. In addition to classroom instruction, students participate in simulation exercises and field placements that provide real-world experience. The curriculum also includes training on the use of advanced medical equipment and technology, which is essential in modern prehospital care.

The research methodology involves qualitative and quantitative analysis of training outcomes, interviews with educators and paramedics, and reviews of patient care records. The goal is to assess how well the training programs prepare paramedics for their roles and iden-

tify areas where improvements can be made. The findings suggest that Finnish paramedics are well-prepared to provide high-quality prehospital care, but there are opportunities for further enhancement, particularly in the areas of mental health support and interprofessional teamwork.

Thomas Lynge Andersen

University College Absalon, Zealand Region, Denmark

**PREHOSPITAL CARE
IN DENMARK
PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁS ÉS
FELÉPÍTÉSE DÁNIÁBAN**

The presentation will provide the spectators brief knowledge of the Danish Emergency Medical system set-up.

The prehospital system in Denmark has developed rapidly since the turn of the millennium. It has evolved from being primarily transporters to becoming health-care providers, and this development is ongoing.

The Regions in Denmark are responsible for Emergency Medical Services and are approaching the same high standards regarding set-up, vehicles, and competencies.

Like other countries in Europe, Denmark's healthcare system is under pressure, and the recognition that triaging and selecting patients prehospitally is the key to reducing this pressure, has led to a significant increase in the use of paramedics.

Prehospital schemes, where paramedics perform bedside examinations and assessments, are now used in all regions.

In the coming years, we will see the introduction of a bachelor's degree in paramedicine and an accreditation scheme in Denmark.

Pawel Gawlowski

**PREHOSPITAL CARE
IN POLAND
PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁS
LENGYELORSZÁGBAN**

-

Tomáš Dudich

Technical University of Liberec, Faculty of Health Studies, Liberec

PREHOSPITAL SYSTEMS OF THE V4 COUNTRIES: COMPETENCIES IN CZECH AND SLOVAK PREHOSPITAL CARE

V4 ORSZÁGOK PREHOSPITÁLIS RENDSZEREI-A CSEH ÉS SZLOVÁK PREHOSPITÁLIS ELLÁTÁS KOMPETENCIÁI

Aim: Prehospital emergency care in the Czech Republic and Slovakia has evolved significantly since the countries' separation in 1993, sharing a common foundation while developing distinct systems tailored to their specific needs. Both nations have established robust emergency medical services (EMS) with similar operational frameworks, yet differences exist in their regulatory structures and paramedic competencies.

Methods: In the Czech Republic, EMS is organized under regional authorities, ensuring standardized protocols and a high level of service. Paramedics especially paramedics with atestation here are equipped with competencies that allow for advanced life-saving interventions, including intravenous drug administration, airway management, and defibrillation, under physician oversight. Their training emphasizes both theoretical knowledge and practical skills, preparing them for a wide range of emergency scenarios.

Results: The Slovak Republic, while also operating under a specific model - state and private companies are providers of emergency medical care. Slovak paramedics have a slightly broader scope of practice, with more autonomy in decision-making, particularly in rural or remote areas where immediate physician access is limited. Their training includes an extensive focus on independent patient assessment and management, allowing them to perform certain advanced procedures. Both countries face challenges such as geographic disparities in service availability and the need for continuous professional development to keep pace with medical advancements. Despite these challenges, the paramedic role in both the Czech Republic and Slovakia remains crucial to the effectiveness of prehospital emergency care, contributing to improved patient

outcomes and the overall efficiency of their healthcare systems.

Conclusion: This abstract highlights the importance of paramedic competencies in enhancing prehospital care in these neighboring countries, illustrating the balance between standardization and adaptation to local healthcare demands.

ABSTRACTS

Section B/3 – Szekció B/3 **(English language section – angol nyelvű szekció)** **Haász Mihály terem**

Sylva Bártlová, Lenka Šedová

Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, Faculty of Health and Social Sciences of University of South Bohemia in České Budějovice

OPINIONS OF THE CZECH PUBLIC ON NURSES' EDUCATIONAL ACTIVITIES IN STABLE CORONARY ARTERY DISEASE

A CSEH LAKOSSÁG VÉLEMÉNYE AZ ÁPOLÓK BETEGOKTATÁSI TEVÉKENYSÉGÉRŐL STABIL KOSZORÚÉR-BETEGSÉGBEN SZENVEDŐK KÖRÉBEN

Introduction: Stable Ischemic Heart Disease (SIHD) is caused by insufficient blood supply. It can be enormously changed by lifestyle, pharmacology, and interventions. ICHS is the leading cause of death worldwide, especially in developed countries.

Objective: To describe the Czech population's awareness of risk factors prevention and opinions of nurses' educational activities.

Methods: The data were collected using a combination of a non-standardized questionnaire dealing with SIHD prevention and the HLSQ-16. The sample, consisting of 1,391 respondents, represented regions, sex, and age.

Results: A prerequisite for SIHD prevention is the knowledge of risk factors. A significant correlation was identified between sex and the knowledge of risk factors of heart diseases (<0.05), risk factors of high cholesterol (<0.05), coffee (<0.05), contraception (<0.001), and education on exercise (<0.01), smoking (<0.001) and alcohol abusing (<0.001).

A significant correlation was found between age and awareness of the risk of contraception (<0.05), education on nutrition (<0.001), taking BP (<0.001), cardiovascular disease prevention (<0.001), and regimen (<0.001).

A significant correlation was identified between the sex and the place of obtaining the information of one's health (<0.01). About lifestyle, significant correlations were found between the sex and motivation to cease smoking (<0.01) and to reduce undesirable drug effects (<0.05).

Concerning motivations by nurses, significant correlations were found between the age and nutrition changes (<0.01), exercise (<0.05), stress reduction (<0.05), reduction of undesirable drug effects (<0.01), and changes in eating patterns (<0.05).

Conclusion: The motivation of nurses is beneficial. Czech citizens know SIHD risk factors and are often motivated by nurses to reduce them.

Supported by the Ministry of Health of the Czech Republic, grant nr. NU23-09-00369.

Valerie Tothova

University of South Bohemia in Ceske Budejovice Faculty of Health and Social Sciences, Ceske Budejovice

HOLISTIC NURSING IN THE CONTEXT OF NURSING DEVELOPMENT AND NURSING EDUCATION

HOLISZTIKUS ÁPOLÁS AZ ÁPOLÁSFEJLESZTÉS ÉS AZ ÁPOLÓKÉPZÉS ÖSSZEFÜGGÉSÉBEN

Holistic nursing is an approach to health care that emphasizes care for the whole person - body, mind and soul - rather than focusing only on a specific health problem or illness. This approach is based on the idea that physical health is inextricably linked to an individual's mental and emotional state and that effective treatment and care must include all aspects of the person. The history of holistic nursing goes back to ancient cultures where health care was often linked to spiritual practices and overall lifestyle. However, modern holistic nursing only began to take shape in the 20th century as a response to the increasing mechanization and specialization of medicine, which often neglected patients' individual needs.

The paper aims to present the significant steps in developing holistic care in the first Czechoslovak Republic. The results were obtained from contemporary sources of primary and secondary nature. Archival documents and contemporary sources show that even the Ministry of Public Health emphasized modern efforts in health care and pointed out that public hospitals should be built as centres of all care for the population, i.e. curative, protective, and educational. Thus, all-round, comprehensive care, which in modern times is referred to as holistic care, is gradually coming into hospital care. In addition to the doctor, nurses and social workers played an essential role in providing holistic care. To develop health and social services, it was essential to ensure that educated professionals carried out each activity. Together, educated nurses and social workers could have brought about specific changes in care, in which we can already see 'signs' of a holistic approach. Also, in Czechoslovakia, two critical concepts in the health and nursing environment, namely humane care and holistic care, gradually emerged through the

collaboration of professionals. Humane care is part of holistic care, as the human approach is critical to care delivery.

This study is a partial result of the project with registration number 20-09470S "The Health System of the First Czechoslovak Republic in the Context of National and Social Composition - Centre vs. Periphery" supported by the Grant Agency of the Czech Republic

Luboslava Pavelová, Jozefína Mesárošová, Erika Krištofová, Alica Slamková

Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, Constantine the Philosopher University in Nitra

CAREGIVER ROLE STRAIN IN NURSING PRACTICE A GONDOZÓI SZEREPEFESZÜLTSG AZ ÁPOLÁSI GYAKORLATBAN

Introduction: Caregiver role strain is a significant condition that affects individuals who provide care for others, often leading to emotional, physical, and psychological stress. A nursing diagnosis for Caregiver Role Strain, according to The NANDA International Nursing Diagnoses 2021-2023, is defined as “the perception of excessive stress related to caring for a dependent person”.

Aim: The aim of the present study was clinically validate the defining characteristics of the “Caregiver Role Strain” Nursing diagnosis for caregivers of chronically ill individuals in home care.

Material and methods: The validation study conducted in home nursing cares agencies in Slovakia, based on Fehring’s Clinical Validation Model. The defining characteristics were classified as major, secondary and irrelevant, according to the models used.

Results: Among the defining characteristics, fatigue, disturbed sleep patterns, and emotional disturbance were the most identified as major. For example, apprehension about the future was deemed secondary, while two factors were considered irrelevant, such as rash.

Discussion: A systematic review of the clinical indicators of the nursing diagnosis of caregiver role strain has identified defining characteristics such as depressive symptoms, anxiety, physical decline, fatigue, disturbed sleep patterns, emotional disturbance, and irritability. Conclusion: These findings are important for clinical practice, as they enable healthcare professionals to make more informed diagnostic judgments and provide targeted support to caregivers. This study contributed to refining the diagnosis, supporting the develop-

ment of standardized nursing care plans. It provides a framework for nurses to offer targeted interventions and support.

Keywords: Caregiver Role Strain. Nursing diagnosis. Defining characteristics.

Machová Alena, Mágrová Milena, Belešová Romana

Filausová Drahomíra Institute of Nursing, Midwifery and Urgent Care, Faculty of Health and Social Science, University of South Bohemia in České Budějovice

NURSING CARE OF PHYSIOLOGICAL NEWBORN CHILD AT THE DEPARTMENTS OF NEONATOLOGY IN THE HOSPITALS IN SOUTH BOHEMIAN REGION

AZ ÉRETT ÚJSZÜLÖTTEK ÁPOLÁSA A DÉL-CSEHORSZÁGI RÉGIÓ KÓRHÁZAINAK NEONATOLÓGIAI OSZTÁLYAIN

Introduction: During the first hours and days after the birth, mother and child need a patient and perceptive guide, namely the neonatology department nursing staff. Their task is to educate the mother in the field of breastfeeding, hygiene, emptying, in care of the umbilical stump and safe manipulation with a newborn child so that she could learn how to take care of her newborn child independently.

Aim: The main aim of this project is to monitor care of woman and child during the pregnancy period, labour and puerperium from the perspective of women giving birth in hospitals in South Bohemian region.

Partial aim: to monitor the mothers' satisfaction with newborn care provided by the nursing staff.

Methodology: A quantitative research was realised via the method of questioning, using the technique of an unstandardised questionnaire. The research file consisted in total of 361 women that were maximum 9 month after birth and were giving labour. The data were processed in SPSS and SASD programmes.

Results: Out of the total number of 361 women 90.3% visited a pregnancy counselling, only about one third antenatal classes. 43.3% of women were informed about the possibility to attend the antenatal course in their gynaecologist's office, one third of women were lacking information on childcare in the pregnancy counselling.

After the labour during the hospitalization in the rooming-in system, $\frac{3}{4}$ of women could freely decide about the course of care of their child. Almost 100% of women were informed about all examinations and proce-

dures that were performed on their children and 67.0% could be present at these procedures. 90.9% of mothers were satisfied with the newborn childcare provided by the nursing staff. Almost 100% of mothers reported that the information provided to them by the nursing staff at the moment of release from the hospital into home environment was understandable and 89.4% of mothers felt prepared to take care of their child.

Conclusion: Newborn childcare can be very demanding for a mother, especially a primigravida. The results show that mothers were primarily satisfied with the newborn childcare and that the education from the nursing staff was complex.

Acknowledgements: The publication will be created with the institutional support for the long-term conceptual development of research organization of the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia within the Internal Multidisciplinary Research Project No. MPŽD2021-001, title: Multidisciplinary care for women and children during pregnancy, childbirth and the puerperium.

Belešová Romana, Filausová Drahomíra, Machová Alena, Mágrová Milena
Faculty of Health and Social Science at the University of South Bohemia, Institute of Nursing,
Midwifery and Emergency Care, České Budějovice

WOMEN CARE IN MATERNITY HOSPITALS IN SOUTH BOHEMIA

NŐI ELLÁTÁS A DÉL-CSEHORSZÁGI SZÜLÉSZETI KÓRHÁZAKBAN

Introduction: The positive experience of women during the labour and in the postpartum period is related to the level of provided care, the environment and to other attributes that are offered by the maternity hospitals in South Bohemian region.

Aim: The aim of this article is to inform about partial data from a research monitoring experience related to labour, midwifery care during the labour as well as the early puerperium provided to women hospitalised in selected maternity hospitals of South Bohemian region in Czech Republic.

Methodology: The research was conducted via quantitative method with the use of 1 unstandardised and 1 standardised questionnaire Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS). The data were processed in SPSS and SASD programmes. The research file consisted in total of 361 women that were maximum 9 month after birth and were giving labour in the maternity hospitals in South Bohemian region.

Results: The feeling of support during the labour from the side of a midwife was perceived by 73.4% of women, remarkably high level of trust in the medical staff was reported by 42.4% women and the feeling of fully free decision-making about care provided during the labour was reported by 49.0% of women. There was 60.4% of women informed about the course of birth from the side of a midwife. The experience from birth was decidedly positively perceived by 18.6%, positively 15.8%, average 21.1% and decidedly negative 24.9%. At the department of puerperium period 56.0% of women perceived respect and dignity expressed from the side of a midwife.

Conclusion: The research indicates that for women to perceive the labour experience as a positive life event, the approach, expressing support and respect from the side of the midwives during the care provided not only in the delivery room but also during the hospitalization at the department of puerperium period is absolutely crucial.

Keywords: care - labour - midwife - puerperium – woman

Acknowledgements:

The publication will be created with the institutional support for the long-term conceptual development of research organization of the Faculty of Health and Social Sciences of the University of South Bohemia within the Internal Multidisciplinary Research Project No. MPŽD2021-001, title: Multidisciplinary care for women and children during pregnancy, childbirth and the puerperium.

Brázdilová Dana¹, Trajtel'ová Nela², Koprdo'ová Ľubica³

¹Constantine the Philosopher University in Nitra

²Emergency Medical Service Bratislava

³Faculty Hospital in Nitra

WOMEN CARE IN MATERNITY HOSPITALS IN SOUTH BOHEMIA

NŐI ELLÁTÁS A DÉL-CSEHORSZÁGI SZÜLÉSZETI KÓRHÁZAKBAN

Aim: The article focuses on the incidence of stroke in patients in the Nitra district, treated by ambulance crews and the possibilities of its prevention, also to find out the prevalence of risk factors in the population of Slovakia.

Introduction: It is also one of the most common causes of permanent neurological deficit, disability and long-term incapacity for work. In this paper, the authors define stroke, its symptoms, diagnosis, treatment, prevention and care management by the ambulance crew.

Methodology: The authors found that the most at-risk respondents of file A were over 61 years of age and for file B respondents 41-50 years of age.

Results: The most at risk in both sets were males. By comparing the sets, they found that arterial hypertension, smoking and obesity were the most prevalent risk factors, which are also directly involved in cardiovascular disease and possible stroke.

Conclusion: after analysis of the results, recommendations for practice were proposed, focusing on a set of preventive measures for general use and distribution to the general public.

Miroslava Líšková, Ľubica Poledníková, Alica Slamková

Department of nursing, Faculty of social science and health care, Constantine the Philosopher University in Nitra

AGE-RELATED FRAILTY IN NURSING DIAGNOSTICS AZ ÉLETKORRAL ÖSSZEFÜGGŐ GYENGESÉG AZ ÁPOLÁSI DIAGNOSZTIKÁBAN

Objective: Validation of the potential nursing diagnosis Risk for Frail Elderly Syndrome 00231 (NANDA International, 2021 – 2023) in clients over the age of 70 by a selected sample of Slovak nurses–experts to find out which risk factors are considered characteristic of the diagnosis.

Objective: The intention was to find out which risk factors are considered characteristic of the diagnosis being studied and whether there is a difference in the choice of risk factors between nurses from health care facilities (HCF) and social services facilities (SSF).

Methods: To validate the potential nursing diagnosis, the Fehring's Diagnostic Content Validity Model was used to identify the significance of the risk factors for the nursing diagnosis Risk for Frail Elderly Syndrome. The sample consisted of 151 nurses, 100 nurses working in HCF and 51 nurses from SSF – experts according to the modified Fehring's criteria.

Results: Out of a total of 34 items, the nurses from HCS rated 7 as significant (most frequently present) risk factors (in parentheses, weighted score values are stated): impaired mobility (0.85); immobility (0.83); chronic disease and social vulnerability (0.81); fall history (0.79); age > 70 years and social isolation (0.76). The nurses from SSF rated 12 items as significant risk factors: chronic disease (0.89); impaired mobility and immobility (0.86); age > 70 years, female gender and history of falls (0.8); decreased muscle strength, fear of falling and muscle weakness (0.79); social isolation (0.77); decreased energy and obesity (0.76). The nurses from HCS and the sisters from the SSF agreed on the selection of 6 items that they classified as significant.

Conclusion: The factors for age-related frailty rated by the nurses as significant may be the baseline for simple screening aimed at early detection of the nursing diagnosis Risk for Frail Elderly Syndrome.

Keywords: Risk for Frail Elderly Syndrome. Validation. Potential nursing diagnosis. Risk factors.

Contakt

PhDr. Ľubica Poledníková, PhD, PhDr. Alica Slamková, PhD., PhDr. Miroslava Líšková, PhD.

Katedra ošetrovateľstva,

FSVaZ, UKF v Nitre

Krasková 1

949 74 Nitra

lpolednikova@ukf.sk,

aslamkova@ukf.sk,

mliskova@ukf.sk

ABSTRACTS

Section A/4 – Szekció A/4 (Hungarian language section – magyar nyelvű szekció) Bonipert terem

*The special aspects of nursing I
Az ápolás speciális aspektusai I*

Gerhard Müller¹, Marten Schmied¹, Jan Daniel Kellerer¹, Elisabeth Holzer¹, Klára Simon², Livia Patty², Orsolya Máté²

¹UMIT TIROL - The Tyrolean Private University Institute of Nursing Science

²University of Pécs

THE AUSTRIAN SELF-ASSESSMENT OF NURSING INFORMATICS COMPETENCIES SCALE:

TRANSLATION, CULTURAL ADAPTION AND VALIDATION

AZ ÁPOLÁSI INFORMATIKAI KOMPETENCIÁK OSZTRÁK ÖNÉRTÉKELÉSI SKÁLÁJA: FORDÍTÁS, KULTURÁLIS ADAPTÁCIÓ ÉS VALIDÁLÁS

Introduction: Even though the digital competencies needed by nurses and nursing specialists have already been defined elsewhere, little we know about the digital competencies nursing students bring with them. A valid instrument to measure these competencies is the self-assessment of nursing informatics competencies scale (SANICS), which has not been translated into the German language yet.

Methods: The reduced 18-item SANICS was translated and culturally adapted following the International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR) Principles for translation. A content validity index of the scale was assessed with 20 health-care professionals and digital skills experts. The construct validity and internal consistency were tested by using explanatory factor analysis, Cronbach's Alpha, Spearman Brown coefficient, and contrasted groups approach on nursing students (n=140) from Austrian.

Results: The Austrian (AT-SANICS) scale proved good content validity indexes (CVI) with Scale-CVI of 0.86 to 0.97. One item with low CVI deemed culturally not appropriate and was therefore excluded, reducing the scale to 17 Items. An additional item was excluded after the explanatory factor analysis because of low agreement. The total variance of the 16-item scale was 63.86%, the internal consistency of the items was acceptable and moderate (Cronbach's α 0.92, 0.58), the Spearman-Brown coefficient showed a moderately positive correlation (0.77), and the contrasted groups were significantly different ($z=-5.515$; $p<0.001$).

Discussion and conclusion: The AT-SANICS is considered to be a reliable - in sense of internal consistency - and valid measure of the digital competences in nursing students that can be used for further assessments at national level.

Árpád Antal¹, István Ágoston²

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Székelyudvarhely

²PTE ETK Táplálkozástudományi és Dietetikai Intézet, Pécs

FROM THE DEVELOPMENT OF PATIENTS' RIGHTS TO THE COMPARISON OF INFORMED PATIENTS CONSENT IN THE ROMANIAN, HUNGARIAN AND EUROPEAN LEGAL SYSTEMS

A BETEGJOGOK KIALAKULÁSÁTÓL A ROMÁN, MAGYAR ÉS EURÓPAI JOGRENDSZERBEN LÉVŐ TÁJÉKOZTATOTT BETEGEK BELEEGYEZÉSÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSÁIG

Bevezetés: Az ókori, középkori és modernkori társadalmi normák között található betegjogi, orvos kötelezettségi töredékek közül a legismertebbek a Hammurábi óbabiloni uralkodó törvénykönyve, a Hippokratész nevéhez fűződő etikai normák, majd a keresztény etikai normák, illetve a Mária Terézia idején kiadott GNRS kódexszerű, egészségügyi tárgyú rendelet.

A betegjogok külön jogszabályban történő megjelenéséhez a II. világháborút lezáró időszakban megjelent dokumentumok alapján jutunk el. A legfontosabbak az Emberi Jogok Egyetemes Deklarációja, az EU Szociális Chartája, a Betegek Jogainak Deklarációja, a Betegek Jogainak Európai Deklarációja, az EU Unió Alapjogi Chartája.

Az előadás része, az érvényes magyarországi, romániai, illetve az európai szintű betegjogi jogszabályok bemutatása, majd ezek közül kiemelten a tájékoztatott beteg beleegyezése.

Minta és módszer: A dokumentumelemzési kutatási módszeren alapuló vizsgálatom során próbáltam feltárni a betegjogok megjelenését, kialakulását, az érvényben levő szabályozást. Tartalom és tematikus elemzés során történt a három érvényben levő jogszabálynak az összehasonlítása. A dokumentumok kiválasztása tudományos adatbázisokból, illetve online törvénytárakból történt, ahol elérhetőek a teljes, aktualizált, naprakész jogszabályok.

Eredmények: Az előadás eredménye, hogy a betegjogok kialakulásának fontosabb időrendi dokumentumait bemutatva elérjünk a hatályos jogszabályokig, majd ezek összehasonlításán keresztül megtaláljuk a

hasznos, eltérő, illetve kiegészítő jogokat, amelyek alkalmazása érintheti a betegeket az itthoni, román vagy más EU-s egészségügyi intézményekben.

Következtetések: A jogszabályok elemzése során kiemelkedő helyet foglal el a magyar, 1997. évi CLIV. Eütv-ben található betegjogokat szabályozó rész, amely kielégítőbb, részletesebb, és a jogok érvényesítésének eljárását is tartalmazó dokumentum.

Kulcsszavak: betegjog, egészségügyi jogszabály, betegjogi képviselő, tájékoztatott beteg

Edit Péter

PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Székelyudvarhely

**ORA ET SANA!
WHERE DEATH PROVOKES YOU DAILY
ORA ET SANA!
AHOL A HALÁL NAPONTA PROVOKÁL**

Bevezetés: Az egészségügy területén kevésbé jártasok számára nem szokott kérdésként felmerülni, a szakembereket vajon mi segíti abban, hogy a szenvedéssel és a halállal naponta szembenézve hatékonyan folytatni tudják munkájukat. Mivel gyakran a gyász első időszaka az egészségügyi intézményekben zajlik, körbejártam a kórházban történő eseményeket: a gyászfeldolgozás jellegzetességeit, a szakemberek érzelmi érintettségét, a megküzdési stratégiákat, a veszteség és a kiégés-szindróma kölcsönhatását. Nem utolsó sorban rámutattam a vallásos hit protektív szerepére is.

Minta és módszer: Kutatásom módszere a félig strukturált interjúk alkalmazása és tartalomelemzés. A kérdésfelvetés problémafeltáró jellegű és a kórházban dolgozók meglátásaira, érzéseire fókuszál, ezért a kutatott jelenség minőségi megismerésére, vélemények összegyűjtésére alkalmas. Mintavételkor arra törekedtem, hogy a kisebb létszám ellenére, reprezentatív legyen, tehát a kiválasztás során az alanyok összesített jellemzői, tulajdonságai, paraméterei közelítsék meg a különböző területeken dolgozók összesített jellemzőit. A kiválasztás célirányos és szakértői szempontokat követett, így különböző szakterületeken dolgozókat kerestem meg, akik több éves tapasztalattal rendelkeznek és elismert szakembereknek számítanak az adott kórházi osztályon.

Eredmények: A hipotéziseim, melyek a kommunikációs, pszichés és interperszonális nehézségeket, a veszteséghez kapcsolódó gyászreakciókat, valamint a megküzdési stratégiák elégtelenségét és ennek következményeként jelentkező kiégés veszélyét célozták meg, bizonyítást nyertek.

Következtetések: Az egészségügyi dolgozók jelentős stresszforrásnak tartják a halált, mert a szakképzés során nem készítik fel őket a veszteséggel és halállal való szembesülésre, ezért megnő a kiégés veszélye is. A szakdolgozó személyes meggyőződése, vallása és világnézete szerint próbálja feldolgozni veszteségélményét.

Kulcsszavak: halál, veszteség, megküzdés, kiégés, segítségnyújtás

Livia Tóth, Dr. Klára Simon, Éva Horváth, Dr. habil Orsolya Máté
PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Székelyudvarhely

TRANSLATION, ADAPTION, AND VALIDATION OF THE SELF-ASSESSMENT OF NURSING INFORMATICS COMPETENCIES SCALE IN HUNGARY AZ ÁPOLÓI INFORMATIKAI KOMPETENCIÁK ÖNÉRTÉKELÉSE SKÁLA (SANICS) FORDÍTÁSA, ADAPTÁCIÓJA ÉS VALIDÁCIÓJA MAGYARORSZÁGI VISZONYLATBAN

Bevezetés: Az információs technológiák alkalmazása egyre növekvő mértékben része az egészségügynek, a Covid pandémia tovább erősítette ezt a folyamatot. rávilágítva a digitális átalakulás hosszútávú előnyeire. A mostani felmérések alapján egészségügy 2040-re 80–90 százalékban digitalizálódni fog. Az egészségügy digitalizációjának kulcsszereplői vitathatatlanul az ápolók.

Jelen kutatás célja az ápoló hallgatók informatikai kompetenciájának felmérése, az ápolói informatikai kompetenciák önértékelése skála (SANICS) felhasználásával, mely nemzetközileg elfogadott, magyar nyelvre és oktatási struktúrára való adaptálása még nem történt meg.

Minta és módszer: a kutatás keretei között a SANICS skála validálása az ISPOR fordítási alapelvei szerint történt meg, a skála mérési megbízhatóságát Cronbach-alfával valamint McDonald's omegával vizsgáltuk. A skála tartalmi elemeit tekintve tudás–attitűd–alkalmazás kérdéskörei mentén mértük fel az informatikai kompetenciák alkalmazásának lehetőségeit, előnyeit és hátrányait.

Eredmények: az elemzés eredménye alapján, a skála figyelemreméltó megbízhatóságot ért el, a Cronbach-alfa 0,890, a konstrukció érvényessége átlagos volt, globális Kaiser Meyer Olkin index 0,718, így elmondható, hogy a ápolóhallgatók digitális kompetenciájára vonatkozóan a Sanics skála megbízható mérőeszközként funkcionál magyar nyelvre adaptálva is.

Következtetések: Az eredmények alapján javasoljuk a SANICS skála használatát az informatikai kompetenciák felmérésének érdekében a világ minél több

országában, hisz az első lépésként funkcionálhatna a digitalizációs készségek fejlesztésében és hosszú távon a várólisták csökkentése, a telemedicina és így a betegelégedettség javításában.

Kulcsszavak: Ápolás; digitális kompetenciák; oktatás; validációs tanulmány

Viktória Törő, Sándor Istvánné Radó, Szelesné Andrea Árokszállási, Zsigmond Kósa, Attila Sárváry
DE ETK Egészségtudományi Intézet, Nyíregyháza

ACCESS TO PRIMARY CARE AND CHANGES IN THE QUALITY OF LIFE OF TYPE 2 DIABETES PATIENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN HUNGARY

AZ ALAPELLÁTÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS A 2-ES TÍPUSÚ CUKORBETEGEK ÉLETMINŐSÉGÉNEK VÁLTOZÁSA A COVID-19 VILÁGJÁRVÁNY IDEJÉN MAGYARORSZÁGON

Bevezetés: A 2019 decemberében megjelenő új koronavírus, a Covid-19 megjelenése jelentősen változtatta meg a cukorbetegek ellátását és gondozását. Az egyes ellátásokhoz való hozzáférés részleges felfüggesztése, korlátozása, a távkonzultációra való áttérés, az egyéni szükségletekre szabott támogatás hiánya hatással volt a betegek életminőségére, mindennapi életére. Kutatásunk célja a 2-es típusú cukorbetegek COVID-19 járvány okozta problémáinak feltérképezése és a járvány alatt bekövetkezett életminőségbeli változásainak vizsgálata.

Minta és módszer: A kvalitatív kutatás során 15 fő, legalább 4 éve diagnosztizált, 2-es típusú cukorbeteggel készítettünk félig strukturált interjút az SzSzBMK Jósa András Oktatókórház diabetológiai szakrendelésén 2022 augusztusában. Az interjú kérdéseit 3 nagy témakör szerint csoportosítottuk: 1; A megkérdezettek demográfiai adatai, az egyén egészségi állapota 2; alapellátáshoz való hozzáférés tapasztalatai; 3; a járvány hatása a betegek életminőségére és egészségmagatartására. Az interjút hangfelvétellel rögzítettük. A válaszokat tartalom alapján kódoltuk.

Eredmények: Az interjúk során a következő fő témaköröket azonosítottuk az alapellátáshoz való hozzáférés változásához kapcsolódóan: a; nehézségek a kommunikációban, b; akadályok a személyes konzultációban. A járvány hatása a betegek életminőségére és egészségmagatartására témakörben: a; félelem a járványtól, b; a személyes találkozások hiánya, c; aggodalom a kezelések elmaradásától, d; akadályok a vércukormérésben, e; változások a vércukormérési szokásokban. A megkérdezett betegek fizikai aktivitá-

sa nem változott vagy elégtelenebb lett a járvány előtti időszakhoz képest. A betegek vércukormérési szokásait a járvány egyrészt pozitívan, más részüknél negatívan befolyásolta.

Következtetések: A megkérdezett cukorbetegek egy része számára a COVID járvány idején elsősorban a kommunikációban és a személyes hozzáférésben mutatkoztak akadályok. Az egészségmagatartásukban nem következett be lényeges negatív változás, a betegség önmenedzselése bizonyos esetekben rosszabb lett. A szövődmények kialakulásának megelőzése érdekében a cukorbetegek fokozott gondozása szükséges a COVID utáni időszakban.

Kulcsszavak: 2-es típusú cukorbetegség, Covid-19, alapellátás, életminőség

Sándor Istvánné Radó¹, Imre Rurik², Attila Sárváry¹, Gergő József Szöllősi³, Viktória Törő¹, Mónika Judit Molnár¹,
Róbert Ferenc Széll¹, Bashar Shehab⁴

¹DE Egészségtudományi Kar, Nyíregyháza

²SE ÁOK Családorvosi Tanszék, Budapest

³DE Gazdaságtudományi Kar, Debrecen

⁴DE Egészségtudományok Doktori Iskola, Debrecen

ASSOCIATION BETWEEN SCREEN TIME AND SOCIODEMOGRAPHIC FACTORS, PHYSICAL ACTIVITY, AND BMI AMONG CHILDREN IN 6 EUROPEAN COUNTRIES: FEEL4DIABETES STUDY

A KÉPERNYŐ ELŐTT ELTÖLTÖTT IDŐ ÖSSZEFÜGGÉSE A SZOCIODEMOGRÁFIAI TÉNYEZŐKKEL, A FIZIKAI AKTIVITÁSSAL ÉS A BMI-VEL A GYEREKEK KÖRÉBEN 6 EURÓPAI ORSZÁGBAN

Bevezetés: Az Európai országok nagy részében a gyerekek körében igen magas a képernyő előtt töltött idő, melyet számos szociodemográfiai és egyéb tényező befolyásol. Kutatásunk célja a szülők szociodemográfiai, társadalmi-gazdasági helyzete, testtömeg-indexe (BMI), fizikai aktivitása, valamint a 2-es típusú diabetes szempontjából rizikócsoporthoz tartozó státusza, illetve a gyermekek BMI-je, fizikai aktivitása és a gyermekek képernyőhasználatának ideje közötti összefüggés vizsgálata volt. Az adatok a 2016-os Feel4Diabetes kutatásból származtak.

Minta és módszer: A keresztmetszeti vizsgálat során összesen 12,280 szülő, és 12,211 6-9 éves gyerek (átlagéletkor 8,21 év) vett részt. A képernyő előtt töltött idővel összefüggő lehetséges tényezők azonosítására logisztikus regressziós modellt használtunk.

Eredmények: A felsőfokú végzettséggel rendelkező (OR=0.64; p<0.001), a középkorú korcsoportba (45-54 éves) tartozó (OR=0.81; p<0.033) anyák és magasabb jövedelemmel rendelkező családok (middle - OR=0.85; p<0.014; high - OR=0.8; p<0.003) gyermekeinek kedvező volt a képernyőhasználat, míg az anyai túlsúly/elhízás (OR=1.15; p<0.013) és a gyermekek alacsony fizikai aktivitása növelte az esélyét a >2 óra/nap képernyő előtt eltöltött időnek. A gyermekek alacsonyabb fizikai aktivitása csökkentette a túlzott képernyő időt.

Következtetések: Célzott beavatkozás kidolgozása szükséges elsősorban az alacsony szocioekonomiai családok számára a képernyő előtt töltött idő csökkentésére.

Kulcsszavak: Képernyő előtt töltött idő, szülői iskolázottság, testtömeg index, fizikai aktivitás.

ABSTRACTS

Section A/4 – Szekció A/4

(Hungarian language section – magyar nyelvű szekció)

Bonipert terem

The special aspects of nursing II
Az ápolás speciális aspektusai II

Major Gyöngyi, Gebriné Éles Krisztina, Rákóczi Ildikó
Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Ápolási és Szülésznői Tanszék

ASSOCIATION OF WORKPLACE PSYCHOSOCIAL FACTORS WITH MUSCULOSKELETAL SYMPTOM CLUSTERS AMONG MIDWIVES

A MUNKAHELYI PSZICHOSZOCIÁLIS TÉNYEZŐK KAPCSOLATA A MOZGÁSSZERVI BETEGSÉGEK TÜNETEGYÜTTESÉVEL A SZÜLÉSZNŐK KÖRÉBEN

Bevezetés: Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) jelentése szerint a mozgásszervi megbetegedések a mindennapi élettel és a keresőtevékenységgel összefüggő fogyatékosság és korlátok leggyakoribb okai. A kutatás célkitűzései közé tartozik választ kapni, milyen alternatívák kialakításával javíthatnánk a szakemberek egészségi állapotán, amelyek összefüggést mutatnak hosszútávon a mozgásszervi megbetegedések miatti rokkantsággal és krónikus fájdalommal.

Módszer: Keresztmetszeti vizsgálat a standardizált holland izom-csontrendszeri (DMQ), Nordic Musculoskeletal (NMQ) kérdőív és a Koppenhágai kérdőív a Munkahelyi Pszichoszociális Tényezőkről II. (COP-SOQ II.) kérdőív és az Észlelt Stressz kérdőív kitöltésével valósult meg. Az eredmények feldolgozása az SPSS 23.0 szoftver segítségével történt.

Eredmény: Kutatás során a mozgásszervi betegségek sajátosságait vizsgáljuk hangsúlyosan, az MSD leggyakoribb helyének azonosításával, munkahelyi pszichoszociális tényezők kapcsolatával.

Következtetések: Az egészségügyi dolgozók mozgásszervi megbetegedéseinek jelentős terhe funkcionális korlátokhoz és a munka hatékonyságának csökkenéséhez, a betegellátás rossz minőségéhez, a munkahelyi hiányzások miatti bevételkieséshez, valamint a mozgásszervi megbetegedések miatti rokkantság kezelésével kapcsolatos kiadások növekedéséhez vezet, és előidézheti a korai nyugdíjazást.

Kulcsszavak: mozgásszervi betegség, egészségügyi dolgozó, krónikus fájdalom

Papp Lóránd¹, Dr. Zrínyi Miklós², Ujváriné Dr. habil Siket Adrienn³

¹Országos Mentőszolgálat

²Pécsi Tudományegyetem

³Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar

BURNOUT AND ITS INTERFACE WITH PATIENT SAFETY IN EMERGENCY MEDICAL SERVICES

KIÉGÉS ÉS A BETEGBIZTONSÁG KAPCSOLATA A MENTŐMUNKÁBAN

Bevezetés: A kutatás a mentőszolgálatban dolgozók kiégésének és a betegbiztonságnak az összefüggését vizsgálja az Észak-alföldi Régióban. A kiégés magas aránya a mentődolgozók körében különösen fontos, mivel közvetlen hatással van a betegellátás minőségére és biztonságára.

Minta és módszer: A kutatás anonim, önkéntes kérdőíves formában zajlott, a kivonuló mentő-dolgozók és a mentésirányításban dolgozók körében. A kérdőív felépítésében három nagy egy-ségre tagolható: demográfiai adatok; Mini-OLBI és az EMS-SAQ validált kérdőívére.

Eredmények: A kutatásban összesen 134 fő vett részt. A kitöltők közül 87 fő (64,9%) volt ki-merült, 85 fő (63%) kiábrándult, és 65 fő (48%) tartozott a kiégett kategóriába. Mind a kimerül-lés, mind a kiábrándult-ság negatívan korrelál a biztonsági klímával (-0,429*/-0,542*), a csapat-munkával (-0,264*/-0,363*), a vezetőség támogatásának megítélésével (-0,364*/-0,430*), a munkakörülményekkel (-0,335*/-0,612*) és a munkával való elégedettséggel (-0,447*/-0,835*). Ez azt sugallja, hogy minél rosszabbak ezek a tényezők, annál nagyobb a kimerülés és kiábrándult-ság érzete. A biztonságosabb munkahelyi környezetekben dolgozó emberek kevésbé hajlamosak a kimerülésre és a kiábrándultságra, és fordítva. A biztonsági klíma erős pozitív korrelációja a csapatszellemmel (0,792*), a munkakörülményekkel (0,787*) és a munkahelyi elégedettség-gel (0,835*) jelzi, hogy egy biztonságos és támogató munkakörnyezet növeli a csapattagok együtt-működését és összpontosítását. Egy erős biztonsági kultúra, ahol a dolgozók érzik, hogy biztonságban vannak

közvetlenül javítja a betegbiztonságot

Következtetések: A munkahelyi tényezők, mint például a biztonsági klíma, a csapatszellem, a vezetési észlelések, és a munkakörülmények, szorosan összefüggenek a betegbiztonsággal. A munkavállalói elégedettség, a stressz kezelése és a pozitív munkahelyi kultúra javítása közvet-lenül hozzájárul a betegbiztonság növeléséhez.

Kulcsszavak: kiégés, mentők, betegbiztonság

(* A korreláció szignifikáns $p < 0,01$ szinten.)

Krisztina Mondovits¹, István Szokodi², József Betlehem¹

¹PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

²PTE KK Klinikai Központ Betegellátó Egységek Szívgyógyászati Klinika Kardiológia Osztály

THE ROLE OF HEALTH LITERACY IN THE SUCCESS OF A NURSE-LED PATIENT EDUCATION PROGRAMME IN PATIENTS WITH MYOCARDIAL INFARCTION

AZ EGÉSZSÉGÉRTÉS SZEREPE AZ ÁPOLÓ ÁLTAL IRÁNYÍTOTT BETEGOKTATÁSI PROGRAM SIKERESSÉGÉBEN SZÍVIZOM INFARKTUSON ÁTESETT BETEGEK KÖRÉBEN

Bevezetés: A szívinfarktust követően az egy hónapos statisztikák halálozási adatok megegyeznek az amerikai statisztikák adataival, azonban sajnálatos módon az egy éves adatok már negatív irányú eltérést mutatnak. Annak az oka, hogy az egy éves mortalitási statisztikák rosszabbak, a nemzetközi statisztikáktól abban keresendő, hogy ezen betegeknek nem megoldott az utógondozása kardiológus által, nem megfelelő a beteg compliance, nincs rendszeres betegtájékoztató a terápiához fontosságáról. Kanadában már vannak kezdeményezések arra nézve, hogy APN végzettségű kollégák a betegeket a kórházból való hazatérésük után folyamatosan monitorozzák, ezáltal biztosítva a megfelelő szakmai támogatást, betegegyüttműködést.

Minta és módszer: Szakirodalmi összefoglaló vizsgálatunk célja, hogy összehasonlítsa a Magyarországon, ezen belül is a Pécsen működő rendszert a külföldi gyakorlatban bevált modellekkel. A kereséshez a hivatalosan kiadott, lektorált folyóiratokban megjelent 10 éven belüli közleményeket használjuk a Scopus, Web of Science, PubMed adatbázisok segítségével.

Eredmények: Az APN kollégák képzése ennek a betegségnek a kezelésében kulcsfontosságú, hiszen a legtöbb tanulmány szerint a korszerű szakmai irányelvek szerint végzett APN tevékenység képes lehet csökkenteni a szívinfarktuszok előfordulási gyakoriságának növekedését, a kórházba visszakerülések és a stent trombózisok számát.

Következtetések: A nemzetközi gyakorlatok bevezetésével magasabb színvonalú, szakmailag egységes és korszerű betegellátás tud megvalósulni. Az APN-ek kompetencia körének kialakításával és széleskörűen kiterjedő tudásuk alkalmazásával a szívinfarktuson átesett betegek életminősége nagymértékben javítható.

Kulcsszavak: APN, Kiterjesztett hatáskörű ápoló, AMI, szívinfarktus, szövődmények

Verébné Zita Székely¹, Ujváriné Adrienn Siket²

¹Csenger Város Önkormányzata Népjóléti és Szociális Alapszolgáltatási Központ, Csenger

²DE ETK Egészségtudományi Intézet, Nyíregyháza

POSSIBILITIES OF THE FUTURE USE OF TELECARE SERVICES TO SUPPORT THE WORK OF ADVANCED PRACTISE NURSES IN FORMS OF CARE CLOSE TO THE POPULATION

A TELECARE SZOLGÁLTATÁSOK JÖVŐBENI ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK MUNKÁJÁNAK SEGÍTÉSÉRE A LAKOSSÁGKÖZELI ELLÁTÁSI FORMÁKBAN

Bevezetés: Jól látható, hogy napjainkban nem lehet már kérdés, hogy szükség van - e a telemedicinális ellátásokra, inkább az a kérdés, hogyan lehetséges integrálni a jelenlegi rendszerbe, valamint az, hogy a háziorvosi praxisokban - praxisközösségekben az ápolásban APN (kiterjesztett hatáskörű ápoló) általi alkalmazása hogyan, milyen ápolási események során valósítható meg.

Minta és módszer: Irodalomkutatás narratív módszerrel, az adatbázisokban fellelhető irodalmi adatok általános összefoglalása, áttekintése és értelmezése útján.

Az irodalom felkutatása: Cochrane, PubMed, Medline, Cinahl adatbázisokban, a „nurse” és „telemedicine” keresőkifejezések használatával, teljes szöveggel, nyílt hozzáférésű, metaanalízisek és szisztematikus áttekintések keresése. Másrészt az úgynevezett hólabda módszer, szakirodalmilánc kutatás során meta-analízisek és szisztematikus áttekintések keresése.

A kutatás korlátai: A telecare alkalmazása nem túl elterjedt, metaanalízisek és szisztematikus áttekintések száma alacsony. A felhasznált metaanalízisek és szisztematikus áttekintések gyakran hivatkoznak az általuk felhasznált RCT-k minőségi problémáira (kis elemszám, elfogultság). A telecare és a telemedicina fogalmait gyakran összekeverik a kutatók, ezért a releváns irodalom teljes feltérképezése is nehézségbe ütközik.

Eredmények: A kutatások egyértelműen kimutatták, hogy a távfelügyelet, a telerehabilitáció alkalmazása-

kor szignifikáns eredményt lehet elérni a krónikus betegek egyes paraméterei (alacsonyabb LDL, HbA1c, vérnyomásérték) kapcsán. A krónikus fájdalom kezelésében javíthatják az életminőséget és csökkenthetik a tünetetek súlyosságát.

Következtetések: Általánosságban elmondható, hogy a távgyógyászat bizonyos körülmények között hatékony lehet az egészségügyi eredmények javításában, de további kutatásokra van szükség a téma teljes körű megértéséhez, további részletes kutatásokra van szükség annak érdekében, hogy teljes mértékben ki tudjuk használni benne rejlő lehetőségeket.

ABSTRACTS

Poster Section – Poszter Szekció

Patrycja Trojnar¹, Izabela Salacińska², Paweł Więch^{1,2}

¹State University of Applied Sciences in Przemyśl

²College of Medical Sciences of the University of Rzeszów

PERCEPTION AND EFFECTIVENESS OF HIGH FIDELITY SIMULATION IN THE PROCESS OF EDUCATING STUDENTS OF MEDICAL FACULTIES IN THE PODKARPACKIE VOIVODESHIP - PRELIMINARY REPORTS

A MAGAS VALÓSÁGHŰSÉGŰ SZIMULÁCIÓ ÉSZLELÉSE ÉS HATÉKONYSÁGA A KÁRPÁTALJAI VAJDASÁGBAN TANULÓ ORVOSTANHALLGATÓK KÖRÉBEN - ELŐZETES EREDMÉNYEK

Introduction: Medical simulation is a rapidly growing area of education for future healthcare professionals in Poland and globally. The purpose of innovative teaching in medical professions is to comprehensively train upcoming medical professionals for their roles. Simulation techniques are utilised to enhance practical skills and experiences by accurately recreating real-life situations based on specifically prepared scenarios. In medical simulation, the concept of high fidelity can be categorized into classical and virtual forms. In Poland, medical simulation's role in the education process is governed by education standards for different medical fields, as specified in the most recent Regulation of the Minister of Science and Higher Education concerning education standards for the preparation of specific medical professions.

Aim: Analyze and evaluate the perception and effectiveness of high-fidelity simulation in the education process of medical students in the Podkarpackie Voivodeship

Research methods: During the research procedure, a diagnostic survey method and an observational method were selected. The technique of surveying respondents was used using 3 survey questionnaire tools standardized in English and validated in Polish and 1 self-designed tool.

Results: Both traditional and high-fidelity simulations were highly rated by nursing and medical students. analysis of variables such as gender, year of study or

age did not show any statistical significance in the obtained results.

Keywords: medical simulation, high fidelity simulation, efficiency, perception, nursing and medicine students.

Aneta Grzegorzewska¹, Piotr Kasprzyk², Paweł Więch³

¹Academy of Applied Sciences Józef Gołuchowski in Ostrowiec Świętokrzyski

²State University of Applied Sciences in Przemyśl

³College of Medical Sciences of the University of Rzeszów

PERCEPTION AND EFFECTIVENESS OF HIGH FIDELITY SIMULATION IN THE PROCESS OF EDUCATING STUDENTS OF MEDICAL FACULTIES IN THE PODKARPACKIE VOIVODESHIP - PRELIMINARY REPORTS

A MAGAS VALÓSÁGHŰSÉGŰ SZIMULÁCIÓ ÉSZLELÉSE ÉS HATÉKONYSÁGA A KÁRPÁTALJAI VAJDASÁGBAN TANULÓ ORVOSTANHALLGATÓK KÖRÉBEN - ELŐZETES EREDMÉNYEK

Introduction: The profession of a paramedic is a profession whose specificity is related to constant stress, which leads to emotional exhaustion and, consequently, to burnout syndrome, the symptoms of which may disturb family and professional life.

Aim: The aim of the study was to assess the phenomenon of burnout among emergency medical team employees.

Material and Methods: The study employed a diagnostic survey method, utilizing a survey technique. The tools used included a survey questionnaire, a standardized Maslach Burnout Inventory (MBI) questionnaire, and the Mini COPE inventory. The anonymous and voluntary research was conducted at the Provincial Ambulance Station in Przemyśl from February 6, 2024, to March 6, 2024. A total of 114 participants were examined.

Results: 71.9% felt satisfied with their work as a paramedic. 50.9% of paramedics often felt stress at work. The overall level of job satisfaction among paramedics was 6.82 points, on a scale of 0-10 points. Rescuers dealt with stressful situations actively (1.93 points), by planning (1.89 points) and accepting the situation (1.81 points). The overall level of burnout in the group of paramedics was 39.85%.

Conclusions: The level of burnout in the study group was average. Age, greater work experience, working in more than one place, and feeling stressed have

a higher level of burnout. Rescuers who are satisfied with their work have a low level of emotional exhaustion and a high level of personal achievements. Active coping with stress in a group of paramedics contributes to a low level of professional burnout. Rescuers who react passively to stressful situations have a higher level of burnout.

Keywords: paramedics, burnout, stress, satisfaction.

Lukasz Dudziński¹, Tomasz Kubiak²

¹John Paul II University, Biała Podlaska

²Poznan Medical Academy of Applied Sciences Mieszko I, Poznan

PARTICIPATION OF POLISH FIREFIGHTERS IN THE INTERVENTIONS OF A MEDICAL TRAIN TRANSPORTING INJURED PEOPLE FROM UKRAINE

LENGYEL TŰZOLTÓK RÉSZVÉTELE AZ UKRAJNAI HÁBORÚS CSELEKMÉNYEK KÖVETKEZTÉBEN SÉRÜLTEKET SZÁLLÍTÓ EGÉSZSÉGÜGYI VONAT BEAVATKOZÁSAIBAN

Aim: Analysis of medical transport by train from the Polish-Ukrainian border to Polish hospitals in 2022-2023

Keywords: medical evacuation, medical transport, medical train, warfare, qualified first aid, State Fire Service

Material and methods: Data for analysis were obtained from the medical train coordinators, who kept detailed documentation of each transport. Consent to access to the data was given by the medical director of the Central Clinical Hospital of the Ministry of Interior and Administration in Warsaw in February 2024. The patients were 2 groups of people: victims of trauma as a result of military operations, patients evacuated from destroyed hospitals in Ukraine. The transport of patients began at the PL-UA Medyka border crossing. Place of transport to large hospitals in Polish cities, taking into account the patient's condition, medical diagnosis, age and gender.

Results: A total of 380 patients were transported: 243 children (129 men; 114 women) from evacuated hospitals, mainly oncology hospitals, and 137 adults (transferred from hospitals and with war injuries)

Conclusions: Medical education of polish firefighters is useful in many activities within the country and in activities on an international scale. The train used for evacuation and medical transport is an ad hoc solution in response to large-scale emergencies. Medical transport as a result of military operations requires cooperation of many entities and appropriate coordination, and is a multidimensional activity.

Kinga Szentendrey¹, József Betlehem²

¹Székelyudvarhelyi Városi Kórház, Székelyudvarhely

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

HEALTH UNDERSTANDING IN THE EMERGENCY DEPARTMENT OF A SMALL TOWN HOSPITAL EGÉSZSÉGÉRTÉS EGY KISVÁROSI KÓRHÁZ SÜRGŐSSÉGI RÉSZLEGÉN

Bevezetés: A korlátozott egészségértés világszerte jelentős probléma a sürgősségi betegellátásban

Minta és módszer: Retrospektív statisztikai triázs adatokat elemezve A Székelyudvarhelyi Kórház Sürgősségi Részlegén, arra a következtetésre jutottunk, hogy az alacsony egészségértési szint hatással van a sürgősségi megjelenésekre.

Következtetések: Az egészségműveltség arra utal, hogy milyen mértékben és hogyan vagyunk képesek az egészséggel kapcsolatos információk megszerzésére, feldolgozására és megértésére, valamint az ezzel kapcsolatos döntéseink meghozatalára. Az alacsony egészségügyi írástudással rendelkezők számára kihívást jelenthet állapotuk kezelése és a betegségek megelőzésére irányuló lépések megtétele, és ez pedig az egészségügyi szolgáltatások fokozottabb igénybevételéhez, elsősorban a sürgősségi betegellátás igénybevételéhez vezethet.

Az emelkedett zöld triázs kódok hátterében sokszor az egészséggel kapcsolatos információk nem megfelelő értelmezése vagy nem megfelelő alkalmazása figyelhető meg. Az alacsony egészségértési szint számos népegészségügyi stratégiák kidolgozását feltételezi.

Kulcsszavak: triázs, egészségértés, sürgősségi megjelenés

Bettina Trixler¹, Tigyiné Henriette Pusztafalvi²

¹PTE ETK Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

²PTE ETK Egészségbiztosítási Intézet, Pécs

WHAT ARE THE DIFFICULTIES IN ACCESSING EMERGENCY CARE FOR PEOPLE WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS?

MILYEN NEHÉZSÉGEK TAPASZTALHATÓK A SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELE SORÁN AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVAROKBAN?

Bevezetés: Az autizmus spektrum zavarok diagnózissal rendelkező személyek száma világszerte folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Az egészségügyi rendszer igénybevételének növekedéséhez azonban az autizmus tüneti jellemzői és a társult mentális problémák is hozzájárulnak. A populáció kezelésére fordított költségek magasabbak az átlagpopulációhoz és más fogyatékosági csoportokhoz képest, valamint nagyobb arányban számolnak be kielégítetlen szükségleteikről is.

Minta és módszer: Vizsgálatunkban a 2023 és 2024. év közötti időszakban publikált kutatásokat dolgoztuk fel a sürgősségi ellátás igénybevételét tárgyalva a felnőtt populációban. A PubMed, ScienceDirect és a Google Scholar adatbázisait használva az „autism”, „autism spectrum disorders”, „emergency department”, „emergency care”, „emergency visit” kulcsszavakra kerestünk rá, PRISMA módszertant alkalmazva. A vizsgálatba 11 tanulmány került beválasztásra.

Eredmények: Az ellátást akadályozó tényezőkként megjelentek a kommunikációs problémák, illetve az ingerek iránt mutatott érzékenység is. A komorbid mentális problémák szignifikánsan nagyobb arányban eredményezték a sürgősségi ellátás igénybevételét. Az autista személyek számára atipikus viselkedésük és kifejezőmódjuk, az egészségi állapotukról történő kommunikáció nehézsége, a viselkedésszabályozás károsodása és az ellátás menetének kiszámíthatatlansága miatt akadályt jelentett az ellátás megértése. A kórházi és a sürgősségi ellátás igénybevétele is kifejezettebb mértékű volt, később fordultak orvoshoz, és a preventív szolgáltatások igénybevétele is csekély arányt jelentett esetükben.

Következtetések: Az érintettek számára az egészségügyi ismeretek oktatása indokoltá válik saját képességi szintjüknek megfelelően. Az ellátás személyre szabottságának megteremtésével a kooperáció kialakítását támogatják a szakemberek, ennek ismeretanyagát a képzési rendszerbe szükséges beemelni. A probléma interdiszciplináris beavatkozást követően mérséklődhet.

Kulcsszavak: autizmus spektrum zavarok, sürgősségi ellátás, nehézségek

Aneta Lesiak, Zdzisława Chmiel, Agnieszka Hubert-Lutecka, Sławomir Porada
University of Rzeszów, Medical Sciences Faculty, Institute of Health Sciences, Rzeszów

HEALTH UNDERSTANDING IN THE EMERGENCY DEPARTMENT OF A SMALL TOWN HOSPITAL

EGÉSZSÉGÉRTÉS EGY KISVÁROSI KÓRHÁZ SÜRGŐSSÉGI RÉSZLEGÉN

Introduction: Seniors are particularly vulnerable to depression as they experience social isolation and deteriorating health. Surgical procedures are listed as one of the factors that can trigger the onset of the first or subsequent episode of depression.

Objective: The aim of this study was to identify factors determining the occurrence and severity of depression in the perioperative period in geriatric patients after thoracic surgery.

Materials and Methods: The study mainly used the diagnostic survey method, supported by techniques such as questionnaires, interviews, and observations. The tools used included the Abbreviated Mental Test Score (AMTS) by Hodgkinson, the Beck Depression Inventory (BDI), and an original questionnaire and interview form. The study was conducted in the Department of Thoracic Surgery Specialist Hospital in Rudna Mała (Poland). The study group consisted of 58 patients aged 65+ who underwent thoracic surgery and were examined in three stages: Stage I -the day before the surgery, Stage II-on the day of discharge from the hospital, Stage III-3 months after the surgery.

Results: In Stage II of the study, the severity of depression increased significantly ($p=0.00001$), which systematically decreased 3 months after the surgery. There were statistically significant differences in the severity of depression concerning gender in all stages of the study; depression was more frequent among women ($p=0.002$; $p=0.003$; $p=0.000$). The lower the level of education, the higher the severity of depression, especially 3 months after the surgery ($p<0.05$). No statistically significant relationship was observed between the occurrence of depression and the oncological cause

of the surgery ($p>0.05$). The severity of depression significantly depended on the length of hospital stay in Stage II of the study, i.e., immediately after discharge from the hospital ($p<0.05$). The longer the hospital stay, the higher the severity of depression.

Conclusions: Older age, female gender, lower education, and prolonged hospital stay determine the occurrence of depression in patients in the preoperative and postoperative periods. Significant depression severity was observed in Stage II of the study, which decreased 3 months after the surgery.

Keywords: depression, geriatric patient, surgical procedure, thoracic surgery.

Áron Csaba Jakab¹, Imre Boncz²

¹Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium, Székelyudvarhely

²PTE ETK Egészségbiztosítási Intézet, Pécs

THE DISTRIBUTION OF PUBLIC AND PRIVATE HEALTHCARE SERVICES BY COUNTY IN ROMANIA FROM THE PERSPECTIVE OF ECONOMIC PERFORMANCE

AZ ÁLLAMI ÉS MAGÁNEGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK MEGYÉNKÉNTI ELOSZTLÁSA ROMÁNIÁBAN A GAZDASÁG TELJESÍTMÉNYÉNEK SZEMSZÖGÉBŐL

Bevezetés: A román állami egészségügyi rendszer túlterheltsége és alulfinanszírozottsága, párhuzamba hozva egyes törvénykezési és működési sajátosságokkal (például az egészségügyi személyzet egyidejű részvétele a magán- és az állami intézményrendszerben, vagy egyes betegbiztosítói kifizetések elmaradása) közvetve és közvetlenül is eredményezi a Stada Health Report 2024-es kiadásában kimutatott 39%-os elégedettségi mutatót, közel az utolsót az EU-ban.

A jelen kutatás célja, hogy alapul véve az egészségügyi ellátás mérhető minőségét, mennyiségét, finanszírozottságát, akár szétválasztva az állami- vagy magán tőkéből finanszírozott szolgáltatásokat, összefüggést keressünk a helyi gazdaságok teljesítményével (ld. lakossági nettó bevételek mértéke, GDP/fő teljesítmény).

Minta és módszer: A nyilvános adatbázisokban szereplő egyedi és statisztikai adatok elemzésén alapuló vizsgálat. Az adatok és adatbázisok kiválasztása országos, intézményi vagy hatósági forrásokból történt (Eurostat, Országos népszámlálás hivatalos oldala, a Román Orvosi Kamarában jegyzett orvosok és fogorvosok oldalai, Országos Egészségbiztosítási Pénztár honlapja, Magánvállalkozások adatbázisa, DRG.ro), ahol elérhetőek az aktuális, naprakész információk.

Eredmények: A kutatás eredménye az egyes egészségügyi szolgáltatókat leíró mutatók, valamint gazdasági teljesítmények között feltárt, valósnak ítélt összefüggések. Elfogadva az előfeltevést, egyben kiindulva az állam által fenntartott intézmények finanszírozott-

ságából, eredményként azonosítható egy újabb kutatási terület is, mely meghatározza, mi az okozó és az okozat a GDP/fő eredmény és állami intézményrendszer finanszírozottsága között.

Következtetések: Egy prekonceptió, mely szerint a romániai egészségügyi szolgáltatások minősége és az azokhoz való hozzáférhetőség, legyen szó a magán- vagy állami forrásokból finanszírozott intézményekről, szolgáltatásokról, az adott régió gazdasági teljesítményének függvénye.

Kulcsszavak: egészségügyi ellátás, finanszírozás, GDP/fő, románia

Viktória Bencsik¹, József Betlehem², Dorina Simon-Pusztai², Krisztina Kozmann², Annamária Pakai^{2,3}

¹PTE KK Klinikai Központ Betegellátó Egységek Idegsebészeti Klinika, Intenzív Osztály, Pécs

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

THE ROLE OF APNS IN THE TREATMENT OF DEMENTIA PATIENTS AZ APN SZEREPE A DEMENCIA ELLÁTÁSÁBAN ÉS KEZELÉSÉBEN

Bevezetés: Felmérni a demenciában szenvedő betegek hozzátartozóinak a gondozás következtében megélt megterheltség, magányosság, stressz, szorongás és depresszió szintjüket, valamint a gondozás negatív és pozitív hatásait, valamint a gondozói tevékenységük támogatásának minőségét.

Minta és módszer: Kvantitatív, leíró jellegű, keresztmetszeti vizsgálat 2024 január és 2024 február között. A nem véletlenszerű, kényelmi mintavétel célcsoportja azon 18 éves felüli személyek voltak, akik részt vesznek demens hozzátartozójuk gondozásában (N=80). Kizárásra kerültek azok, akik a kérdőív minimum 70%-át nem töltötte ki. Adatgyűjtés során saját szerkesztésű kérdőívet, valamint a gondozási tevékenység során megélt szubjektív tapasztalatok felmérésére vonatkozó kérdőíveket alkalmaztunk (COPE index, Zarit Burden, DASS-21, UNCLAL3). Az eredmények feldolgozásához leíró és matematikai statisztikát (χ^2 -próba, ANOVA, korreláció) használtunk, amit az Excel 2016-os és az SPSS 25.0 verziójában alkalmaztunk ($p \leq 0,05$).

Eredmények: A gondozott személyek átlag életkora 79 év $\pm$ 8,34. A gondozó személy 93,8%-a női nemet képviseli. A gondozó személyek 37,5%-a súlyos terheként élte meg a gondozást. A megkérdezett gondozók egyharmada nem szenved depresszióban (27,5%), nem szorong (30%), valamint a stressz szintjük (30%) normál értéktartományban van. Szignifikáns különbség volt a demencia enyhe és súlyos stádiuma között a gondozás negatív hatásai tekintetében ($p=0,023$). Összefüggés van a gondozott személy életkora és a gondozó terheltsége között ($p=0,047$).

Következtetések: A demencia stádiuma, valamint a demens személy életkora befolyásolja a gondozás okozta negatív megéléseket. A fenti eredmények alapján fontos kiemelni, hogy a demenciával élő személy mellett a gondozót is be kell vonni az alapellátásba és nyomon követni a fizikai és mentális egészségét, illetve segíteni a gondozási feladatok ellátása és a kikapcsolódás lehetőségeinek egyensúlyának megtalálását.

Kulcsszavak: demencia, gondozó, teher, APN

Hermína Cseh¹, József Betlehem², Dorina Simon-Pusztai², Mónika Ferenczy³, Annamária Pakai^{2,3}

¹SE Sebészeti, Transzplantációs és Gasztroenterológiai Klinika, Budapest

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

THE ROLE OF ADVANCED PRACTICE NURSES IN THE CARE OF COPD PATIENTS A KITERJESZTETT HATÁSKÖRŰ ÁPOLÓK SZEREPE A COPD-BEN SZENVEDŐ BETEGEK ELLÁTÁSÁBAN

Bevezetés: Világszerte 328 millió ember szenved COPD-ben és a világ 3. vezető halálokává vált 2016 óta. Vizsgálatunk célja felmérni a COPD-s betegek tüneteit, életminőségüket és az alkalmazott terápiához társuló terápiahűséget.

Adatok és módszerek: Kvantitatív, keresztmetszeti kutatást végeztünk 2023.október 1. – 2024. január 31. között. Nem véletlenszerű, célirányos mintavétel során célcsoportunk legalább 2 éve diagnosztizált COPD-s betegek, akik fél éven belül részt vettek spirometriai vizsgálaton (n=105). Kizárásra kerültek az akut tüdőgyulladással vagy influenzajárvány okozta megfázással küzdő személyek (n=15). Az adatgyűjtés eszköze kérdőív, mely saját szerkesztésű és validált kérdőívekből (CAT, mMRC, SF-36, MMAS és Brief IPQ) állt. Leíró statisztikai elemzés mellett chi²-próbát, független mintás t-próbát, ANOVA-t és korrelációt végeztünk, SPSS 22. software program alkalmazásával (p<0,05).

Eredmények: A válaszadók közül 64 fő (61%) nő, 41 fő (39%) férfi, az átlagéletkoruk 61,1 év ± 9,62 év. A terápiahűség az általános egészségi állapottal összefüggésben van (p<0,05). A fizikai aktivitás szignifikáns különbséget mutat a dohányzási státusszal és a dyspnoe mértékével (p<0,05). A betegség megélése és a mentális státusz között a kapcsolat szignifikáns (p<0,05).

Következtetések: A COPD-s betegek tüneteinek súlyosságát nagy mértékben befolyásolja a dohányzás és a rossz adherencia. A betegek rossz terápiahűsége következtében rossz fizikai aktivitással rendelkeznek,

ami az általános egészségi állapotra is negatív hatással van.

Kulcsszavak: COPD, SF36, terápiahűség, dyspnoe, dohányzás

Dzsenifer Horváth¹, József Betlehem², Dorina Simon-Pusztai², Krisztina Kozmann², Annamária Pakai^{2,3}

¹PTE KK Klinikai Központ Betegellátó Egységek Idegsebészeti Klinika, Súlyos Agysérültek Rehabilitációs Osztálya, Pécs

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

SLEEP QUALITY OF PATIENTS WITH DIABETES IN THE CONTEXT OF DEPRESSION

A CUKORBETEGSÉGBEN ÉRINTETT PÁCIENSEK ALVÁSMINŐSÉGÉNEK VIZSGÁLATA A DEPRESSZIÓ KÉRDÉSKÖRÉBEN

Bevezetés: Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) becslései szerint a világon, körülbelül 347 millió ember érintett cukorbetegségben. Vizsgálatunk célja volt felmérni a cukorbetegségben érintett páciensek alvásminőségét és lelki jóllétüket.

Minta és módszer: Kvantitatív, keresztmetszeti kutatást végeztünk 2023. december 1. – 2024. február 29. között. Célcsoportunk az 1-es és 2-es típusú cukorbetegségeket, akiknél legalább 6 hónapja diagnosztizálták a kórképet (n=100). Kizártuk azon pácienseket, akik 18 év alattiak és éjszakai munkavégzést folytatnak, valamint az elmúlt egy hónapban kórházi benn-tartózkodást igényelt a kezelésük. Az adatgyűjtés eszköze kérdőív volt, mely saját szerkesztésű és validált kérdőívekből (Beck depresszió kérdőív, Groningen alvásminőség skála) állt. Leíró statisztikai elemzés mellett független mintás t-próbát, ANOVA-t és korrelációt végeztünk, Microsoft Excel Office 2019 program alkalmazásával (p<0,05).

Eredmények: A megkérdezettek 66%-a normál hangulatú, enyhe depresszió a kitöltők 22%-nál, közepes depresszió 10%-nál áll fenn, valamint 2%-nál a depresszió mértéke súlyos. A kitöltők 42%-nál az alvásminőség jelentős romlása mutatható ki és 30%-nál egészséges, pihentető az alvás. Az alvásminőség és a depresszió mértéke között szignifikáns kapcsolat mutatható ki (r=0,332; p=0,001). BMI értéke a lelki jóllétre és az alvás minőségére is szignifikánsan hat (r=0,252; p=0,001; r=0,148; p=0,001).

Következtetések: Kutatásunk rávilágított arra, hogy a cukorbetegség depresszió mértékét és alvásminőségét

számos tényező befolyásolhatja. Megfelelő figyelmet kell fordítani a páciensek mentális jóllétére és az alvásuk minőségére is.

Kulcsszavak: cukorbetegség, depresszió, alvásminőség, Beck depresszió kérdőív, Groningen alvásminőség skála

Bettina Deme¹, Annamária Pakai^{2,3}, József Betlehem³, Ildikó Madarász³, Krisztina Kozmann³

¹Semmelweis Egyetem, Intenzív Terápiás Klinika Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszék, Központi Intenzív Osztály és Trauma Intenzív Osztály

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

THE EXAMINATION OF THE RISK OF OSTEOPOROSIS AND RELATED KNOWLEDGE AMONG WOMAN IN CHANGING AGE IN THE COMMUNITY CARE PRACTICE

A VÁLTOZÓ KORÚ NŐK OSTEOPOROSIS RIZIKÓJA ÉS AZ EZZEL KAPCSOLATOS ISMERETEI FELMÉRÉSE A KÖZÖSSÉGI ELLÁTÁSBAN

Bevezetés: A nők kiemelt osteoporosis érintettsége a menopausalis állapotuk okozta ösztrogénhiánynak tudható be. Kutatásunk célja felmérni a climacteriumban élő nők osteoporosis ismereteit, rizikóját valamint, hogy az alapellátásban megtörténik-e a nők rizikócsoportokba sorolása.

Minta és módszer: Kvantitatív, keresztmetszeti vizsgálatunkat 2023.november 2024.január között végeztük. A nem véletlenszerű, 3céli irányos mintavétel célcsoportja 50 év feletti climacteriumban élő nők voltak. Kizártuk azokat, akik hibásan vagy hiányosan töltötték ki a kérdőívet, illetve nem Magyarországon éltek a kutatás ideje alatt. Az adatgyűjtés eszköze kérdőív volt, mely saját szerkesztésű kérdésekből és validált kérdőívekből (FRAX, OPQ) állt. Leíró statisztikai elemzés mellett chi2-próbát, kétmintás T-próbát, ANOVA-t végeztünk, SPSS software program alkalmazásával ($p < 0,05$).

Eredmények: Nincs összefüggés a lakhely és az OPQ kérdőíven elért pontszámok között ($p = 0,333$). A párkapcsolatban élő nők gyakrabban látogatják a nőgyógyászati szakrendelést, mint az egyedülálló társaik ($p = 0,026$). Az iskolai végzettség szignifikánsan negatív irányba befolyásolja az OPQ kérdőíven elért átlagpontszámot ($p = 0,000$). A kitöltők 94%-ával nem töltetnek ki osteoporosis rizikóbecslő kérdőívet a háziorvosi ellátás során. A magasabb iskolai végzettséggel rendelkező nők inkább hivatalos helyekről informálódnak ($p = 0,010$).

Következtetések: A kapott eredményeink alapján elmondható, hogy a nők osteoporosis rizikóját és ismereteit számos tényező befolyásolja. Ezeket a tényezőket pedig az alapellátásban időben lehetne szűrni. Az APN ápolók a megszerzett szakmai tudás birtokában szerepet tudnának vállalni az alapellátás során, a nők osteoporosisal kapcsolatos ismereteik bővítésében, rizikócsoportba sorolásában, szűrésében, gondozásában és nyomon követésben.

Kulcsszavak: osteoporosis, nők, változókor, climacterium, FRAX, Osteoporosis Questionnaire, kiterjesztett hatáskörű ápoló

Csilla Orbán¹, Mónika Ferenczy², József Betlehem³, Patrik Bogdán³, Annamária Pakai^{2,3}

¹PTE KK Szívgyógyászati Klinika, Pécs

²PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Szombathely

³PTE ETK Sürgősségi, Egészségpedagógiai és Ápolástudományi Intézet, Pécs

INVESTIGATING THE CAREER CHOICES, MOTIVATIONS AND FURTHER EDUCATION OF GRADUATING STUDENTS IN HEALTH VOCATIONAL SCHOOLS

AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKKÉPZŐ ISKOLÁBAN TANULÓ VÉGZŐS DIÁKOK PÁLYAVÁLASZTÁSÁNAK, MOTIVÁCIÓINAK ÉS TOVÁBBTANULÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Bevezetés: Kutatásunk célja felmérni az egészségügyi pályaválasztást befolyásoló tényezőket, motivációkat és a diákok továbbtanulási szándékát.

Minta és módszer: Kvantitatív, keresztmetszeti kutatás 2023.05.01 és 2023.10.23 között történt a Pécsi Tudományegyetem keretén belül működő Szociális és Egészségügyi Technikum és Szakképző Iskolában, a Szombathelyi PTE Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Technikumban és a Székesfehérvári Bugát Pál Technikumban. A nem véletlenszerű, kényelmi mintavétel során a célcsoportba olyan egészségügyi szakképző iskolába járó diákok kerültek, akik a 12., 13., 14.- és 15. évfolyamba jártak (N=223). Az adatgyűjtést egy saját szerkesztésű kérdőívvel végeztük melynek kérdéskörei: szociodemográfiai adatok, pályaválasztást befolyásoló tényezők, pályaválasztás motivációi, továbbtanulás, jövőbeli tervek. Az eredményeket IBM SPSS 25 és Microsoft Excel 2016 statisztikai szoftverrel elemeztük. Az adatok elemzésére leíró statisztikát, független mintás t-próbát, χ^2 -próbát, valamint gyakoriság megbízhatósági tartományt alkalmaztunk ($p<0,05$).

Eredmények: A megkérdezett diákok 84,75%-a (189 fő) nő és 15,25%-a (34 fő) férfi volt. A tanulók átlagéletkora $24\pm 9,45$ év. Az érettségi oktatásban részt vevő diákok pályaválasztási attitűd pontszámainak átlaga (36,51 pont) magasabb, mint azoké, akik érettségi előtti képzésben vettek részt (33,96 pont) ($p<0,05$). Azon diákok, akiknek pályaválasztási attitűd pontszámának átlaga (36,93 pont) magasabb volt, motiváltabbak a to-

vábbtanulásra, szemben azokkal, akiknek pályaválasztási attitűd pontszámának átlaga (33,42 pont) kevesebb ($p<0,05$).

Következtetések: A diákok többségét a segítő szándék vezényelte, ezek a tényezők fontos szerepet játszottak, amikor egészségügyi pályára léptek. Fontos lenne olyan nyílt napok szervezése, ahol nemcsak az adott iskolába, hanem a konkrét tanítási órákba is bepillantást nyerhetnek a tanulók.

Kulcsszavak: pályaválasztás, továbbtanulás, jövőkép, attitűd, motiváció

Ágota Barabás¹, Attila Nagy¹, Péter Takács¹, Viktória Pázmány¹, György Jóna¹, Emil Toldy-Schedel², Ágnes Sántha³, Molnárné Anita Katalin Grestyák¹, Ágnes Németh⁴, Jávorné Renáta Erdei¹

¹Debreceni Egyetem, Nyíregyháza

²Budapesti Szent Ferenc Kórház, Budapest

³Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhely

⁴Eötvös Loránd Tudományegyetem

INVESTIGATING THE CAREER CHOICES, MOTIVATIONS AND FURTHER EDUCATION OF GRADUATING STUDENTS IN HEALTH VOCATIONAL SCHOOLS

AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKKÉPZŐ ISKOLÁBAN TANULÓ VÉGZŐS DIÁKOK PÁLYAVÁLASZTÁSÁNAK, MOTIVÁCIÓINAK ÉS TOVÁBBTANULÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Bevezetés: A magyar lakosság egészségi állapota rossz, az egészségügyi mutatókban jelentős különbségek mutatkoznak az EU15-ökhöz és a visegrádi országokhoz képest. Minden ötödik serdülő túlsúlyos vagy elhízott. A rossz egészségügyi mutatók aránytalanok lehetnek, és különösen a kiszolgáltatott csoportokat, például a fogyatékkal élőket érintik.

Minta és módszer: Kutatásunkban papír alapú kérdőíves felmérést végeztünk a 12-18 éves fogyatékkal élő fiatalok körében. Adatainkat a HBSC 2018 felmérés nemzetközi adataival hasonlítottuk össze. Eredményeinket összehasonlítottuk a HBSC 2018 felmérés magyarországi és visegrádi országokra vonatkozó adataival.

Eredmények: Eredményeinket összehasonlítottuk a HBSC 2018 felmérés Magyarországra és a visegrádi országokra vonatkozó adataival. Az étellel való elégedettség szignifikánsan csökken az életkorral a HUDC körében (anova, $p=0,018$). A nemek összehasonlításakor nem találtunk szignifikáns összefüggést az étellel való elégedettséggel (kétmintás T-próba, $p=0,762$). A HUDC 6,42%-a túlsúlyos vagy elhízott. A HUDC-k nagyobb hányada volt 2-3 alkalommal részesülve életében, mint a magyarországi tipikusan fejlődő gyermekek, bár a különbség nem szignifikáns. A magyar gyerekeknek havonta legalább egyszer fáj a hasuk, ami szignifikánsan ($p=0,001$) magasabb, mint a HUDC-oké. Ugyanakkor az iskolai munka szignifi-

kánsan ($p<0,001$) nagyobb stresszfaktor volt a HUDC gyermekeknél, mint a magyar fiataloknál.

A HBSC felmérés szerint a magyar gyerekek 71,76%-a érzi magát legalább havonta egyszer rosszul, ami magasabb ($p<0,001$), mint a többi visegrádi országban. A magyar gyermekeknél volt a legmagasabb a hasi fájdalom legalább havonta egyszeri előfordulása is (61,80%), ami szignifikánsan magasabb ($p<0,001$) a visegrádi országokhoz képest.

Következtetések: Az eredmények azt jelzik, hogy Magyarországon további beavatkozásokra van szükség, és hogy a fogyatékkal élő fiatalok számára differenciált, szakszerű egészségfejlesztésre van szükség. A kutatók javasolják a kutatás kiterjesztését a visegrádi országokban élő fogyatékkal élő serdülőkre, amely alapján nemzetközi szakmaközi együttműködéssel sérülésspecifikus egészségfejlesztési módszertant kidolgozása válik lehetővé.

Kulcsszavak: egészség, fogyatékoság, egészségvédelem, Visegrádi országok

Dominika Kohanová, Andrea Solgajová, Dana Zrubcová

Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, Constantine the Philosopher University in Nitra

PATIENT SAFETY COMPETENCIES AS REPORTED BY UNDERGRADUATE NURSING STUDENTS: A PILOT STUDY

AZ ALAPKÉPZÉSBEN RÉSZT VEVŐ ÁPOLÓHALLGATÓK ÁLTAL KÖZÖLT BETEGBIZTONSÁGI KOMPETENCIÁK: KÍSÉRLETI TANULMÁNY

Introduction: To assess students' competencies, self-assessment tools are often utilized, enabling reflection on their knowledge, skills, and attitudes in specific areas. One such tool for evaluating the competencies of healthcare students in patient safety is the Health Professional Education in Patient Safety Survey (H-PEPSS).

Aim: This pilot study aimed to investigate how undergraduate nursing students assess their competencies in patient safety in the Slovak Republic.

Methods: Data were collected between February and April 2024 using the H-PEPSS. The sample consisted of undergraduate nursing students from two nursing faculties in Slovakia (N=160).

Results: Nursing students were more confident in the subscale of Managing safety risks (4.15 ± 0.740), and less confident in the subscale of Communicating effectively (3.90 ± 0.723) within academic setting. Within clinical setting, they were more confident in the subscale of Recognize and respond to reduce harm (3.75 ± 0.770), and less confident in the subscale of Communicating effectively (3.51 ± 0.811). Significant differences in competencies assessment were found in all six dimensions between academic and clinical settings, with higher scores in academic environment. Several associations were also demonstrated between patient safety dimensions and sociodemographic data ($p \leq 0.05$).

Conclusions: This study reveals variability in patient safety competencies among undergraduate nursing students in Slovakia. To enhance patient safety education, nursing curricula should integrate more socio-

cultural content, develop targeted training programs for communication skills through workshops, simulations, and interprofessional sessions, and regularly use self-assessment tools like H-PEPSS with continuous faculty feedback.

Keywords: competence, nursing education, nursing student, patient safety

Acknowledgement: Supported by the project UGA IX/1/2024: Competencies of nursing students in patient safety.

Erika Kristofová, Ľuboslava Pavelová, Dana Zrubcová

Department of Nursing, Faculty of Social Sciences and Health Care, Constantine the Philosopher University in Nitra

STUDENTS' READINESS FOR THE HELPING PROFESSIONS A HALLGATÓK FELKÉSZÜLTSEGE A SEGÍTŐ SZAKMÁKRA

Introduction: Prosocial behavior is characterized by deeds and actions performed for the benefit of another without the expectation of reward or social approval. The purpose and goal of prosocial behavior are to help another person. A planned form of helping is typical for helping professions.

Aim: To map the occurrence of prosocial behavior in non-medical students' departments, specifically for students of nursing, emergency health care, and students of the secondary medical school in the field of practical nursing.

Materials and Methods: A total of 154 respondents participated in the research. Data collection was conducted through a standardized SRQ - Prosocial (Self-Regulation Questionnaire - Prosocial) questionnaire.

Results: Statistical processing of the results revealed differences in the prosocial behavior of students in connection with their field of study. No statistically significant findings were observed in the public assessment of prosocial tendencies in relation to the age of the respondents.

Discussion: Identified regulation was most often present in students (n=131), indicating that students have intrinsic motivation - natural. A person is internally identified with the values of prosocial behavior and performs it with deep personal conviction. The results suggest that women exhibit more prosocial behavior than men. From the perspective of the field of study, nursing students exhibit the most prosocial behavior, followed by practical nurses, with emergency health care students exhibiting the least. Age-related diffe-

rences were not statistically significant, with identified regulation being most common among students.

Conclusion: Prosocial behavior is a fundamental prerequisite for a graduate's readiness to perform in the helping professions. The study underscores the importance of fostering such behavior in educational settings to prepare students effectively for their future roles.

Keywords: Student, Prosocial behavior, Help, Nursing

Workshops – Munkacsoportok Haász Mihály terem

***Pre-registration is required for OSCE workshop (see the details on the website)! –
Az OSCE workshopon való részvételhez előzetes jelentkezés szükséges
(részletek a honlapon)!***

Maximum number of participants 10 persons/group – A résztvevők maximális száma 10 fő/csoport

Location - Helyszín: Magtár Rendezvényközpont

Time – Időpont	Event – Esemény
10.00 – 11.00	OSCE workshop I. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
11.00 – 12.00	OSCE workshop II. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
13.30 – 14.30	OSCE workshop III. provided by Medcam Simulation Systems (only in English)
13.30 – 14.30	Speeding Kft által tartott workshop (3D Organon, Maestro Embody)

Official description of the workshop (by the Medcam Simulation System):

The workshop will be separated on three parts:

- Prebriefing
- OSCE exam in practice
- Debriefing

Participants in each workshop will be divided into 3 groups, each group will take the OSCE exam in practice using different assessment and exam observation tools.

During the workshop, we will discuss about:

- Conducting the OSCE exam – how it should be planned
- Pros and cons: digital vs. paper assessment cards. Practical use, facilitation and difficulties
- Differences between the use of old-fashioned and latest technologies in OSCE exams
- OSCE exam from student's and teacher's view

Poster Section – Poszter Szekció

Az egészségügy aktuális kihívásai

3 minutes oral presentation and 2 minutes Q&A – 3 perc szóbeli bemutatás és 2 perc kérdés-válasz

Chair – Üléselnök: Dr. Attila Pandur, Pécs – Dr. Luboslava Pavelova, Nitra

Time – Időpont	Event – Esemény
13.30 – 13.35	Patrycja Trojnar, Izabela Salacińska, Prof. Dr. Paweł Więch <i>Perception and Effectiveness of High Fidelity Simulation in the Process of Educating Students of Medical Faculties in the Podkarpackie Voivodeship - Preliminary Reports</i> <i>A magas valósághűségű szimuláció észlelése és hatékonysága a kárpátaljai vajdaságban tanuló orvostanhallgatók körében - előzetes eredmények</i>
13.35 – 13.40	Aneta Grzegorzewska, Piotr Kasprzyk, Prof. Dr. Paweł Więch <i>The phenomenon of occupational burnout among emergency medical services (EMS) personnel</i> <i>A foglalkozási kiégés jelensége mentődolgozók körében</i>
13.40 – 13.45	Łukasz Dudziński, Tomasz Kubiak <i>Health risks of health care workers in Poland</i> <i>Az egészségügyi dolgozók egészség kockázatai Lengyelországban</i>
13.45 – 13.50	Dr. Kinga Szentendrey, Prof. Dr. József Betlehem <i>Health understanding in the emergency department of a small town hospital</i> <i>Egészségértés egy kisvárosi kórház sürgősségi részlegén</i>
13.50 – 13.55	Bettina Trixler, Dr. Tigyiné Dr. habil. Henriette Pusztafalvi <i>What are the difficulties in accessing emergency care for people with autism spectrum disorders?</i> <i>Milyen nehézségek tapasztalhatók a sürgősségi ellátás igénybevétele során autizmus spektrum zavarokban?</i>
13.55 – 14.00	Aneta Lesiak, Zdzisława Chmiel, Agnieszka Hubert-Lutecka, Sławomir Porada <i>The Severity of Depression in Geriatric Patients After Thoracic Surgery</i> <i>A depresszió súlyossága geriatriai betegeknél mellkasi műtét után</i>
14.00 – 14.05	Áron Csaba Jakab, Prof. Dr. Imre Boncz <i>The distribution of public and private healthcare services by county in Romania from the perspective of economic performance</i> <i>Az állami- és magán egészségügyi szolgáltatások megyénkénti eloszlása Romániában a gazdasági teljesítmények szemszögéből</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
14.05 – 14.10	Viktória Bencsik, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Krisztina Kozmann, Dr. habil. Annamária Pakai <i>The role of APNs in the treatment of dementia patients</i> <i>Az APN szerepe a demencia ellátásában és kezelésében</i>
14.10 – 14.15	Hermína Cseh, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Mónika Ferenczy, Dr. habil. Annamária Pakai <i>The role of Advanced Practice Nurses in the care of COPD patients</i> <i>A kiterjesztett hatáskörű ápolók szerepe a COPD-ben szenvedő betegek ellátásában</i>
14.15 – 14.20	Dzsenifer Horváth, Prof. Dr. József Betlehem, Dr. Dorina Simon-Pusztai, Krisztina Kozmann, Dr. habil. Annamária Pakai <i>Sleep quality of patients with diabetes in the context of depression</i> <i>A cukorbetegségben érintett páciensek alvásminőségének vizsgálata a depresszió kérdéskörében</i>
14.20 – 14.25	Bettina Deme, Dr. habil. Annamária Pakai, Prof. Dr. József Betlehem, Ildikó Madarász, Krisztina Kozmann <i>The examination of the risk of osteoporosis and related knowledge among woman in changing age in the community care practice</i> <i>A változó korú nők osteoporosis rizikója és az ezzel kapcsolatos ismereteik felmérése a közösségi ellátásban</i>
14.25 – 14.30	Csilla Orbán, Mónika Ferenczy, Prof. Dr. József Betlehem, Patrik Bogdán, Dr. habil. Annamária Pakai <i>Investigating the career choices, motivations and further education of graduating students in health vocational schools</i> <i>Az egészségügyi szakképző iskolában tanuló végzős diákok pályaválasztásának, motivációinak és továbbtanulásának vizsgálata</i>
14.30 – 14.35	Ágota Barabás, Dr. Attila Nagy, Dr. Péter Takács, Viktória Pázmány, Dr. György Jóna, Dr. Emil Toldy-Schedel, Ágnes Sántha, Molnárné Anita Katalin Grestyák, Dr. Ágnes Németh, Jávorné Dr. Renáta Erdei <i>Health behaviour of adolescents in the Visegrad countries and health behaviour of young people with disabilities in Hungary</i> <i>A serdülőkorú fiatalok egészségmagatartása a Visegrádi országokban és a magyarországi fogyatékos fiatalok egészségmagatartása</i>
14.35 – 14.40	Dominika Kohanová, Dr. Andrea Solgajová, Dana Zrubcová <i>Patient safety competencies as reported by undergraduate nursing students: A pilot study</i> <i>Az alapképzésben részt vevő ápolóhallgatók által közölt betegbiztonsági kompetenciák: kísérleti tanulmány</i>

Time – Időpont	Event – Esemény
14.40 – 14.45	Dr. Erika Kristofová, Dr. Ľuboslava Pavelová, Dr. Dana Zrubcová <i>Students' readiness for the helping professions</i> <i>A hallgatók felkészültsége a segítő szakmákra</i>

The organisers reserve the right to make changes in the programme!
A programváltoztatás jogát a szervezők fenntartják!

„The project is co-financed by the governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from the International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe.”

„A projekt társfinanszírozását a cseh, magyar, lengyel és szlovák kormányok biztosítják a Nemzetközi Visegrádi Alap által nyújtott Visegrad Támogatásból. Az alap küldetése, hogy előmozdítsa a fenntartható regionális együttműködést Közép-Európában.”

Partners

CONSTANTINE
THE PHILOSOPHER
UNIVERSITY
IN NITRA

University of Rzeszów

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Sponsors

speeding

Medcam
SIMULATIONS SYSTEMS

DOKTOR 24

DAVINCI
MAGÁNKLINIKA

Bj
BLUM PINCE
VILLÁNY